

This publication is a private consolidation made by Kristina Savickaite, Lithuanian trainee, under the responsibility of Volker Heydt, Brussels, official at the European Commission's Directorate-General "Taxation and Customs Union".

Remarks, in particular hints to errors, which may well have occurred, should be sent to: volker.heydt@cec.eu.int

This compilation may be freely used for non-commercial purposes.

EUROPOS BENDRIJOS STEIGIMO SUTARTIS

(Roma, 1957 m. kovo 25 d., paskutinį kartą keista 2003 m. Stojimo sutartimi)

Suvestinė redakcija (2004 m. gegužės 1 d.)

...

PASIRYŽĘ sukurti glaudesnės Europos tautų sąjungos pamatus,
NUSPRENDĘ bendrais veiksmais, kuriais šalinamos Europą skaldančios kliūtys, užtikrinti savo šalių ekonominę ir socialinę pažangą,
TEIGDAMI, kad esminis jų pastangų siekis – nuolat gerinti savo tautų gyvenimo ir darbo sąlygas,
SUVOKDAMI, kad šalinant esamas kliūtis reikia imtis suderintų veiksmų patvariai plėtrai, subalansuotai prekybai ir sąžiningai konkurencijai užtikrinti,
NORĖDAMI stiprinti savo šalių ekonomikos vienybę ir užtikrinti darnią jos plėtrą mažinant įvairių regionų skirtumus ir mažiau išsivysčiusių regionų atsilikimą,
TROKŠDAMI bendra prekybos politika prisidėti prie nuoseklaus tarptautinės prekybos apribojimų panaikinimo,
SIEKDAMI pagal Jungtinių Tautų Chartijos principus stiprinti Europą ir užjūrio šalis siejantį solidarumą bei užtikrinti jų gerovės kilimą,
NUSPRENDĘ šitaip telkdami savo išteklius išsaugoti ir stiprinti taiką ir laisvę bei ragindami kitas Europos tautas, kurios laikosi to paties idealo, paremti jų pastangas,
PASIRYŽĘ skatinti savo tautas kuo labiau plėsti žinias per plačiai prieinamą švietimą ir nuolatinį jų atnaujinimą,
NUTARĖ įsteigti EUROPOS BENDRIJĄ ir šiam tikslui savo įgaliojaisiais atstovais paskyrė:

...

KURIE, apsikeitę tinkamai įformintais ir patvirtintais įgaliojamaisiais raštais, susitarė dėl toliau pateikiamų nuostatų.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

PIRMOJI DALIS

PRINCIPAI

1 straipsnis

Šia Sutartimi AUKŠTOSIOS SUSITARIANČIOS ŠALYS tarpusavyje įsteigia EUROPOS BENDRIJĄ.

2 straipsnis

Bendrija, įkurdama bendrąją rinką bei Ekonominę ir pinigų sąjungą ir įgyvendindama 3 bei 4 straipsniuose nurodytas bendros politikos kryptis arba veiklą, kelia sau uždavinį visoje Bendrijoje skatinti darnią, subalansuotą ir tolygią ekonominės veiklos plėtrą, aukšto lygio užimtumą ir socialinę apsaugą, moterų ir vyrų lygybę, tvarų ir neinfliacinį augimą, didelį konkurencingumą ir ekonominės veiklos rezultatų konvergenciją, aukšto lygio aplinkos apsaugą ir jos kokybės gerinimą, gyvenimo lygio ir gyvenimo kokybės gerėjimą bei valstybių narių ekonominę ir socialinę sanglaudą bei solidarumą.

3 straipsnis

1. Siekiant 2 straipsnyje iškeltų tikslų, kaip numatyta šioje Sutartyje ir laikantis joje nustatytų terminų, Bendrijos veiklos sritys yra šios:

- a) muitų ir prekių importo bei eksporto kiekybinių apribojimų ir visų kitų lygiaverčio poveikio priemonių tarp valstybių narių uždraudimas;
- b) bendra prekybos politika;
- c) vidaus rinka, pasižyminti kliūčių laisvam prekių, asmenų, paslaugų ir kapitalo judėjimui tarp valstybių narių panaikinimu;
- d) priemonės, susijusios su asmenų atvykimu ir judėjimu, kaip numatyta IV antraštinėje dalyje;
- e) bendra politika žemės ūkio ir žuvininkystės srityje;
- f) bendra politika transporto srityje;
- g) sistema, užtikrinanti, kad konkurencija vidaus rinkoje nebūtų iškraipoma;
- h) toks valstybių narių įstatymų derinimas, koks reikalingas bendrajai rinkai veikti;
- i) skatinimas derinti valstybių narių užimtumo politiką, kad sukūrus suderintą užimtumo strategiją ji taptų veiksmingesnė;
- j) Europos socialinį fondą apimanti politika socialinėje srityje;
- k) ekonominės ir socialinės sanglaudos stiprinimas;
- l) politika aplinkos srityje;
- m) Bendrijos pramonės konkurencingumo didinimas;
- n) mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros skatinimas;
- o) transeuropinių tinklų kūrimo ir plėtros skatinimas;
- p) įnašas siekiant aukšto lygio sveikatos apsaugos;
- q) įnašas siekiant švietimo bei profesinio mokymo ir valstybių narių kultūrų klestėjimo;
- r) politika bendradarbiavimo vystymosi labai srityje;
- s) užjūrio šalių ir teritorijų asociacija, kad būtų plečiama prekyba ir kartu skatinama ekonominė bei socialinė plėtra;
- t) įnašas stiprinant vartotojų apsaugą;
- u) priemonės energijos, civilinės saugos ir turizmo srityse.

2. Visose šiame straipsnyje nurodytose veiklos srityse Bendrija siekia pašalinti moterų ir vyrų nelygybės apraiškas ir diegti jų lygybę.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

4 straipsnis

1. Siekiant 2 straipsnyje iškeltų tikslų, valstybių narių ir Bendrijos veikla, kaip numatyta šios Sutarties nuostatose bei laikantis joje nustatytų terminų, apima nustatymą ekonominės politikos, kuri yra grindžiama glaudžiu valstybių narių ekonominės politikos koordinavimu, vidaus rinka bei bendrų tikslų apibrėžimu ir kuri yra vykdoma vadovaujantis atviros rinkos ekonomikos esant laisvai konkurencijai principu.

2. Be to, kas pirmiau paminėta, kaip numatyta šioje Sutartyje ir laikantis joje nustatytų terminų bei tvarkos, ši veikla apima neatšaukiamą valiutų kurso nustatymą, sudarantį sąlygas įvesti bendrą valiutą – ekiu, nustatymą ir vykdymą vienos bendros pinigų politikos ir valiutų kurso politikos, kurių pagrindinis tikslas yra išlaikyti stabilias kainas ir, neprieštaraujant šiam tikslui, Bendrijoje remti bendras ekonominės politikos kryptis vadovaujantis atviros rinkos ekonomikos esant laisvai konkurencijai principu.

3. Ši valstybių narių ir Bendrijos veikla turi atitikti tokius pagrindinius principus: stabilios kainos, patikimi viešieji finansai ir monetarinės sąlygos bei tvarus mokėjimų balansas.

5 straipsnis

Bendrija veikia neperžengdama šios Sutarties jai suteiktų įgaliojimų ir paisydama jai šia Sutartimi iškeltų tikslų.

Pagal subsidiarumo principą Bendrija imasi veiksmų srityse, kurios nepriklauso jos išimtinėi kompetencijai, tik tada ir tokia apimtimi, kai siūlomo veiksmo tikslų valstybės narės negali deramai pasiekti, o Bendrija dėl siūlomo veiksmo masto arba poveikio gali juos pasiekti geriau.

Bendrija nesiima jokių veiksmų, kurie nėra būtini siekiant šios Sutarties nustatytų tikslų.

6 straipsnis

Nustatant ir įgyvendinant 3 straipsnyje nurodytas Bendrijos politikos ir veiklos kryptis, ypač siekiant skatinti tvarią plėtrą, turi būti atsižvelgiama į aplinkos apsaugos reikalavimus.

7 straipsnis

1. Bendrijai patikėtus uždavinius atlieka šios institucijos:

EUROPOS PARLAMENTAS,
TARYBA,
KOMISIJA,
TEISINGUMO TEISMAS,
AUDITO RŪMAI.

Kiekviena institucija veikia neperžengdama šios Sutarties jai suteiktų įgaliojimų.

2. Tarybai ir Komisijai padeda patariamąsias funkcijas vykduantys Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas ir Regionų komitetas.

8 straipsnis

Šioje Sutartyje nustatyta tvarka įsteigiama Europos centrinių bankų sistema (toliau – ECBS) ir Europos centrinis bankas (toliau – ECB); jie veikia pagal šios Sutarties bei prie jos pridedamo ECBS ir ECB statuto (toliau – ECBS statuto) jiems suteiktus įgaliojimus.

9 straipsnis

Įsteigiamas Europos investicijų bankas, kuris veikia pagal šios Sutarties ir prie jos pridedamo Statuto jam suteiktus įgaliojimus.

10 straipsnis

Kad užtikrintų šios Sutarties ir Bendrijos institucijų nustatytų pareigų vykdymą, valstybės narės imasi visų atitinkamų bendrų ar specialių priemonių. Jos padeda atlikti Bendrijos uždavinius.

Jos nesiima jokių priemonių, kurios gali trukdyti siekti šios Sutarties tikslų.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

11 straipsnis

1. Valstybės narės, kurios ketina pradėti tvirčiau bendradarbiauti vienoje iš šioje Sutartyje nurodytų sričių, pateikia prašymą Komisijai, o ši gali pateikti Tarybai pasiūlymą dėl jo. Jei Komisija nepateikia pasiūlymo, ji atitinkamoms valstybėms narėms praneša nepateikimo motyvus.

2. Vadovaudamasi Europos Sąjungos sutarties 43–45 straipsniais, 1 dalyje nurodytą leidimą pradėti tvirtesnį bendradarbiavimą kvalifikuota balsų dauguma suteikia Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu. Jei tvirtesnis bendradarbiavimas yra susijęs su sritimi, kuriai taikoma šios Sutarties 251 straipsnyje nurodyta tvarka, reikia Europos Parlamento sutikimo.

Tarybos narys gali prašyti klausimą perduoti svarstyti Europos Vadovų Tarybai. Iškelus šį klausimą Europos Vadovų Taryboje, Taryba gali spręsti vadovaudamasi šios straipsnio dalies pirmąja pastraipa.

3. Tvirtesnio bendradarbiavimo veiklai įgyvendinti reikalingiems aktams ir sprendimams taikomos visos atitinkamos šios Sutarties nuostatos, jeigu šiame straipsnyje ir Europos Sąjungos sutarties 43–45 straipsniuose nenustatyta kitaip.

11a straipsnis

Kiekviena valstybė narė, norinti ištraukti į pagal 11 straipsnį nustatytą tvirtesnį bendradarbiavimą, apie savo ketinimą praneša Tarybai ir Komisijai, o pastaroji per tris mėnesius nuo tokio pranešimo gavimo dienos pateikia Tarybai nuomonę. Per keturis mėnesius nuo to pranešimo gavimo dienos Taryba priima sprendimą dėl to prašymo ir dėl, jos manymu, reikalingų konkrečių priemonių.

12 straipsnis

Šios Sutarties taikymo srityje, nepažeidžiant joje esančių specialių nuostatų, draudžiama bet kokia diskriminacija dėl pilietybės.

Taryba 251 straipsnyje nustatyta tvarka gali priimti tokią diskriminaciją draudžiančias taisykles.

13 straipsnis

1. Nepažeisdama kitų šios Sutarties nuostatų ir neviršydamą Bendrijai jos suteiktą įgaliojimą, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, gali vieningai imtis atitinkamų veiksmų, siekdama kovoti su diskriminacija dėl lyties, rasinės arba etninės kilmės, religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos.

2. Nukrypdama nuo 1 dalies, imdamasi Bendrijos skatinamųjų priemonių, išskyrus valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų derinimą, skirtų valstybių narių veiksams, kuriais siekiama padėti siekti šio straipsnio 1 dalyje nurodytų tikslų, remti, Taryba sprendžia 251 straipsnyje nustatyta tvarka.

14 straipsnis

1. Bendrija imasi priemonių, kad vadovaujantis šio ir 15 bei 26 straipsnių, 47 straipsnio 2 dalies, 49, 80, 93 bei 95 straipsnių nuostatomis ir nepažeidžiant kitų šios Sutarties nuostatų iki 1992 m. gruodžio 31 d. būtų palaipsniui sukurta vidaus rinka.

2. Vidaus rinką sudaro vidaus sienų neturinti erdvė, kurioje pagal šios Sutarties nuostatas užtikrinamas laisvas prekių, asmenų, paslaugų ir kapitalo judėjimas.

3. Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, kvalifikuota balsų dauguma nustato gaires ir sąlygas, reikalingas tolydžiai pažangai visuose atitinkamuose sektoriuose užtikrinti.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

15 straipsnis

Rengdama pasiūlymus, kaip pasiekti 14 straipsnyje nurodytus tikslus, Komisija atsižvelgia į tai, kokias pastangas vidaus rinkos kūrimo laikotarpiu turės dėti skirtingą ekonominės raidos lygį pasiekusios valstybės, ir gali siūlyti atitinkamas nuostatas.

Jei tokios nuostatos priimamos taikant nukrypimus, jos turėtų būti laikinos ir kuo mažiausiai trikdyti bendrosios rinkos veiklą.

16 straipsnis

Nepažeisdamos 73, 86 bei 87 straipsnių ir atsižvelgdamos į tai, kokią vietą tarp Sąjungos bendrųjų vertybių užima bendrus ekonominius interesus tenkinančios paslaugos ir koks yra jų vaidmuo skatinant socialinę ir teritorinę sanglaudą, Bendrija ir valstybės narės pagal savo atitinkamus įgaliojimus ir šios Sutarties taikymo sritį rūpinasi, kad tokios paslaugos būtų pagrįstos principais ir sąlygomis, padedančiomis joms atlikti savo užduotis.

ANTROJI DALIS

SĄJUNGOS PILIETYBĖ

17 straipsnis

1. Įvedama Sąjungos pilietybė. Kiekvienas asmuo, turintis valstybės narės pilietybę, yra Sąjungos pilietis. Sąjungos pilietybė ne pakeičia valstybės pilietybę, o ją papildo.

2. Sąjungos piliečiai naudojami šios Sutarties suteiktomis teisėmis ir atlieka jos nustatytas pareigas.

18 straipsnis

1. Kiekvienas Sąjungos pilietis turi teisę laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje laikydamasis šioje Sutartyje ir jai įgyvendinti priimtose nuostatose nustatytų apribojimų bei sąlygų.

2. Jei paaiškėtų, kad šiam tikslui pasiekti Bendrijai reikia imtis veiksmų, o ši Sutartis nesuteikia tam reikalingų įgaliojimų, Taryba gali priimti nuostatas, numatančias padėti naudotis šio straipsnio 1 dalyje nurodytomis teisėmis. Taryba laikosi 251 straipsnyje nurodytos tvarkos.

3. Šio straipsnio 2 dalis netaikoma nuostatoms dėl pasų, asmens tapatybę patvirtinančių dokumentų, leidimų gyventi ar kurių nors kitų dokumentų arba nuostatoms dėl socialinio draudimo ir socialinės apsaugos.

19 straipsnis

1. Kiekvienas Sąjungos pilietis, gyvendamas valstybėje narėje ir nebūdamas jos pilietis, turi teisę balsuoti ir būti kandidatu per vietos savivaldos rinkimus valstybėje narėje, kurioje gyvena, tomis pačiomis sąlygomis, kaip ir tos valstybės piliečiai. Šia teise naudojama atsižvelgiant į išsamias nuostatas, kurias, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, vieningai priima Taryba; šios nuostatos gali numatyti nukrypimus, kai jie yra pateisinami dėl valstybei narei būdingų problemų.

2. Nepažeidžiant 190 straipsnio 4 dalies ir jai įgyvendinti priimtų nuostatų, kiekvienas Sąjungos pilietis, gyvendamas valstybėje narėje ir nebūdamas jos pilietis, turi teisę balsuoti ir būti kandidatu per Europos Parlamento rinkimus valstybėje narėje, kurioje gyvena, tomis pačiomis sąlygomis, kaip ir tos valstybės piliečiai. Šia teise naudojama atsižvelgiant į išsamias nuostatas, kurias, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, vieningai priima Taryba; šios nuostatos gali numatyti nukrypimus, kai jie yra pateisinami dėl valstybei narei būdingų problemų.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

20 straipsnis

Kiekvienas Sąjungos pilietis, būdamas trečiojoje šalyje, kurioje jo valstybei narei nėra atstovaujama, turi teisę į bet kurios kitos valstybės narės diplomatinę arba konsulinę įstaigą teikiamą apsaugą tomis pačiomis sąlygomis, kaip ir tos valstybės piliečiai. Valstybės narės savitarpiai nustato reikalingas taisykles ir pradeda tarptautines derybas dėl šios apsaugos užtikrinimo.

21 straipsnis

Kiekvienas Sąjungos pilietis turi teisę pagal 194 straipsnį pateikti Europos Parlamentui peticiją. Kiekvienas Sąjungos pilietis gali kreiptis į ombudsmeną, kurio pareigybė įsteigta pagal 195 straipsnį. Kiekvienas Sąjungos pilietis gali rašyti šiame straipsnyje arba 7 straipsnyje nurodytoms institucijoms ar įstaigoms viena iš 314 straipsnyje minimų kalbų ir gauti atsakymą ta pačia kalba.

22 straipsnis

Kas treji metai Komisija atsiskaito Europos Parlamentui, Tarybai bei Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui dėl šios dalies nuostatų taikymo. Šioje ataskaitoje atsižvelgiama į Sąjungos raidą.

Šiuo pagrindu ir nepažeisdama kitų šios Sutarties nuostatų, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, gali vieningai priimti nuostatas dėl šioje dalyje nustatytų teisių įtvirtinimo arba papildymo, kurias ji rekomenduoja valstybėms narėms priimti pagal atitinkamas jų konstitucines nuostatas.

TREČIOJI DALIS

BENDRIJOS POLITIKOS SRITYS

I ANTRAŠTINĖ DALIS

Laisvas prekių judėjimas

23 straipsnis

1. Bendrija grindžiama visą prekybą prekėmis apimančia muitų sąjunga, kurioje tarp valstybių narių uždraudžiami importo ir eksporto muitai bei visi lygiaverčio poveikio mokėjimai, o jų santykiams su trečiosiomis šalimis nustatomas bendrasis muitų tarifas.

2. 25 straipsnio ir šios antraštinės dalies 2 skyriaus nuostatos taikomos valstybių narių kilmės gaminiams, taip pat valstybėse narėse laisvoje apyvartoje esantiems iš trečiųjų šalių įvežtiems gaminiams.

24 straipsnis

Iš trečiosios šalies įvežti gaminiai laikomi valstybėje narėje esančiais laisvoje apyvartoje, jei toje valstybėje narėje yra atlikti importo formalumai ir sumokėti mokėtini muitai arba lygiaverčio poveikio mokėjimai ir jei šiems gaminiams nebuvo taikytas visiškas arba dalinis atleidimas nuo tokių muitų ar mokesčių.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

1 SKYRIUS

MUITŲ SAJUNGA

25 straipsnis

Valstybių narių tarpusavio prekyboje uždraudžiami importo ir eksporto muitai ir lygiaverčio poveikio mokėjimai. Šis draudimas galioja ir fiskalinio pobūdžio muitams.

26 straipsnis

Pagal bendrąjį muitų tarifą mokėtinus muitus, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir sprendama kvalifikuota balsų dauguma, nustato Taryba.

27 straipsnis

Atlikdama šiame skyriuje jai pavestus uždavinius, Komisija atsižvelgia į:

- a) poreikį skatinti valstybių narių ir trečiųjų šalių prekybą;
- b) tokius konkurencijos sąlygų Bendrijoje pokyčius, kurie didintų įmonių gebėjimą konkuruoti;
- c) Bendrijai reikalingų žaliavų ir pusgaminių tiekimo poreikius; dėl to Komisija rūpinasi, kad gatavos produkcijos atžvilgiu nebūtų iškreipiamos valstybių narių konkurencijos sąlygos;
- d) būtinybę vengti didesnio valstybių narių ekonominio gyvenimo trikdymo ir Bendrijoje užtikrinti racionalią gamybos plėtotę bei vartojimo didinimą.

2 SKYRIUS

KIEKYBINIŲ APRIBOJIMŲ TARP VALSTYBIŲ NARIŲ UŽDRAUDIMAS

28 straipsnis

Valstybių narių tarpusavio prekyboje uždraudžiami kiekybiniai importo apribojimai ir visos lygiaverčio poveikio priemonės.

29 straipsnis

Valstybių narių tarpusavio prekyboje uždraudžiami kiekybiniai eksporto apribojimai ir visos lygiaverčio poveikio priemonės.

30 straipsnis

28 ir 29 straipsnių nuostatos nekliudo taikyti prekių importo, eksporto ar tranzito draudimų arba apribojimų, jei jie yra pateisinami visuomenės dorovės, viešosios tvarkos arba visuomenės saugumo, žmonių, gyvūnų ar augalų sveikatos bei gyvybės apsaugos, nacionalinių meno, istorijos ar archeologijos vertybių apsaugos bei pramoninės ir komercinės nuosavybės apsaugos sumetimais. Tačiau tokie draudimai arba apribojimai neturi tapti savavališka diskriminacijos priemone ar užslėptu valstybių narių tarpusavio prekybos apribojimu.

31 straipsnis

1. Valstybės narės visas valstybines komercinio pobūdžio monopolijas pertvarko taip, kad būtų užtikrinta, jog nė vienas valstybių narių nacionalinis subjektas nebus diskriminuojamas prekių pirkimo ir pardavimo sąlygų atžvilgiu.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

Šio straipsnio nuostatos taikomos kiekvienai įstaigai, per kurią valstybė narė teisiškai ar faktiškai, tiesiogiai ar netiesiogiai prižiūri ir nustato valstybių narių tarpusavio importą ir eksportą arba turi jam didesnės įtakos. Šios nuostatos taip pat taikomos monopolijoms, kurias valstybė perleidžia kitiems.

2. Valstybės narės nesiima jokių naujų priemonių, prieštaraujančių šio straipsnio 1 dalyje nustatytiems principams arba galinčių riboti su muitų ir kiekybinių apribojimų uždraudimu valstybių narių tarpusavio prekyboje susijusių straipsnių taikymo sritį.

3. Jei valstybinė komercinio pobūdžio monopolija grindžiama teisės normomis, kuriomis siekiama padėti lengviau realizuoti žemės ūkio produktus arba gauti už juos kuo didesnę pelną, taikant šiame straipsnyje nustatytas taisykles turėtų būti imamasi veiksmų, kad atitinkamiems gamintojams būtų užtikrintos lygiavertės užimtumo ir gyvenimo lygio apsaugos priemonės.

II ANTRAŠTINĖ DALIS

Žemės ūkis

32 straipsnis

1. Bendroji rinka taip pat apima žemės ūkį ir žemės ūkio produktų prekybą. „Žemės ūkio produktai“ – tai žemdirbystės, gyvulininkystės bei žuvininkystės produktai ir tiesiogiai su jais susiję pirminio perdirbimo produktai.

2. Išskyrus tuos atvejus, kai 33–38 straipsniuose numatyta kitaip, bendrosios rinkos kūrimo taisyklės taikomos ir žemės ūkio produktams.

3. Produktai, kuriems taikomos 33–38 straipsnių nuostatos, yra išvardyti šios Sutarties I priede.

4. Veikiant ir plėtojantis bendrai žemės ūkio produktų rinkai, kartu turi būti kuriama bendra žemės ūkio politika.

33 straipsnis

1. Bendros žemės ūkio politikos tikslai yra šie:

- a) didinti žemės ūkio našumą skatinant technikos pažangą bei užtikrinant racionalią žemės ūkio gamybos plėtotę ir kuo geresnę gamybos veiksmų, ypač darbo jėgos, panaudojimą;
- b) tokiu būdu užtikrinti deramą žemės ūkiu besiverčiančios bendruomenės gyvenimo lygį, ypač didinant žemės ūkyje dirbančių asmenų asmenines pajamas;
- c) stabilizuoti rinkas;
- d) garantuoti pakankamą tiekimą;
- e) užtikrinti vartotojams priimtinas tiekiamos produkcijos kainas.

2. Kuriant bendrą žemės ūkio politiką ir numatant konkrečius jos įgyvendinimo būdus, atsižvelgiama į:

- a) žemės ūkio veiklos savitumą, kuris priklauso nuo žemės ūkio socialinės struktūros ir nuo struktūrinių bei gamtinių įvairių žemės ūkio regionų skirtumų;
- b) tai, kad atitinkami pokyčiai turi vykti palaipsniui;
- c) tai, kad žemės ūkis valstybėse narėse yra glaudžiai susijęs su visa ekonomika.

34 straipsnis

1. Kad būtų pasiekti 33 straipsnyje nurodyti tikslai, nustatoma tam tikra bendra žemės ūkio rinkų organizavimo forma.

Atsižvelgiant į produktą, organizavimo formos gali būti šios:

- a) bendros konkurencijos taisyklės;
- b) privalomas įvairių nacionalinių rinkos organizavimo formų koordinavimas;
- c) Europos rinkos organizavimo forma.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

2. Pagal šio straipsnio 1 dalį nustatyta bendra organizavimo forma gali apimti visas priemones, kurios yra būtinos 33 straipsnyje nurodytiems tikslams pasiekti, pirmiausia kainų reguliavimą, pagalbą įvairių produktų gamybai ir pardavimui, jų laikymą bei likučio tvarkymą ir bendrą importo ir eksporto stabilizavimo mechanizmą.

Bendra organizavimo forma siekiama tik tų tikslų, kurie yra nurodyti 33 straipsnyje, ir Bendrijoje pašalinama bet kokia gamintojų ar vartotojų diskriminacija.

Bet kuri bendra kainų politika grindžiama bendrais kriterijais ir vienodais apskaičiavimo metodais.

3. Kad būtų pasiekti šio straipsnio 1 dalyje paminėtos bendros organizavimo formos tikslai, gali būti įsteigtas vienas arba keletas žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondų.

35 straipsnis

Kad būtų pasiekti 33 straipsnyje nustatyti tikslai, bendros žemės ūkio politikos sistemoje galima imtis tokių priemonių kaip:

- a) veiksmingas pastangų koordinavimas profesinio mokymo, mokslinių tyrimų ir žemės ūkio žinių sklaidimo srityse; jis gali apimti bendrą projektų ir institucijų finansavimą;
- b) bendros priemonės, skatinančios vartoti tam tikrus produktus.

36 straipsnis

Konkurencijos taisyklėms skirtos skyriaus nuostatos žemės ūkio produktų gamybai ir prekybai taikomos tik tokiu mastu, kokį nustato Taryba, laikydamosi 37 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatų bei jose nustatytos tvarkos ir atsižvelgdama į 33 straipsnyje išdėstytus tikslus.

Taryba gali leisti teikti pagalbą:

- a) sunkiomis struktūrinėmis ar gamtos sąlygomis dirbančioms įmonėms apsaugoti;
- b) pagal ekonominės plėtros programų sistemą.

37 straipsnis

1. Siekdama nustatyti bendros žemės ūkio politikos gaires, Komisija šiai Sutarčiai įsigaliojus iškart sušaukia valstybių narių konferenciją, kad galėtų palyginti jų žemės ūkio politiką, o svarbiausia, parengti jų išteklių ir poreikių apyskaitą.

2. Per dvejus metus po šios Sutarties įsigaliojimo Komisija, pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu ir deramai atsižvelgusi į šio straipsnio 1 dalyje numatytos konferencijos darbo rezultatus, pateikia pasiūlymus dėl bendros žemės ūkio politikos kūrimo ir įgyvendinimo, įskaitant nacionalinių rinkų organizavimo būdų pakeitimą viena iš 34 straipsnio 1 dalyje numatytų bendrų organizavimo formų ir šioje Sutarties antraštinėje dalyje minimų priemonių įgyvendinimą.

Šiuose pasiūlymuose turi būti deramai atsižvelgta į šioje Sutarties antraštinėje dalyje keliamų žemės ūkio klausimų tarpusavio priklausomybę.

Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, kvalifikuota balsų dauguma priima reglamentus, leidžia direktyvas arba priima sprendimus, išlaikydama teisę taip pat teikti bet kokias rekomendacijas.

3. Taryba, sprenddama kvalifikuota balsų dauguma, gali šio straipsnio 2 dalyje nustatytomis sąlygomis nacionalines rinkos organizavimo formas pakeisti bendra organizavimo forma, numatyta 34 straipsnio 1 dalyje, jeigu:

- a) bendra organizavimo forma valstybėms narėms, kurios nepitaria šiai priemonei ir kurios atitinkamai produkcijai turi savą organizavimo formą, suteikia lygiavertes atitinkamų gamintojų užimtumo ir gyvenimo lygio garantijas atsižvelgiant į galimus pertvarkymus ir į specializaciją, kurios ilgainiui prireiks;
- b) tokia organizavimo forma garantuoja Bendrijoje prekybos sąlygas, panašias į esamas nacionalinėje rinkoje.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

4. Jei bendra tam tikrų žaliavų organizavimo forma yra nustatoma anksčiau negu bendra atitinkamų perdirbtų produktų organizavimo forma, žaliavos, naudojamos perdirbtiems produktams, kurie yra skirti eksportui į trečiąsias šalis, gali būti importuojamos į Bendriją iš kitur.

38 straipsnis

Jei valstybėje narėje tam tikram produktui yra taikoma tam tikra nacionalinė rinkos organizavimo forma arba lygiavertės vidaus taisyklės, turinčios įtakos kitų valstybių panašios produkcijos konkurencingumui, valstybės narės, importuojančios šį produktą iš valstybės narės, kurioje tokia rinkos organizavimo forma arba taisyklės egzistuoja, nustato jo importui kompensacinius mokesčius, išskyrus atvejus, kai ta valstybė narė yra nustačiusi eksportui kompensacinius mokesčius.

Komisija šiuos mokesčius nustato tokio dydžio, kuris reikalingas pusiausvyrai atkurti; ji taip pat gali leisti taikyti kitas priemones, nustatydamas konkrečias jų įgyvendinimo sąlygas.

III ANTRAŠTINĖ DALIS

Laisvas asmenų, paslaugų ir kapitalo judėjimas

1 SKYRIUS

Darbuotojai

39 straipsnis

1. Bendrijoje užtikrinama darbuotojų judėjimo laisvė.
2. Tokia judėjimo laisvė reiškia, kad įdarbinimo, darbo užmokesčio ir kitų darbo ir užimtumo sąlygų atžvilgiu panaikinama bet kokia valstybių narių darbuotojų diskriminacija dėl pilietybės.
3. Ji suteikia teisę, galimą riboti tik viešosios tvarkos, visuomenės saugumo ir visuomenės sveikatos sumetimais:
  - a) priimti faktiškai pateiktus pasiūlymus įsidarbinti;
  - b) šiuo tikslu laisvai judėti valstybių narių teritorijoje;
  - c) apsigyventi bet kurioje valstybėje narėje siekiant dirbti pagal tos valstybės piliečių įsidarbinimą reglamentuojančius įstatymus ir kitus teisės aktus;
  - d) laikantis Komisijos įgyvendinimo reglamentuose nustatytų sąlygų pasilikti gyventi valstybės narės teritorijoje pasibaigus darbo jorje laikui.
4. Šio straipsnio nuostatos netaikomos darbui valstybės tarnyboje.

40 straipsnis

Taryba, laikydama 251 straipsnyje nurodytos tvarkos ir pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, leidžia direktyvas arba priima reglamentus, nustatančius priemones, reikalingas 39 straipsnyje apibrėžiamai darbuotojų judėjimo laisvei įgyvendinti, būtent:

- a) užtikrindama glaudų nacionalinių įdarbinimo tarnybų bendradarbiavimą;
- b) naikindama administracines procedūras ir praktiką bei įsidarbinimo laisvose darbo vietose teisei įgyti būtinus nustatytus laikotarpius, taikomus pagal nacionalinius teisės aktus arba ankstesnius valstybių narių susitarimus, kurie trukdytų liberalizuoti darbuotojų judėjimą;
- c) naikindama visus nustatytus laikotarpius ir kitus pagal nacionalinius teisės aktus arba pagal anksčiau tarp valstybių narių sudarytus susitarimus numatytus apribojimus, nustatančius kitų valstybių narių darbuotojams kitokias negu savo valstybės darbuotojams sąlygas laisvai pasirinkti darbą;
- d) nustatydamas tinkamą mechanizmą darbo pasiūlymams ir darbo prašymams susieti ir pasiūlai bei paklausai darbo rinkoje subalansuoti taip, kad įvairiuose regionuose ir

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

pramonės šakose būtų išvengta didesnės gyvenimo ir užimtumo lygio smukimo grėsmės.

41 straipsnis

Valstybės narės pagal bendrą programą skatina jaunų darbuotojų mainus.

42 straipsnis

Taryba, laikydamosi 251 straipsnyje nurodytos tvarkos, socialinės apsaugos srityje imasi priemonių, būtinų laisvam darbuotojų judėjimui užtikrinti; šiuo tikslu ji priima nuostatas, kaip migruojantiems darbuotojams ir jų išlaikytiniams užtikrinti:

- a) pagal keleto valstybių įstatymus nustatomų visų prilyginamųjų laikotarpių sudėtį, kad jie įgytų ir išlaikytų teisę į socialines išmokas ir kad būtų galima apskaičiuoti tų išmokų dydį;
- b) socialinių išmokų mokėjimą asmenims, gyvenantiems valstybių narių teritorijose.

Laikydamosi 251 straipsnyje nurodytos tvarkos, Taryba sprendžia vieningai.

2 SKYRIUS

Įsisteigimo teisė

43 straipsnis

Vadovaujantis toliau išdėstytais nuostatomis vienos valstybės narės nacionalinių subjektų įsisteigimo laisvės kitos valstybės narės teritorijoje apribojimais uždraudžiami. Draudžiami ir apribojimai vienos valstybės narės nacionaliniams subjektams, įsisteigusiems kitos valstybės narės teritorijoje, steigti atstovybes, padalinius ar dukterines bendroves.

Įsisteigimo laisvė apima ir teisę imtis savarankiškai dirbančių asmenų veiklos bei ja verstis, taip pat steigti ir valdyti įmones, būtent bendroves ar firmas, apibūdintas 48 straipsnio antroje pastraipoje, tomis pačiomis sąlygomis, kurios įsisteigimo šalies teisės aktuose yra nustatytos jos pačios subjektams, ir laikantis kapitalui skirto skyriaus nuostatų.

44 straipsnis

1. Kad būtų pasiekta įsisteigimo laisvė tam tikros rūšies veikloje, Taryba, laikydamosi 251 straipsnyje nurodytos tvarkos ir pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, leidžia direktyvas.

2. Taryba ir Komisija vykdo pagal pirmiau išdėstytas nuostatas joms tenkančias pareigas, visų pirma:

- a) pirmenybę paprastai teikdamos tokioms veiklos rūšims, kurioms suteikta įsisteigimo laisvė ypač skatina gamybos ir prekybos plėtrą;
- b) užtikrindamos valstybių narių kompetentingų institucijų glaudų bendradarbiavimą nustatant įvairių rūšių veiklos padėtį Bendrijoje;
- c) panaikindamos bet kokias administracines procedūras ir praktiką, atsiradusią laikantis nacionalinių teisės aktų arba anksčiau tarp valstybių narių sudarytų susitarimų, kurių nepanaikinus būtų trukdoma įsisteigimo laisvei;
- d) užtikrindamos, kad vienos valstybės narės darbuotojai, samdomi kitos valstybės narės teritorijoje, galėtų pasilikti toje teritorijoje ir imtis savarankiškai dirbančių asmenų veiklos, kai jie tenkina sąlygas, kurias būtų turėję tenkinti, jei būtų atvykę į tą valstybę tuo metu, kai ketino imtis tokios veiklos;
- e) leisdamos vienos valstybės narės nacionaliniams subjektams įsigyti ir naudoti žemę bei pastatus, esančius kitos valstybės narės teritorijoje, jei tai neprieštarauja 33 straipsnio 2 dalyje nurodytiems principams;

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

- f) kiekvienoje svarstomoje veiklos srityje palaipsniui naikindamos įsisteigimo laisvės apribojimus, taikomus atstovybių, padalinių arba dukterinių bendrovių steigimo valstybės narės teritorijoje sąlygoms, ir sąlygoms, kurių reikia laikytis, kad pagrindinės įmonės darbuotojams būtų leista eiti su tokių atstovybių, padalinių arba dukterinių bendrovių valdymu ar priežiūra susijusias pareigas;
- g) kiek būtina koordinuodamos apsaugos priemonės, kurių valstybės narės reikalauja iš bendrovių ar firmų, apibūdintų 48 straipsnio antroje pastraipoje, imtis narių ir kitų asmenų interesams apsaugoti, ir siekdamas užtikrinto tokių priemonių lygiavertiškumą Bendrijoje;
- h) įsitikindamos, kad valstybių narių teikiama pagalba neiškreipia įsisteigimo sąlygų.

45 straipsnis

Veiklai, kuri bet kurioje valstybėje yra susijusi, nors ir laikinai, su viešosios valdžios funkcijų vykdymu, šio skyriaus nuostatos netaikomos.

Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, kvalifikuota balsų dauguma gali nuspręsti, kad tam tikroms veiklos rūšims šio skyriaus nuostatos netaikomos.

46 straipsnis

1. Šio skyriaus nuostatos ir pagal jas taikomos priemonės neturi įtakos įstatymų ir kitų teisės aktų, kurie numato kitokį užsienio subjektų traktavimą ir yra pateisinami viešosios tvarkos, visuomenės saugumo ir jos sveikatos sumetimais, nuostatų taikymui.

2. Taryba, laikydamosi 251 straipsnyje nurodytos tvarkos, leidžia direktyvas pirmiau minėtoms nuostatomis derinti.

47 straipsnis

1. Kad asmenims būtų lengviau imtis veiklos ir verstis ja kaip savarankiškai dirbantiems asmenims, Taryba, laikydamosi 251 straipsnyje nurodytos tvarkos, leidžia direktyvas dėl diplomų, pažymėjimų ir kitų oficialias kvalifikacijas įrodančių dokumentų abipusio pripažinimo.

2. Tuo pačiu tikslu Taryba, laikydamosi 251 straipsnyje nurodytos tvarkos, išleidžia direktyvas, skirtas koordinuoti valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas dėl galimybių imtis veiklos ir ja verstis kaip savarankiškai dirbantiems asmenims. Taryba, laikydamosi 251 straipsnyje nurodytos tvarkos ir visais atvejais sprendama vieningai, nutaria dėl direktyvų, kurioms įgyvendinti bent vienoje valstybėje narėje reikia pakeisti teisės aktuose, reglamentuojančiuose profesijas, nustatytus galiojančius principus dėl mokymo ir prieinamumo sąlygų, keliamų fiziniams asmenims. Kitais atvejais Taryba sprendžia kvalifikuota balsų dauguma.

3. Laipsniškas apribojimų medikams, giminiškoms profesijoms ir farmacininkams panaikinimas priklauso nuo to, kaip įvairiose valstybėse narėse bus koordinuojamos jų profesinės veiklos sąlygos.

48 straipsnis

Bendrovės arba firmos, įkurtos pagal valstybės narės teisę ir Bendrijoje turinčios savo registruotas buveines, centrinę administraciją ar pagrindinę verslo vietą, šiame skyriuje prilyginamos tos valstybės narės pilietybę turintiems fiziniams asmenims.

„Bendrovės arba firmos“ – tai bendrovės arba firmos, kurios veikia pagal civilinę ar komercinę teisę, įskaitant kooperatyvus ir kitus pagal viešąją ar privatinę teisę veikiančius juridinius asmenis, išskyrus nesiekiančiuosius pelno.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

3 SKYRIUS

Paslaugos

49 straipsnis

Pagal toliau išdėstytas nuostatas Bendrijoje uždraudžiami laisvės teikti paslaugas apribojimai, taikomi valstybių narių nacionaliniams subjektams, kurie yra įsisteigę kitoje Bendrijos valstybėje negu valstybė, kurios subjektu yra asmuo, kuriam tos paslaugos teikiamos.

Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir sprendama kvalifikuota balsų dauguma, šio skyriaus nuostatas gali taikyti ir paslaugas teikiantiems trečiosios šalies piliečiams, įsisteigusiams Bendrijoje.

50 straipsnis

Pagal šią Sutartį „paslaugos“ – tai tokios paslaugos, kurios paprastai yra teikiamos už užmokestį ir kurių nereglamentuoja nuostatos dėl prekių, kapitalo ir asmenų judėjimo laisvės.

„Paslaugas“ sudaro:

- a) pramoninio pobūdžio veikla;
- b) komercinio pobūdžio veikla;
- c) amatininkų veikla;
- d) laisvųjų profesijų veikla.

Nepažeidžiant įsisteigimo teisei skirto skyriaus nuostatų, paslaugą teikiantis asmuo, kad galėtų ją teikti, gali laikinai savo veikla verstis toje šalyje, kur paslauga teikiama, tomis pačiomis sąlygomis, kurias toji šalis taiko savo nacionaliniams subjektams.

51 straipsnis

1. Laisvę teikti paslaugas transporto srityje reglamentuoja transportui skirtos antraštinės dalies nuostatos.

2. Bankų ir draudimo paslaugų, susijusių su kapitalo judėjimu, liberalizavimas turi būti derinamas su kapitalo judėjimo liberalizavimu.

52 straipsnis

1. Kad liberalizuotų kokią nors konkrečią paslaugą, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Europos Parlamentu, kvalifikuota balsų dauguma leidžia direktyvas.

2. Leidžiant šio straipsnio 1 dalyje minėtas direktyvas, pirmenybė paprastai teikiama toms paslaugoms, kurios turi tiesioginės įtakos gamybos sąnaudoms arba kurių liberalizavimas padeda skatinti prekybą prekėmis.

53 straipsnis

Jei valstybių narių bendra ekonominė padėtis ir atitinkamo sektoriaus padėtis leidžia, valstybės narės pareiškia esančios pasirengusios paslaugas liberalizuoti labiau negu įpareigoja direktyvos, išleistos įgyvendinant 52 straipsnio 1 dalį.

Šiuo tikslu Komisija atitinkamoms valstybėms narėms teikia rekomendacijas.

54 straipsnis

Kol laisvės teikti paslaugas apribojimai dar nepanaikinti, valstybės narės tuos apribojimus taiko visiems 49 straipsnio pirmojoje pastraipoje apibūdintiems paslaugų teikėjams, nedarydamos jokio skirtumo dėl priklausymo vienai ar kitai valstybei arba dėl gyvenamosios vietos.

55 straipsnis

Šio skyriaus reglamentuojamiems klausimams taikomos 45–48 straipsnių nuostatos.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

4 SKYRIUS

Kapitalas ir mokėjimai

56 straipsnis

1. Pagal šiame skyriuje išdėstytas nuostatas uždraudžiami visi kapitalo judėjimo tarp valstybių narių ir tarp valstybių narių bei trečiųjų šalių apribojimai.
2. Pagal šiame skyriuje išdėstytas nuostatas uždraudžiami visi mokėjimų tarp valstybių narių ir tarp valstybių narių bei trečiųjų šalių apribojimai.

57 straipsnis

1. 56 straipsnio nuostatos nekliudo taikyti trečiosioms šalims 1993 m. gruodžio 31 d. pagal nacionalinę ar Bendrijos teisę galiojančių apribojimų, nustatytų kapitalo judėjimui į trečiąsias šalis ar iš jų, susijusiam su tiesioginėmis investicijomis, apimančiomis ir investicijas į nekilnojamąjį turtą, su įsisteigimu, finansinių paslaugų teikimu ar vertybinių popierių išileidimu į kapitalo rinkas. Estijoje ir Vengrijoje atitinkama data pagal nacionalinę teisę galiojantiems apribojimams yra 1999 m. gruodžio 31 d.
2. Stengdamasi padaryti kuo laisvesnį kapitalo judėjimą tarp valstybių narių ir trečiųjų šalių ir nepažeisdama kitų šios Sutarties skyrių, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, gali kvalifikuota balsų dauguma nustatyti priemones dėl kapitalo judėjimo į trečiąsias šalis ir iš jų, susijusias su tiesioginėmis investicijomis, apimančiomis ir investicijas į nekilnojamąjį turtą, su įsisteigimu, finansinių paslaugų teikimu ar vertybinių popierių išileidimu į kapitalo rinkas. Balsų vieningumo reikalaujama pagal šią dalį nustatant priemones, kurios reikštų atžangą Bendrijos teisėje liberalizuojant kapitalo judėjimą į trečiąsias šalis ar iš jų.

58 straipsnis

1. 56 straipsnio nuostatos nepažeidžia valstybių narių teisės:
  - a) taikyti atitinkamas savo mokesčių įstatymų nuostatas, pagal kurias skiriami mokesčių mokėtojai dėl jų skirtingos padėties gyvenamosios vietos arba kapitalo investavimo vietos atžvilgiu;
  - b) imtis visų reikalingų priemonių, kad būtų užkirstas kelias nacionalinių įstatymų ir kitų teisės aktų pažeidimams, ypač apmokestinimo ir finansų įstaigų riziką ribojančios priežiūros srityje, arba nustatyti duomenų apie kapitalo judėjimą deklaravimo tvarką administravimo ar statistinės informacijos tikslais, arba imtis priemonių, pateisinamų viešosios tvarkos ar visuomenės saugumo požiūriu.
2. Šio skyriaus nuostatos nekliudo taikyti su šia Sutartimi suderinamų įsisteigimo teisės apribojimų.
- 3.1 ir 2 dalyse nurodytos priemonės ir tvarka neturi sudaryti laisvo kapitalo judėjimo ir mokėjimų, kaip nustatyta 56 straipsnyje, savavališko diskriminavimo ar užslėpto apribojimo.

59 straipsnis

Tais atvejais, kai susidarius išimtinėms aplinkybėms dėl kapitalo judėjimo į trečiąsias šalis ar iš jų Ekonominės ir pinigų sąjungos veikimui kyla arba gali kilti didelių sunkumų, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su ECB, kvalifikuota balsų dauguma gali trečiųjų šalių atžvilgiu imtis ne ilgiau kaip šešis mėnesius taikomų apsaugos priemonių, jei jos būtinais reikalingos.

60 straipsnis

1. Jei 301 straipsnyje numatytais atvejais manoma, kad Bendrijai reikia imtis veiksmų, Taryba gali 301 straipsnyje nustatyta tvarka atitinkamų trečiųjų šalių atžvilgiu imtis reikalingų neatidėliotinų priemonių, taikomų kapitalo judėjimui ir mokėjimams.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

2. Nepažeisdama 297 straipsnio ir tol, kol Taryba nėra ėmusi priemonių pagal šio straipsnio 1 dalį, valstybė narė dėl rimtų politinių priežasčių ir esant skubiam reikalui trečiosios šalies atžvilgiu gali imtis vienašališkų priemonių, taikomų kapitalo judėjimui ir mokėjimams. Apie tokias priemones Komisija ir kitos valstybės narės informuojamos ne vėliau kaip jų įsigaliojimo dieną.

Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, kvalifikuota balsų dauguma gali nutarti, kad ta valstybė narė turi tokias priemones pakeisti arba panaikinti. Apie kiekvieną tokį Tarybos sprendimą Tarybos pirmininkas informuoja Europos Parlamentą.

IV ANTRAŠTINĖ DALIS

Vizų, prieglobsčio, imigracijos ir kitos su laisvu asmenų judėjimu susijusios politikos sritys

61 straipsnis

Kad būtų palapsniui sukurta laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė, Taryba nustato:

- a) per penkerius metus nuo Amsterdamo sutarties įsigaliojimo – priemonės, kuriomis siekiama užtikrinti laisvą asmenų judėjimą pagal 14 straipsnį, ir kartu tiesiogiai susijusias gretutines išorės sienų kontrolei, prieglobsčio suteikimui ir imigracijai skirtas priemones pagal 62 straipsnio 2 bei 3 punktų, 63 straipsnio 1 punkto a papunkčio bei 2 punkto a papunkčio nuostatas ir prevencijos bei kovos su nusikalstamumu priemones pagal Europos Sąjungos sutarties 31 straipsnio e punkto nuostatas;
- b) kitas priemones prieglobsčio suteikimo, imigracijos ir trečiųjų šalių piliečių teisių užtikrinimo srityse pagal 63 straipsnio nuostatas;
- c) priemones teismo bendradarbiavimo civilinėse bylose srityje, kaip numatyta 65 straipsnyje;
- d) atitinkamas priemones administraciniam bendradarbiavimui skatinti ir stiprinti, kaip numatyta 66 straipsnyje;
- e) priemones policijos ir teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose srityje, kuriomis siekiama aukšto lygio saugumo Sąjungoje užkardant nusikalstamumą ir su juo kovojant pagal Europos Sąjungos sutarties nuostatas.

62 straipsnis

Taryba 67 straipsnyje nurodyta tvarka per penkerius metus nuo Amsterdamo sutarties įsigaliojimo nustato:

- 1) priemonės, skirtas, laikantis 14 straipsnio, užtikrinti, kad nebus jokios asmenų kontrolės jiems kertant vidaus sienas, – nesvarbu, ar jie būtų Sąjungos, ar trečiųjų šalių piliečiai;
- 2) priemonės, susijusias su valstybių narių išorės sienų kirtimu ir nustatančias:
  - a) reikalavimus ir procedūras, kurių valstybės narės turi laikytis prie tokių valstybės sienų tikrinamos asmenis;
  - b) vizų ne ilgesniam kaip trijų mėnesių laikotarpiui taisyklės, įskaitant:
    - i) trečiųjų šalių, kurių piliečiai, kirsdami išorės sienas, privalo turėti visas, ir tų trečiųjų šalių, kurių piliečiai atleidžiami nuo to reikalavimo, sąrašą;
    - ii) valstybių narių vizų išdavimo tvarką ir sąlygas;
    - iii) vienodą vizų formą;
    - iv) vienodos vizos taisyklės;
- 3) priemonės, nustatančias sąlygas, kuriomis trečiųjų šalių piliečiai ne ilgiau kaip tris mėnesius gali laisvai keliauti valstybių narių teritorijoje.

63 straipsnis

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

Taryba 67 straipsnyje nurodyta tvarka per penkerius metus nuo Amsterdamo sutarties įsigaliojimo nustato:

- 1) prieglobsčio klausimams skirtas priemonės pagal 1951 m. liepos 28 d. Ženevos konvenciją ir 1967 m. sausio 31 d. Protokolą dėl pabėgėlių statuso bei kitas atitinkamas sutartis šiose srityse:
  - a) kriterijų ir mechanizmų, kuriais nustatoma, kuri valstybė narė yra atsakinga už trečiosios šalies piliečio vienoje iš valstybių narių pateikto prašymo suteikti prieglobstį svarstymą;
  - b) būtinausių reikalavimų, pagal kuriuos valstybėse narėse priimami prieglobsčio prašytojai;
  - c) būtinausių reikalavimų, pagal kuriuos trečiųjų šalių piliečiai laikomi pabėgėliais;
  - d) būtinausių reikalavimų dėl pabėgėlių statuso suteikimo arba atėmimo valstybėse narėse tvarkos;
- 2) pabėgėliams ir perkeltiesiems asmenims skirtas priemonės šiose srityse:
  - a) būtinausių reikalavimų, pagal kuriuos laikina apsauga suteikiama iš trečiųjų šalių perkeltiems asmenims, negalintiems grįžti į savo kilmės šalį, ir asmenims, kuriems kitais atžvilgiais reikia tarptautinės apsaugos;
  - b) valstybių narių pastangų darnos skatinimo priimant pabėgėlius ir perkeltuosius asmenis bei prisiimant jų priėmimo padarinius;
- 3) imigracijos politikos priemonės šiose srityse:
  - a) atvykimo ir apsigyvenimo sąlygų bei ilgalaikių vizų ir leidimų gyventi, taip pat leidimų šeimoms susijungti išdavimo valstybėse narėse tvarkos;
  - b) nelegalios imigracijos ir nelegalaus gyvenimo, taip pat nelegalių gyventojų repatriacijos;
- 4) priemonės, nustatančias teises ir sąlygas, pagal kurias trečiųjų šalių piliečiai, teisėtai gyvenantys vienoje valstybėje narėje, gali apsigyventi kitose valstybėse narėse.

Pagal 3 ir 4 punktus Tarybos nustatytos priemonės neužkerta kelio jokiai valstybei narei atitinkamose srityse išlaikyti arba nustatyti nacionalinių nuostatų, suderinamų su šia Sutartimi ir tarptautiniais susitarimais.

Pagal 2 punkto b papunktį, 3 punkto a papunktį ir 4 punktą nustatytinoms priemonėms pirmiau minėtas penkerių metų laikotarpis netaikomas.

64 straipsnis

1. Ši antraštinė dalis neatleidžia valstybių narių nuo pareigos palaikyti viešąją tvarką ir užtikrinti vidaus saugumą.

2. Vienoje arba keliose valstybėse narėse dėl staigaus trečiųjų šalių piliečių antplūdžio susidarius nepaprastajai padėčiai, Taryba, nepažeisdama 1 dalies ir remdamasi Komisijos pasiūlymu, gali kvalifikuota balsų dauguma atitinkamų valstybių narių labai imtis laikinų ne ilgiau kaip šešis mėnesius taikomų priemonių.

65 straipsnis

Priemonės teismo bendradarbiavimo su užsieniu susijusiose civilinėse bylose srityje, kurių imamasi pagal 67 straipsnį ir tokiu mastu, kokio reikia vidaus rinkai deramai veikti, sudaro:

- a) priemonės, skirtos tobulinti ir supaprastinti:
  - teisminių ir neteisminių dokumentų įteikimo kitoje valstybėje sistema;
  - bendradarbiavimą renkant įrodymus;
  - sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose, taip pat nesusijusių su teismo bylomis sprendimų pripažinimą ir vykdymą;
- b) valstybėse narėse įstatymų ir jurisdikcijos kolizijai taikomų teisės normų suderinamumo skatinimas;

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

- c) šalinimas kliūčių, trukdančių civiliniam procesui gerai veikti, ir, jei reikia, civilinio proceso normų suderinamumo skatinimas valstybėse narėse.

66 straipsnis

Taryba 67 straipsnyje nurodyta tvarka imasi priemonių, kad būtų užtikrintas valstybių narių administracijų atitinkamų padalinių, taip pat tų padalinių ir Komisijos bendradarbiavimas šiai antraštinei daliai priklausančiose srityse.

67 straipsnis

1. Po Amsterdamo sutarties įsigaliojimo pereinamuoju penkerių metų laikotarpiu Taryba teisės aktus priima vieningai, remdamasi Komisijos pasiūlymu arba valstybės narės iniciatyva ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu.

2. Pasibaigus šiam penkerių metų laikotarpiui:

- Taryba teisės aktus priima remdamasi Komisijos pasiūlymu; Komisija išnagrinėja kiekvieną valstybės narės prašymą, kad ji pateiktų pasiūlymą Tarybai;
- Taryba, balsuodama vieningai ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, priima sprendimą, kad visoms šiai antraštinei daliai priklausančioms sritims arba jų dalims būtų taikoma 251 straipsnyje nurodyta tvarka ir būtų pritaikytos nuostatos dėl Teisingumo Teismo įgaliojimų.

3. Nukrypdoma nuo 1 ir 2 dalies, po Amsterdamo sutarties įsigaliojimo Taryba 62 straipsnio 2 punkto b papunkčio i ir iii dalyse nurodytas priemones nustato kvalifikuota balsų dauguma, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu.

4. Nukrypdoma nuo 2 dalies, praėjus penkeriems metams po Amsterdamo sutarties įsigaliojimo Taryba 62 straipsnio 2 punkto b papunkčio ii ir iv dalyse nurodytas priemones nustato 251 straipsnyje nurodyta tvarka.

5. Nukrypdoma nuo 1 dalies, Taryba 251 straipsnyje nustatyta tvarka priima:

- 63 straipsnio 1 dalyje ir 2 dalies a punkte nustatytas priemones, jei Taryba pagal 1 dalį anksčiau buvo priėmusi Bendrijos teisės aktus, apibrėžiančius šiuos klausimus reglamentuojančias bendrąsias taisykles ir pagrindinius principus;
- 65 straipsnyje nustatytas priemones, išskyrus su šeimos teise susijusius aspektus.

68 straipsnis

1. 234 straipsnis šiai antraštinei daliai taikomas tokiomis aplinkybėmis ir sąlygomis: šios antraštinės dalies išaiškinimo arba remiantis šia antraštine dalimi Bendrijos institucijų priimtų teisės aktų teisėtumo ar išaiškinimo klausimui iškilus valstybės narės teismo, kurio sprendimai pagal nacionalinę teisę toliau teismine tvarka neskundžiami, nagrinėjamoje byloje, tas teismas, manydamas, kad sprendimui priimti reikia nutarimo šiuo klausimu, prašo Teisingumo Teismą šiuo klausimu priimti nutarimą.

2. Tačiau Teisingumo Teismo jurisdikcijai nepriklauso priimti nutarimo dėl priemonių ar sprendimų, nustatytų arba priimtų pagal 62 straipsnio 1 punktą, dėl viešosios tvarkos palaikymo bei vidaus saugumo užtikrinimo.

3. Taryba, Komisija arba valstybė narė gali prašyti Teisingumo Teismą priimti nutarimą šios antraštinės dalies arba remiantis šia antraštine dalimi Bendrijos institucijų priimtų teisės aktų išaiškinimo klausimu. Atsiliepiant į tokį prašymą Teisingumo Teismo priimtas nutarimas netaikomas valstybių narių teismų sprendimams, kurie yra tapę *res judicata*.

69 straipsnis

Ši antraštinė dalis taikoma atsižvelgiant į Protokolo dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos bei Protokolo dėl Danijos pozicijos nuostatas ir nepažeidžiant Protokolo dėl tam tikrų Europos bendrijos steigimo sutarties 14 straipsnio aspektų taikymo Jungtinei Karalystei ir Airijai.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

V ANTRAŠTINĖ DALIS

Transportas

70 straipsnis

Šios Sutarties tikslų šioje antraštinėje dalyje reglamentuojamais klausimais valstybės narės siekia vykdydamos bendrą transporto politiką.

71 straipsnis

1. Siekdama įgyvendinti 70 straipsnį ir atsižvelgdama į transporto ypatumus, Taryba, 251 straipsnyje nurodyta tvarka ir pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu, nustato:

- a) bendras taisyklės, taikomas tarptautiniam transportui, vykstančiam į valstybės narės teritoriją ar iš jos arba vykstančiam per vienos ar keleto valstybių narių teritoriją;
- b) sąlygas, kuriomis vežėjai nerezidentai gali valstybėje narėje teikti transporto paslaugas;
- c) priemonės transporto saugumui gerinti;
- d) kitas atitinkamas nuostatas.

2. Tais atvejais, kai taikant su transporto reguliavimo sistemos principais siejamas nuostatas galėtų būti padaryta didelė įtaka gyvenimo lygiui bei užimtumui tam tikrose srityse ir transporto įrangos eksploatacijai, Taryba tokias nuostatas Komisijos pasiūlymu priima vieningai sprendama ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu bei Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu. Tai darydama Taryba atsižvelgia į poreikį prisiderinti prie ekonominės plėtros, susijusios su bendrosios rinkos kūrimu.

72 straipsnis

Kol nebus priimtos 71 straipsnio 1 dalyje minėtos nuostatos, jokia valstybė narė be vieningo Tarybos pritarimo negali įvairių nuostatų, reglamentuojančių šią sritį 1958 m. sausio 1 d. arba stojančioms valstybėms – jų įstojimo dieną, keisti taip, kad kitų valstybių narių vežėjams jos būtų tiesiogiai ar netiesiogiai mažiau palankios nei savo nacionaliniams vežėjams.

73 straipsnis

Valstybės pagalba yra suderinama su šia Sutartimi, jei ji skirta transporto koordinavimo reikmėms arba jei ji kompensuoja tam tikrus išpareigojimus, siejamus su viešosios paslaugos sąvoka.

74 straipsnis

Pagal šią Sutartį imantis bet kurių priemonių, susijusių su transporto įkainiais ir gabenimo sąlygomis, atsižvelgiama į vežėjų ekonominę padėtį.

75 straipsnis

1. Transporto srityje Bendrijoje panaikinama bet kokia diskriminacija, pasireiškianti tuo, kad vežėjai už tų pačių prekių gabenimą tais pačiais maršrutais taiko skirtingus transporto įkainius ir nustato skirtingas sąlygas vien dėl gabenamų prekių kilmės ar paskirties šalies.

2. Šio straipsnio 1 dalies nuostatos nekliudo Tarybai imtis kitų priemonių pagal 71 straipsnio 1 dalį.

3. Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, kvalifikuota balsų dauguma nustato šio straipsnio 1 dalies nuostatų įgyvendinimo taisyklės.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

Taryba gali visų pirma priimti būtinas nuostatas, kad Bendrijos institucijos galėtų užtikrinti, jog bus laikomasi šio straipsnio 1 dalyje nustatytos taisyklės ir vartotojai galės naudotis visais jos teikiamais pranašumais.

4. Komisija savo iniciatyva ar kurios nors valstybės narės prašymu tiria šio straipsnio 1 dalyje minimos diskriminacijos atvejus ir, pasikonsultavusi su atitinkama valstybe nare, priima būtinus sprendimus vadovaudamasi taisyklėmis, priimtomis pagal šio straipsnio 3 dalies nuostatas.

76 straipsnis

1. Visoms valstybėms narėms draudžiama Bendrijoje atliekamoms transporto operacijoms taikyti įkainius ir sąlygas, susijusias su koku nors paramos ir apsaugos elementu, iš kurių galėtų turėti naudos viena ar kelios konkrečios įmonės ar pramonės šakos, išskyrus atvejus, kai gaunamas Komisijos leidimas.

2. Komisija savo iniciatyva ar kurios nors valstybės narės prašymu tiria šio straipsnio 1 dalyje paminėtus įkainius ir sąlygas, ypač atsižvelgdama, viena vertus, į atitinkamos regioninės ekonominės politikos reikalavimus, nepakankamai išsivysčiusių regionų poreikius ir politinių aplinkybių smarkiai veikiamų regionų problemas, o antra vertus, į tokių įkainių ir sąlygų padarinius įvairių transporto rūšių konkurencijai.

Pasikonsultavusi su atitinkama valstybe nare, Komisija priima reikiamus sprendimus.

3. Šio straipsnio 1 dalyje nustatytas draudimas netaikomas tarifams, nustatytiems konkurencijai skatinti.

77 straipsnis

Be transporto įkainių, vežėjo nustatomi mokesčiai arba rinkliavos už gabenimą per sienas neturi būti per daug dideli, palyginti su tokio gabenimo realiosiomis išlaidomis.

Valstybės narės stengiasi tokias išlaidas palaipsniui mažinti.

Komisija gali teikti valstybėms narėms rekomendacijas dėl šio straipsnio įgyvendinimo.

78 straipsnis

Šios antraštinės dalies nuostatos netrukdo taikyti Vokietijos Federacinės Respublikos numatytų priemonių, kurios yra reikalingos tam tikruose Federacinės Respublikos regionuose dėl Vokietijos padalijimo atsiradusioms nepalankioms ekonomikos sąlygoms kompensuoti.

79 straipsnis

Prie Komisijos iš valstybių narių vyriausybių paskirtų ekspertų sudaromas patariamasis komitetas. Komisija savo nuožiūra konsultuojasi su šiuo komitetu transporto klausimais, nepažeisdama Ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto kompetencijos.

80 straipsnis

1. Šios antraštinės dalies nuostatos taikomos geležinkelių, kelių ir vidaus vandens kelių transportui.

2. Taryba kvalifikuota balsų dauguma gali nuspręsti, ar reikia priimti atitinkamas jūrų ir oro transporto nuostatas ir koku mastu bei kokia tvarka tai daryti.

Taikomos 71 straipsnio procedūrinės nuostatos.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

VI ANTRAŠTINĖ DALIS

Konkurencijos, mokesčių ir teisės aktų derinimo bendrosios taisyklės

1 SKYRIUS

Konkurencijos taisyklės

1 skirsnis

Įmonėms taikomos taisyklės

81 straipsnis

1. Kaip nesuderinami su bendrąja rinka yra draudžiami: visi įmonių susitarimai, įmonių asociacijų sprendimai ir suderinti veiksmai, kurie gali paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą ir kurių tikslas ar poveikis yra konkurencijos trukdymas, ribojimas arba iškraipymas bendrojoje rinkoje, būtent tie, kuriais:

- a) tiesiogiai ar netiesiogiai nustatomos pirkimo ar pardavimo kainos arba kokios nors kitos prekybos sąlygos;
- b) ribojama arba kontroliuojama gamyba, rinkos, technikos raida arba investicijos;
- c) dalijamasi rinkomis arba tiekimo šaltiniais;
- d) lygiaverčiams sandoriams su kitais prekybos partneriais taikomos nevienodos sąlygos, dėl ko jie patenka į konkurencijos atžvilgiu nepalankią padėtį;
- e) sutartys sudaromos tik kitoms šalims priimant papildomus įsipareigojimus, kurių pobūdis arba komercinė paskirtis neturi nieko bendra su tokiu sutarčių dalyku.

2. Visi pagal šį straipsnį draudžiami susitarimai arba sprendimai savaime yra niekiniai.

3. Tačiau šio straipsnio 1 dalies nuostatos gali būti paskelbtos netaikytinomis:

- įmonių susitarimams arba tokių susitarimų rūšims;
- įmonių asociacijų sprendimams arba tokių sprendimų rūšims;
- suderintiems veiksams arba tokių veiksmų rūšims,

kurie padeda tobulinti prekių gamybą ir paskirstymą arba skatinti technikos ir ekonomikos pažangą, kartu sudarydami sąlygas vartotojams sąžiningai dalytis gaunama nauda, ir kurie:

- a) atitinkamoms įmonėms nenustato jokių apribojimų, nebūtinų šiems tikslams pasiekti;
- b) nesuteikia tokioms įmonėms galimybės panaikinti konkurenciją didelei atitinkamų produktų daliai.

82 straipsnis

Kaip nesuderinamas su bendrąja rinka draudžiamas bet koks vienos ar keleto įmonių piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi bendrojoje rinkoje arba didelėje jos dalyje, galintis paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą.

Toks piktnaudžiavimas konkrečiai gali būti:

- a) nesąžiningų pirkimo ar pardavimo kainų arba kokių nors kitų nesąžiningų prekybos sąlygų tiesioginis ar netiesioginis nustatymas;
- b) gamybos, rinkų arba technikos raidos ribojimas pažeidžiant vartotojų interesus;

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

- c) nevienodų sąlygų taikymas lygiaverčiams sandoriams su kitais prekybos partneriais, dėl ko jie patenka į konkurencijos atžvilgiu nepalankią padėtį;
- d) vertimas sudaryti sutartis kitoms šalims prisiimant papildomus įsipareigojimus, kurių pobūdis ir komercinė paskirtis neturi nieko bendra su tokių sutarčių dalyku.

83 straipsnis

1. Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, kvalifikuota balsų dauguma priima atitinkamus reglamentus arba direktyvas dėl 81 ir 82 straipsniuose išdėstytų principų įgyvendinimo.

2. Šio straipsnio 1 dalyje minėtų reglamentų ir direktyvų paskirtis gali būti tokia:

- a) numatant vienkartinės ir reguliariai mokamas baudas užtikrinti, kad būtų laikomasi 81 straipsnio 1 dalyje ir 82 straipsnyje nurodytų draudimų;
- b) nustatyti 81 straipsnio 3 dalies taikymo išsamias taisykles atsižvelgiant į tai, kad būtina užtikrinti veiksmingą priežiūrą ir kiek įmanoma supaprastinti administravimą;
- c) prireikus apibrėžti 81 ir 82 straipsnių nuostatų taikymo įvairiose ūkio šakose sritis;
- d) apibrėžti atitinkamas Komisijos ir Teisingumo Teismo funkcijas taikant šioje straipsnio dalyje išdėstytas nuostatas;
- e) nustatyti nacionalinių įstatymų ir šio skirsnio nuostatų arba pagal šį straipsnį priimtų nuostatų sąsajas.

84 straipsnis

Kol įsigalios pagal 83 straipsnį priimtos nuostatos, susitarimų, sprendimų ir suderintų veiksmų leistinumą ir piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi bendrojoje rinkoje klausimus valstybių narių valdžios institucijos sprendžia pagal savo šalies teisės aktus ir 81 straipsnio, ypač jo 3 dalies, bei 82 straipsnio nuostatas.

85 straipsnis

1. Nepažeisdama 84 straipsnio nuostatų, Komisija užtikrina, kad būtų taikomi 81 ir 82 straipsniuose nustatyti principai. Valstybės narės prašymu arba savo iniciatyva ir bendradarbiaudama su jai padedančiomis valstybių narių kompetentingomis institucijomis Komisija tiria įtariamus šių principų pažeidimus. Nustačiusi padarytą pažeidimą, ji siūlo atitinkamas priemones jam pašalinti.

2. Jei pažeidimas nepašalinamas, Komisija tokį principų pažeidimą fiksuoja motyvuotu sprendimu. Komisija gali paskelbti savo sprendimą ir įpareigoti valstybes narės imtis padėčiai ištaisyti reikalingų priemonių, kurių sąlygas ji išsamiai nustato.

86 straipsnis

1. Valstybės įmonėms bei įmonėms, kurioms valstybės narės suteikia specialias arba išimtinės teises, valstybės narės nepriima naujų teisės aktų ir nepalieka galiojančiųjų, prieštaraujančių šioje Sutartyje nurodytoms taisyklėms, ypač toms taisyklėms, kurios yra nustatytos 12 ir 81–89 straipsniuose.

2. Įmonėms, kurioms yra patikėta teikti bendros ekonominės svarbos paslaugas, arba pajamų gaunančioms monopolinėms įmonėms šioje Sutartyje nustatytos taisyklės, ypač konkurencijos taisyklės, yra taikomos, jei jų taikymas nei teisiškai, nei faktiškai netrukdo atlikti joms patikėtų specialių uždavinių. Prekybos plėtojimui neturi būti daroma tokio poveikio, kuris prieštarautų Bendrijos interesams.

3. Komisija užtikrina šio straipsnio nuostatų taikymą ir prireikus leidžia valstybėms narėms skirtas atitinkamas direktyvas arba priima sprendimus.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

2 skirsnis

Valstybių teikiama pagalba

87 straipsnis

1. Išskyrus tuos atvejus, kai ši Sutartis nustato kitaip, valstybės narės arba iš jos valstybinių išteklių bet kokia forma suteikta pagalba, kuri, palaikydama tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą, iškraipo konkurenciją arba gali ją iškraipyti, yra nesuderinama su bendrąja rinka, kai ji daro įtaką valstybių narių tarpusavio prekybai.

2. Bendrajai rinkai neprieštaruja:

- a) socialinio pobūdžio pagalba individualiems vartotojams, jei ji yra teikiama nediskriminuojant atitinkamų gaminių dėl jų kilmės;
- b) pagalba gaivalinių nelaimių ar kitų ypatingų įvykių padarytai žalai atitaisyti;
- c) pagalba, teikiama tam tikrų Vokietijos Federacinės Respublikos regionų, patyrusių žalą dėl Vokietijos padalijimo, ūkiui, jei tokia pagalba reikalinga dėl padalijimo atsiradusiam ekonominiam atsilikimui kompensuoti.

3. Bendrajai rinkai neprieštarujančia gali būti laikoma:

- a) pagalba, skirta regionų, kuriuose yra neįprastai žemas gyvenimo lygis arba didelis nedarbas, ekonominei plėtrai skatinti;
- b) pagalba, skirta bendriems Europos interesams svarbių projektų vykdymui skatinti arba kurios nors valstybės narės ekonomikos dideliems sutrikimams atitaisyti;
- c) pagalba, skirta tam tikros ekonominės veiklos rūšių arba tam tikrų ekonomikos sričių plėtrai skatinti, jei ji netrikdo prekybos sąlygų taip, kad prieštarautų bendram interesui;
- d) pagalba, skirta kultūrai remti ir paveldui išsaugoti, jei tokia pagalba prekybos sąlygų ir konkurencijos Bendrijoje nepaveikia taip, kad prieštarautų bendram interesui.
- e) kitos pagalbos rūšys, kurios gali būti nurodytos Tarybos sprendimuose, priimtuose kvalifikuota balsų dauguma remiantis Komisijos pasiūlymu.

88 straipsnis

1. Komisija kartu su valstybėmis narėmis nuolat kontroliuoja visas tose valstybėse esamas pagalbos sistemas. Valstybėms narėms ji siūlo atitinkamas priemones, reikalingas bendrajai rinkai palaipsniui plėtoti arba jai veikti.

2. Jei, paprašiusi suinteresuotas šalis pateikti savo pastabas, Komisija nustato, jog tam tikra valstybės ar iš jos išteklių teikiama pagalba yra pagal 87 straipsnį nesuderinama su bendrąja rinka arba kad tokia pagalba netinkamai naudojama, ji priima sprendimą, reikalaujantį, kad atitinkama valstybė narė per Komisijos nustatytą laiką tokią pagalbą panaikintų ar pakeistų.

Jei atitinkama valstybė narė per nustatytą laiką neįvykdo tokio sprendimo, Komisija ar kita suinteresuota valstybė, nukrypdama nuo 226 ir 227 straipsnių nuostatų, gali šį klausimą perduoti tiesiogiai Teisingumo Teismui.

Kurios nors valstybės narės prašymu Taryba, nukrypdama nuo 87 straipsnio nuostatų arba 89 straipsnyje numatytų reglamentų, gali vieningai nuspręsti, kad tam tikra tos valstybės teikiama ar teiktina pagalba neprieštaruja bendrajai rinkai, jei toks sprendimas pateisinamas išimtinėmis aplinkybėmis. Jei dėl paminėtos pagalbos Komisija jau yra pradėjusi šios dalies pirmojoje pastraipoje nurodytą procedūrą, atitinkamai valstybei pateikus Tarybai prašymą toji procedūra sustabdoma, kol Taryba pareiškia savo požiūrį.

Tačiau jei Taryba per tris mėnesius po minėto prašymo pateikimo savo požiūrio nepareiškia, sprendimą priima Komisija.

3. Apie visus ketinimus suteikti ar pakeisti pagalbą Komisija turi būti laiku informuojama, kad ji galėtų pateikti savo pastabas. Jei Komisija mano, kad tokie ketinimai pagal 87 straipsnį yra nesuderinami su bendrąja rinka, ji nedelsdama pradeda šio straipsnio 2 dalyje nustatytą

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

procedūrą. Atitinkama valstybė narė savo pasiūlytų priemonių neįgyvendina tol, kol nepriimamas galutinis sprendimas.

89 straipsnis

Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, kvalifikuota balsų dauguma gali priimti atitinkamus 87 ir 88 straipsnių taikymo reglamentus ir konkrečiai nustatyti 88 straipsnio 3 dalies taikymo sąlygas bei pagalbos kategorijas, kurioms ši tvarka netaikoma.

2 SKYRIUS

Mokesčių nuostatos

90 straipsnis

Jokia valstybė narė tiesiogiai ar netiesiogiai neapmokestina kitų valstybių narių gaminių jokiais savo vidaus mokesčiais, didesniais už tuos, kuriais ji tiesiogiai ar netiesiogiai apmokestina panašius vietos gaminius.

Be to, jokia valstybė narė neapmokestina kitų valstybių narių gaminių tokio pobūdžio vidaus mokesčiais, kurie suteiktų netiesioginę apsaugą kitiems gaminiams.

91 straipsnis

Eksportuojant gaminius į kitos valstybės narės teritoriją, grąžinami vidaus mokesčiai neviršija vidaus mokesčių, kuriais jie buvo tiesiogiai ar netiesiogiai apmokestinti.

92 straipsnis

Taikant kitokius mokesčius negu apyvartos mokesčiai, akcizas ar kitos netiesioginio apmokestinimo formos, negalima grąžinti už eksportą į kitas valstybes neres sumokėtų mokesčių ar nuo jų atleisti ir skirti kompensacinius mokesčius iš kitų valstybių narių importuojamoms prekėms, išskyrus atvejus, kai numatytas priemonės ribotam laikui iš anksto Komisijos pasiūlymu kvalifikuota balsų dauguma yra patvirtinusi Taryba.

93 straipsnis

Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu bei Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, vieningai priima nuostatas dėl apyvartos mokesčius, akcizą ir kitas netiesioginio apmokestinimo formas reglamentuojančių teisės aktų suderinimo, būtino užtikrinanti, kad per 14 straipsnyje nustatytą terminą bus sukurta ir ims veikti vidaus rinka.

3 SKYRIUS

Teisės aktų suderinimas

94 straipsnis

Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu bei Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, vieningai leidžia direktyvas dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, turinčių tiesioginę įtaką bendrosios rinkos sukūrimui ar veikimui, suderinimo.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

95 straipsnis

1. Nukrypstant nuo 94 straipsnio ir išskyrus tuos atvejus, kai šioje Sutartyje nustatyta kitaip, 14 straipsnyje iškeltiems tikslams pasiekti taikomos toliau dėstomos nuostatos. Taryba 251 straipsnyje nurodyta tvarka, pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, nustato priemones valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatomis, skirtoms vidaus rinkos sukūrimui ir veikimui, suderinti.

2. Šio straipsnio 1 dalis netaikoma fiskalinėms nuostatomis ir nuostatomis, susijusioms su laisvu asmenų judėjimu bei pagal sutartį dirbančių asmenų teisėmis ir interesais.

3. Komisija savo pasiūlymuose, numatytuose 1 dalyje, dėl sveikatos, saugos, aplinkos apsaugos ir vartotojų apsaugos dėmesį kreipia į aukšto lygio apsaugą ir ypač atsižvelgia į visus mokslo faktais pagrįstas naujoves. Pagal atitinkamą kompetenciją šio tikslo taip pat siekia Europos Parlamentas ir Taryba.

4. Jei Tarybai arba Komisijai nustačius kurią nors suderinimo priemonę valstybė narė mano, kad 30 straipsnyje nurodytais arba su aplinkos ar darbo aplinkos apsauga susijusiais svarbiais sumetimais reikia išlaikyti nacionalines nuostatas, apie tas nuostatas ir jų išlaikymo motyvus ji praneša Komisijai.

5. Be to, nepažeidžiant 4 dalies, jei Tarybai arba Komisijai nustačius kurią nors suderinimo priemonę valstybė narė mano, kad dėl jos iškyla jai būdingų problemų ir todėl jai reikia priimti naujais moksliniais įrodymais pagrįstas nacionalines nuostatas, reglamentuojančias aplinkos ar darbo aplinkos apsaugą, apie numatytas nuostatas ir jų priėmimo motyvus ji praneša Komisijai.

6. Komisija per šešis mėnesius nuo 4 ir 5 dalyse nurodytų pranešimų patvirtina arba atmeta aptartąsias nacionalines nuostatas, patikrinusi, ar jos nėra savavališkos diskriminacijos priemonė arba užslėptas valstybių narių tarpusavio prekybos apribojimas ir ar jos netrukdo veikti vidaus rinkai.

Komisijai per šį terminą nepriėmus sprendimo, 4 ir 5 dalyse nurodytos nacionalinės nuostatos laikomos patvirtintomis.

Kai klausimas sudėtingas ir nėra pavojaus žmonių sveikatai, Komisija gali atitinkamai valstybei narei pranešti, kad šioje dalyje nurodytas terminas gali būti pratęstas dar vienam iki šešių mėnesių trunkančiam laikotarpiui.

7. Jei pagal 6 dalį valstybei narei leidžiama išlaikyti arba priimti nuostatas, neatitinkančias suderinimo priemonės nuostatų, Komisija nedelsdama nagrinėja, ar siūlyti pakeisti tą priemonę.

8. Jei valstybė narė iškelia konkrečią visuomenės sveikatos problemą tokioje srityje, kuriai buvo skirtos ankstesnės derinimo priemonės, ji atkreipia į ją Komisijos dėmesį, o ši nedelsdama nagrinėja, ar siūlyti Tarybai atitinkamas priemones.

9. Nukrypdama nuo 226 ir 227 straipsniuose nustatytos tvarkos, Komisija ir kiekviena valstybė narė gali tiesiogiai kreiptis į Teisingumo Teismą, jei mano, kad kita valstybė narė piktnaudžiauja šiame straipsnyje numatytais galiomis.

10. Pirmiau paminėtos suderinimo priemonės atitinkamais atvejais apima ir apsaugos sąlygą, leidžiančią valstybėms narėms dėl vienos ar kelių 30 straipsnyje nurodytų neekonominių priežasčių imtis laikinų priemonių kartu joms taikant Bendrijos kontrolės tvarką.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

96 straipsnis

Nustačiusi, kad valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų skirtumai iškraipo konkurencijos sąlygas bendrojoje rinkoje ir kad tą iškraipymą reikia pašalinti, Komisija pradeda konsultacijas su atitinkamomis valstybėmis narėmis.

Jei per tokias konsultacijas nesusitariama, kaip tą iškraipymą pašalinti, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, kvalifikuota balsų dauguma leidžia šiam tikslui būtinas direktyvas. Komisija ir Taryba gali imtis bet kurių kitų šioje Sutartyje numatytų priemonių.

97 straipsnis

1. Jei būtų priežasčių manyti, kad kokios nors įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatos priėmimas ar pakeitimas gali sukelti 96 straipsnyje apibūdintą iškraipymą, valstybė narė, norėdama imtis tokių veiksmų, konsultuojasi su Komisija. Komisija, pasikonsultavusi su valstybėmis narėmis, atitinkamoms valstybėms rekomenduoja tokias priemones, kurios padėtų išvengti šio iškraipymo.

2. Jei valstybė, kuri nori priimti ar pakeisti nacionalines nuostatas, nesilaiko Komisijos pateiktos jai rekomendacijos, kitos valstybės narės neprivalo dėl to pagal 96 straipsnį keisti savo nacionalinių nuostatų, kad pašalintų tokį iškraipymą. Jei valstybės narės, kuri ignoravo Komisijos rekomendaciją, sukeltas iškraipymas daro žalą tik jai pačiai, 96 straipsnio nuostatos netaikomos.

VII ANTRAŠTINĖ DALIS

Ekonominė ir pinigų politika

1 SKYRIUS

Ekonominė politika

98 straipsnis

Valstybės narės, vykdydamos savo ekonominę politiką, stengiasi prisidėti prie 2 straipsnyje apibrėžtų Bendrijos tikslų siekimo ir atsižvelgia į 99 straipsnio 2 dalyje paminėtas bendras gaires. Valstybės narės ir Bendrija veikia vadovaudamosi atviros rinkos ekonomikos esant laisvai konkurencijai principu, palankiu veiksmingam išteklių paskirstymui, ir laikydamosi 4 straipsnyje išdėstytų principų.

99 straipsnis

1. Valstybės narės savo ekonominę politiką vertina kaip bendro intereso reikalą ir ją koordinuoja Taryboje pagal 98 straipsnio nuostatas.

2. Taryba, remdamasi Komisijos rekomendacija ir sprendama kvalifikuota balsų dauguma, parengia valstybių narių ir Bendrijos ekonominės politikos bendrą gairių projektą ir apie tai praneša Europos Vadovų Tarybai.

Europos Vadovų Taryba, remdamasi Tarybos pranešimu, aptaria išvadą dėl valstybių narių ir Bendrijos ekonominės politikos bendrą gairių.

Remdamasi šia išvada, Taryba kvalifikuota balsų dauguma priima šias bendras gaires išdėstančią rekomendaciją. Apie savo rekomendaciją Taryba informuoja Europos Parlamentą.

3. Kad užtikrintų glaudesnę valstybių narių ekonominės politikos koordinavimą ir tvarią ekonomikos konvergenciją, Taryba, remdamasi Komisijos pateiktais pranešimais, stebi kiekvienos valstybės narės ir Bendrijos ekonominius pokyčius bei ar ekonominė politika atitinka 2 dalyje minėtas bendras gaires ir reguliariai atlieka nuodugnų įvertinimą.

Dėl tokios daugiašalės priežiūros valstybės narės Komisijai siunčia informaciją apie svarbias priemones, kurių jos imasi ekonominės politikos srityje, ir kitokią jų požiūriu reikalingą informaciją.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

4. Tais atvejais, kai 3 dalyje nurodyta tvarka nustatoma, kad valstybės narės ekonominės politikos kryptys neatitinka 2 dalyje nurodytų bendrų gairių arba jos gali kelti grėsmę deramam Ekonominės ir pinigų sąjungos veikimui, Taryba gali, remdamasi Komisijos rekomendacija, kvalifikuota balsų dauguma priimti tai valstybei narei reikalingas rekomendacijas. Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, gali kvalifikuota balsų dauguma nutarti viešai paskelbti savo rekomendacijas.

Tarybos pirmininkas ir Komisija daugiašalės priežiūros rezultatus praneša Europos Parlamentui. Jei Taryba viešai paskelbia savo rekomendacijas, jos pirmininkas gali būti kviečiamas atvykti į Europos Parlamento atitinkamos kompetencijos komitetą.

5. Taryba, laikydamosi 252 straipsnyje nurodytos tvarkos, gali priimti šio straipsnio 3 ir 4 dalyse nurodytos daugiašalės priežiūros tvarkos išsamias taisykles.

100 straipsnis

1. Nepažeisdama jokios kitos šioje Sutartyje nustatytos tvarkos, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, gali kvalifikuota balsų dauguma priimti sprendimą dėl ekonominę padėtį atitinkančių priemonių, ypač jei didelių sunkumų kyla dėl tam tikrų produktų tiekimo.

2. Tais atvejais, kai valstybė narė patiria sunkumų arba dėl gaivalinių nelaimių ar išimtinių, jos nekontroliuojamų aplinkybių, jai gresia dideli sunkumai, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir sprendama kvalifikuota balsų dauguma, gali tam tikromis sąlygomis suteikti tai valstybei narei Bendrijos finansinę pagalbą. Apie priimtą sprendimą Tarybos pirmininkas informuoja Europos Parlamentą.

101 straipsnis

1. Lėšų poreikiojimas sąskaitose ar bet kurios kitos formos kredito galimybės Bendrijos institucijoms ar organams, valstybių narių centrinėms vyriausybėms, regioninėms, vietos ar kitoms valdžios institucijoms, kitoms viešosios teisės reglamentuojamoms organizacijoms arba valstybinėms įmonėms ECB ar nacionaliniuose centriniuose bankuose (toliau – nacionaliniai centriniai bankai) yra draudžiami, taip pat draudžiama ECB ar nacionaliniams centriniams bankams tiesiogiai iš jų pirkti skolos priemones.

2. 1 dalis netaikoma valstybei nuosavybės teise priklausančioms kredito įstaigoms, kurioms nacionaliniai centriniai bankai ir ECB centrinių bankų atsargų pasiūlos atžvilgiu taiko tokį patį statusą, kaip privačioms kredito įstaigoms.

102 straipsnis

1. Draudžiamos visokios rizikos ribojimu nepagrįstos priemonės, suteikiančios Bendrijos institucijoms ar organams, centrinėms vyriausybėms, regioninėms, vietos ar kitoms valdžios institucijoms, kitoms viešosios teisės reglamentuojamoms įstaigoms arba valstybių narių valstybinėms įmonėms privilegiją naudotis finansų įstaigomis.

2. Taryba, laikydamosi 252 straipsnyje nurodytos tvarkos, iki 1994 m. sausio 1 d. tiksliau apibrėžia šio straipsnio 1 dalyje nurodyto draudimo taikymą.

103 straipsnis

1. Bendrija nėra atsakinga už centrinių vyriausybių, regioninių, vietos ar kitų valdžios institucijų, kitų viešosios teisės reglamentuojamų organizacijų arba valstybių narių valstybinių įmonių išpareigojimus, arba jų neprisiima, išskyrus savitarpio finansines garantijas konkrečiam projektui bendrai vykdyti. Valstybė narė nėra atsakinga už kitos valstybės narės centrinės vyriausybės, regioninių, vietos ar kitų valdžios institucijų, kitų viešosios teisės reglamentuojamų organizacijų arba valstybinių įmonių išpareigojimus, arba jų neprisiima, išskyrus savitarpio finansines garantijas kokiam nors konkrečiam projektui bendrai vykdyti.

2. Prireikus Taryba, laikydamosi 252 straipsnyje nurodytos tvarkos, gali tiksliau apibrėžti 101 straipsnyje ir šiame straipsnyje nurodytų draudimų taikymą.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

104 straipsnis

1. Valstybės narės vengia perviršinio bendrojo šalies biudžeto deficito.
2. Kad būtų galima nustatyti dideles klaidas, Komisija prižiūri biudžeto būklę ir valstybės skolos dydį valstybėse narėse. Ji ypač tikrina biudžetinės drausmės laikymąsi pagal šiuos du kriterijus:
  - a) ar planuojamo arba faktinio valstybės biudžeto deficito santykis su bendroju vidaus produktu viršija tam tikrą pamatinę vertę, išskyrus atvejus, kai:
    - arba santykis smarkiai ir nuolat mažėjo ir pasiekė lygį, artimą pamatinei vertei;
    - arba antraip – pamatinės vertės perviršis yra tik išimtinis ir laikinas, ir santykis išlieka artimas pamatinei vertei;
  - b) ar valstybės skolos santykis su bendroju vidaus produktu viršija tam tikrą pamatinę vertę, išskyrus atvejus, kai tas santykis pakankamai mažėja ir patenkinamai sparčiai artėja prie pamatinės vertės.

Tos pamatinės vertės konkrečiai nurodytos prie šios Sutarties pridedamame Protokole dėl perviršinio deficito tvarkos.

3. Jei valstybė narė neatitinka reikalavimų pagal vieną ar abu šiuos kriterijus, Komisija parengia pranešimą. Komisijos pranešime taip pat atsižvelgiama, ar bendrojo šalies biudžeto deficitas yra didesnis už valstybės investicijų išlaidas, be to, įvertinami ir kiti svarbūs veiksniai, įskaitant valstybės narės vidutinės trukmės ekonomikos ir biudžeto būklę.

Komisija taip pat gali parengti pranešimą, jei, nors pagal tuos kriterijus reikalavimai ir vykdomi, ji mano, kad valstybėje narėje galimas perviršinio deficito pavojus.

4. 114 straipsnyje numatytas komitetas parengia nuomonę apie Komisijos pranešimą.

5. Jei Komisija mano, kad valstybėje narėje yra susidaręs arba gali susidaryti perviršinis deficitas, ji pateikia nuomonę Tarybai.

6. Apsvarsčiusi suinteresuotos valstybės narės norimas pareikšti pastabas ir nuodugniai jas įvertinusi, Taryba, remdamasi Komisijos rekomendacija, kvalifikuota balsų dauguma nusprendžia, ar yra susidaręs perviršinis deficitas.

7. Tais atvejais, kai pagal šio straipsnio 6 dalį nusprendžiama, kad perviršinis deficitas yra susidaręs, Taryba atitinkamai valstybei narei pateikia rekomendacijas, kaip per tam tikrą nurodytą laikotarpį tokią padėtį ištaisyti. Atsižvelgiant į 8 dalies nuostatas, šios rekomendacijos viešai neskelbiamos.

8. Nustačiusi, kad nurodytu laikotarpiu, atsižvelgiant į jos rekomendacijas, nebuvo imtasi veiksmingų priemonių, Taryba savo rekomendacijas gali viešai paskelbti.

9. Jei valstybė narė ir toliau nevykdo Tarybos rekomendacijų, Taryba gali nuspręsti tą valstybę narę įspėti, kad ji per nurodytą laiką deficitui sumažinti imtųsi priemonių, kurios, Tarybos nuomone, yra reikalingos padėčiai ištaisyti.

Tokiu atveju Taryba gali pareikalauti iš atitinkamos valstybės narės pagal konkretų grafiką teikti ataskaitas, kad galėtų tikrinti tos valstybės narės pastangas sureguliuoti deficitą.

10. Teise pateikti ieškinį, numatyta 226 ir 227 straipsniuose, negalima naudotis šio straipsnio 1–9 dalių atžvilgiu.

11. Kol valstybė narė neįvykdo pagal 9 dalį priimto sprendimo, Taryba gali nuspręsti taikyti arba, atsižvelgusi į konkretų atvejį, sugriežtinti vieną ar keletą iš šių priemonių:

- pareikalauti iš atitinkamos valstybės narės prieš išleidžiant obligacijas ir vertybinius popierius paskelbti papildomą informaciją, kurią nurodys Taryba;
- pasiūlyti Europos investicijų bankui persvarstyti savo paskolų teikimo politiką atitinkamos valstybės narės atžvilgiu;
- pareikalauti iš atitinkamos valstybės narės įnešti Bendrijai atitinkamo dydžio indėlį be palūkanų, kol perviršinis deficitas, Tarybos manymu, bus ištaisytas;
- skirti atitinkamo dydžio baudas.

Apie priimtus sprendimus Tarybos pirmininkas informuoja Europos Parlamentą.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

12. Taryba kai kuriuos arba visus savo 6–9 ir 11 dalyse nurodytus sprendimus panaikina tokia apimtimi, kokia perviršinis deficitas toje valstybėje narėje, Tarybos manymu, buvo ištaisytas. Jei Taryba anksčiau buvo viešai paskelbusi rekomendacijas, vos tik panaikinusi pagal 8 dalį priimtą sprendimą ji skelbia viešą pareiškimą, kad perviršinio deficito toje valstybėje narėje nebėra.

13. Priimdama 7–9, 11 ir 12 dalyse nurodytus sprendimus, Taryba, remdamasi Komisijos rekomendacija, sprendžia dviejų trečdalių savo narių balsų, skaičiuojamų pagal 205 straipsnio 2 dalį, dauguma, atmetant atitinkamos valstybės narės atstovo balsus.

14. Kitos su šiame straipsnyje aprašytos tvarkos įgyvendinimu susijusios nuostatos pateikiamos prie šios Sutarties pridedamame Protokole dėl perviršinio deficito reguliavimo tvarkos.

Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu bei ECB, vieningai priima atitinkamas nuostatas, paskui pakeisiančias minėtą Protokolą.

Laikydamosi kitų šios dalies nuostatų, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, kvalifikuota balsų dauguma iki 1994 m. sausio 1 d. nustato minėto Protokolo nuostatų taikymo išsamias taisykles ir apibrėžimus.

2 SKYRIUS

Pinigų politika

105 straipsnis

1. Pagrindinis ECBS tikslas – palaikyti kainų stabilumą. Nepažeisdama kainų stabilumo tikslo, ECBS remia Bendrijos bendrąsias ekonominės politikos kryptis, kad padėtų siekti 2 straipsnyje nustatytą Bendrijos tikslą. ECBS veikia vadovaudamasi atviros rinkos ekonomikos esant laisvai konkurencijai principu, palankiu veiksmingam išteklių paskirstymui, ir laikydamosi 4 straipsnyje išdėstytų principų.

2. Pagrindiniai ECBS uždaviniai yra šie:

- nustatyti ir įgyvendinti Bendrijos pinigų politiką;
- atlikti užsienio valiutų operacijas, atitinkančias 111 straipsnio nuostatas;
- laikyti ir valdyti valstybių narių oficialiąsias užsienio valiutos atsargas;
- skatinti sklandų mokėjimo sistemų veikimą.

3. 2 dalies trečioji įtrauka nepažeidžia valstybių narių vyriausybių teisės laikyti ir valdyti apyvartines užsienio valiutos lėšas.

4. Su ECB konsultuojasi:

- dėl bet kurio siūlomo Bendrijos akto, priklausančio jo kompetencijai;
- nacionalinės institucijos dėl bet kurios teisinės nuostatos, priklausančios jo kompetencijai, projekto, tačiau laikantis 107 straipsnio 6 dalyje numatyta tvarka Tarybos nustatytų apribojimų ir sąlygų.

ECB gali atitinkamoms Bendrijos institucijoms ar organams arba nacionalinėms institucijoms teikti nuomones jo kompetencijai priklausančiais klausimais.

5. ECBS prisideda prie to, kad kompetentingos institucijos galėtų sklandžiai vykdyti savo politiką, susijusią su rizikos ribojimu pagrįsta kredito įstaigų priežiūra ir finansų sistemos stabilumu.

6. Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su ECB bei gavusi Europos Parlamento pritarimą, gali vieningai sprendama skirti ECB konkrečius uždavinius, susijusius su rizikos ribojimu pagrįsta kredito ir kitų finansų įstaigų, išskyrus draudimo įmones, priežiūra.

106 straipsnis

1. ECB turi išimtinę teisę duoti leidimą Bendrijoje išleisti banknotus. Tokius banknotus gali išleisti ECB ir nacionaliniai centriniai bankai. ECB ir nacionalinių centrinių bankų išleisti banknotai yra vieninteliai tokie banknotai, kurie Bendrijoje turi teisėtos mokėjimo priemonės statusą.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

2. ECB patvirtinus emisijos apimtį, valstybės narės gali išleisti monetas. Taryba, laikydamosi 252 straipsnyje nurodytos tvarkos ir pasikonsultavusi su ECB, gali imtis priemonių visų apyvartai skirtų monetų nominalams ir techniniams duomenims derinti tokia apimtimi, kokia užtikrintų sklandžią apyvartą Bendrijoje.

107 straipsnis

1. ECBS sudaro ECB ir nacionaliniai centriniai bankai.
2. ECB yra juridinis asmuo.
3. ECBS vadovauja ECB sprendimus priimančiosios organai – Valdančioji taryba ir Vykdomoji valdyba.
4. ECBS statusas yra pateiktas prie šios Sutarties pridedamame protokole.
5. Taryba, remdamasi ECB rekomendacija ir pasikonsultavusi su Komisija, kvalifikuota balsų dauguma arba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su ECB, vieningai gali keisti ir papildyti ECBS statuto 5.1, 5.2, 5.3, 17, 18, 19.1, 22, 23, 24, 26, 32.2, 32.3, 32.4, 32.6 straipsnius, 33.1 straipsnio a punktą ir 36 straipsnį. Bet kuriuo atveju reikalingas Europos Parlamento pritarimas.
6. Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu bei ECB arba remdamasi ECB rekomendacija ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu bei Komisija, kvalifikuota balsų dauguma priima ECBS statuto 4, 5.4, 19.2, 20, 28.1, 29.2, 30.4 ir 34.3 straipsniuose nurodytas nuostatas.

108 straipsnis

Naudodamiesi šios Sutarties ir ECBS statuto jiems suteiktais įgaliojimais ir vykdydami juose nustatytus užduotis bei pareigas, nei ECB, nei nacionalinis centrinis bankas, nei bet kuris jų sprendimus priimančių organų narys nesiekia gauti ar nepriima jokių Bendrijos institucijų ar organų, valstybių narių vyriausybių ar bet kurio kito subjekto nurodymų. Bendrijos institucijos bei organai ir valstybių narių vyriausybės išipareigoja gerbti šį principą ir nesiekti paveikti ECB ar nacionalinių centrinių bankų sprendimus priimančių organų nariams, jiems atliekant savo užduotis.

109 straipsnis

Kiekviena valstybė narė ne vėliau kaip iki ECBS įsteigimo dienos užtikrina, kad jos nacionalinės teisės aktai, įskaitant jos nacionalinio centrinio banko statutą, būtų suderinti su šia Sutartimi ir ECBS statutu.

110 straipsnis

1. Kad atliktų ECBS patikėtus uždavinius, ECB pagal šios Sutarties nuostatas ir laikydamasis ECBS statute nustatytų sąlygų:

- priima reglamentus, reikalingus ECBS statuto 3.1 straipsnio pirmojoje įtraukoje, 19.1, 22 ir 25.2 straipsniuose nurodytiems uždaviniams atlikti, ir tais atvejais, kurie numatomi 107 straipsnio 6 dalyje nurodytuose Tarybos aktuose;
- priima sprendimus, reikalingus pagal šią Sutartį ir ECBS statutą ECBS patikėtiems uždaviniams vykdyti;
- teikia rekomendacijas ir nuomones.

2. Reglamentas yra taikomas visuotinai. Jis yra visas privalomas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Rekomendacijos ir nuomonės neturi privalomosios galios.

Sprendimas yra privalomas visas tiems, kam jis skirtas.

ECB priimtiems reglamentams ir sprendimams taikomi 253, 254 ir 256 straipsniai.

ECB gali nutarti paskelbti savo sprendimus, rekomendacijas ir nuomones.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

3. Laikydamasis 107 straipsnio 6 dalyje numatyta tvarka Tarybos nustatytų apribojimų ir sąlygų, ECB turi teisę įmonėms, nesilaikančioms jo reglamentuose ir sprendimuose nustatytų įsipareigojimų, skirti vienkartinės arba periodiškai mokamas baudas.

111 straipsnis

1. Nukrypdama nuo 300 straipsnio, Taryba, vieningai sprendama ir remdamasi ECB arba Komisijos rekomendacija bei pasikonsultavusi su ECB, stengdamasi, kad būtų pasiektas bendras sutarimas, atitinkantis tikslą - kainų stabilumą, taip pat pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, 3 dalyje nurodyta tvarka dėl priemonių nustatymo gali sudaryti oficialius susitarimus dėl ekiu valiutos kurso sistemos ne Bendrijos valiutų atžvilgiu. Taryba, sprendama kvalifikuota balsų dauguma ir remdamasi ECB arba Komisijos rekomendacija bei pasikonsultavusi su ECB, stengdamasi, kad būtų pasiektas bendras sutarimas, atitinkantis tikslą - kainų stabilumą, gali nustatyti, pakeisti, ar panaikinti ekiu centrinių kursų valiutos sistemoje. Apie ekiu centrinio kurso nustatymą, pakeitimą ar panaikinimą Tarybos pirmininkas informuoja Europos Parlamentą.

2. Jeigu nėra 1 dalyje nurodytos valiutos kurso sistemos, skirtos vienai ar keletai ne Bendrijos valiutų, Taryba, remdamasi Komisijos rekomendacija ir pasikonsultavusi su ECB arba remdamasi ECB rekomendacija, kvalifikuota balsų dauguma gali suformuluoti bendras valiutos kurso politikos šių valiutų atžvilgiu kryptis. Tokios bendros kryptys nepažeidžia svarbiausio ECBS tikslo palaikyti kainų stabilumą.

3. Nukrypdama nuo 300 straipsnio, kai Bendrijai reikia derėtis su viena ar keliomis valstybėmis ar tarptautinėmis organizacijomis dėl susitarimų, susijusių su pinigų ar užsienio valiutos kurso režimo reikalais, Taryba, remdamasi Komisijos rekomendacija ir pasikonsultavusi su ECB, kvalifikuota balsų dauguma sprendžia dėl derybų organizavimo priemonių ir tokių susitarimų sudarymo. Šie sprendimai garantuoja, kad Bendrija išreiškia bendrą poziciją. Komisija visokeriopai dalyvauja derybose.

Pagal šią dalį sudaryti susitarimai yra privalomi Bendrijos institucijoms, ECB ir valstybėms narėms.

4. Laikydamasi 1 dalies nuostatų, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su ECB, kvalifikuota balsų dauguma sprendžia dėl Bendrijos pozicijos tarptautiniu lygiu ypatingos svarbos Ekonominės ir pinigų sąjungos klausimais ir dėl savo atstovavimo laikydamasi 99 ir 105 straipsniuose nustatyto įgaliojimų paskirstymo.

5. Nepažeisdamos Bendrijos kompetencijos ir Bendrijos susitarimų dėl Ekonominės ir pinigų sąjungos, valstybės narės gali vesti derybas tarptautinėse organizacijose ir sudaryti tarptautinius susitarimus.

3 SKYRIUS

Institucijų nuostatos

112 straipsnis

1. ECB Valdančioji taryba susideda iš ECB Vykdomosios valdybos narių ir nacionalinių centrinių bankų valdytojų.

a) Vykdomoji valdyba susideda iš pirmininko, pirmininko pavaduotojo ir keturių kitų narių.

b) Vykdomosios valdybos pirmininkas, pirmininko pavaduotojas ir kiti nariai skiriami iš pripažintą autoritetą ir profesinę patirtį pinigų ar bankininkystės srityse turinčių asmenų valstybių narių vyriausybių bendru sutarimu valstybės ar vyriausybės vadovų lygyje, pagal Tarybos rekomendaciją, šiai pasikonsultavus su Europos Parlamentu ir ECB Valdančiąja taryba.

Jų kadencija yra aštuoneri metai, ir jie negali būti paskirti kitai kadencijai.

Vykdomosios valdybos nariais gali būti tik valstybių narių piliečiai.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

113 straipsnis

1. Tarybos pirmininkas ir Komisijos narys gali dalyvauti ECB Valdančiosios tarybos posėdžiuose be teisės balsuoti.

Tarybos pirmininkas gali pateikti ECB Valdančiajai tarybai svarstyti pasiūlymus.

2. ECB pirmininkas kviečiamas dalyvauti Tarybos posėdžiuose, kai Taryba svarsto su ECBS tikslais ir uždaviniais susijusius reikalus.

3. ECB parengia Europos Parlamentui, Tarybai ir Komisijai, taip pat Europos Vadovų Tarybai metų pranešimą apie ECBS veiklą ir apie pinigų politiką praėjusiais bei einamaisiais metais. ECB pirmininkas šį pranešimą pateikia Tarybai ir Europos Parlamentui, kurie dėl jo gali surengti visuotinį svarstymą.

ECB pirmininkas ir kiti Vykdomosios valdybos nariai Europos Parlamento prašymu arba savo pačių iniciatyva gali būti išklaustyti kompetentinguose Europos Parlamento komitetuose.

114 straipsnis

1. Siekiant skatinti koordinuoti valstybių narių politiką visu mastu, koks reikalingas vidaus rinkai veikti, įsteigiamas patariamąją funkciją atliekantis Pinigų komitetas.

Jam keliami šie uždaviniai:

- stebėti valstybių narių ir Bendrijos pinigų ir finansų padėtį bei valstybių narių bendrąją mokėjimo sistemą ir apie jas reguliariai pranešti Tarybai ir Komisijai;
- Tarybos ar Komisijos prašymu arba savo iniciatyva pateikti šioms institucijoms nuomones;
- nepažeidžiant 207 straipsnio padėti Tarybai pasirengti 59, 60 straipsniuose, 99 straipsnio 2, 3, 4 ir 5 dalyse, 100, 102, 103, 104 straipsniuose, 116 straipsnio 2 dalyje, 117 straipsnio 6 dalyje, 119, 120 straipsniuose, 121 straipsnio 2 dalyje ir 122 straipsnio 1 dalyje nurodytam darbui;
- bent kartą per metus ištirti kapitalo judėjimo ir mokėjimų laisvės padėtį, susidarančią taikant šią Sutartį ir Tarybos patvirtintas priemones; tyrimas apima visas priemones, susijusias su kapitalo judėjimu ir mokėjimais; šio tyrimo rezultatus komitetas praneša Komisijai ir Tarybai.

Kiekviena valstybė narė ir Komisija skiria po du Pinigų komiteto narius.

2. Trečiojo etapo pradžioje įsteigiamas Ekonomikos ir finansų komitetas. Šio straipsnio 1 dalyje numatytas Pinigų komitetas panaikinamas.

Ekonomikos ir finansų komitetui keliami šie uždaviniai:

- Tarybos ar Komisijos prašymu arba savo iniciatyva rengti šioms institucijoms nuomones;
- stebėti valstybių narių ir Bendrijos ekonominę ir finansinę padėtį ir apie ją reguliariai pranešti Tarybai ir Komisijai, ypač apie finansinius santykius su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis institucijomis;
- nepažeidžiant 207 straipsnio padėti Tarybai pasirengti 59, 60 straipsniuose, 99 straipsnio 2, 3, 4 ir 5 dalyse, 100, 102, 103, 104 straipsniuose, 105 straipsnio 6 dalyje, 106 straipsnio 2 dalyje, 107 straipsnio 5 ir 6 dalyse, 111, 119 straipsniuose, 120 straipsnio 2 ir 3 dalyse, 122 straipsnio 2 dalyje, 123 straipsnio 4 ir 5 dalyse nurodytam Tarybos darbui ir atlikti kitas Tarybos jam paskirtas patariamojo ir parengiamojo pobūdžio užduotis;
- bent kartą per metus ištirti kapitalo judėjimo ir mokėjimų laisvės padėtį, susidarančią taikant šią Sutartį ir Tarybos patvirtintas priemones; tyrimas apima visas priemones, susijusias su kapitalo judėjimu ir mokėjimais; tyrimo rezultatus Komitetas praneša Komisijai ir Tarybai.

Kiekviena valstybė narė, Komisija ir ECB skiria ne daugiau kaip po du Komiteto narius.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

3. Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su ECB ir šiame straipsnyje minėtu Komitetu, kvalifikuota balsų dauguma patvirtina išsamias Ekonomikos ir finansų komiteto sudarymo nuostatas. Apie tokį sprendimą Tarybos pirmininkas informuoja Europos Parlamentą.

4. Be 2 dalyje numatytų uždavinių, jei yra ir kol yra valstybių narių, kurioms taikomas 122 ir 123 straipsniuose nurodytas nukrypimas, komitetas stebi tų valstybių narių pinigų ir finansų padėtį, bendrąją mokėjimo sistemą ir apie jas reguliariai praneša Tarybai ir Komisijai.

115 straipsnis

Dėl reikalų, patenkančių į 99 straipsnio 4 dalies, 104 straipsnio, išskyrus 14 dalį, 111, 121, 122 straipsnių ir 123 straipsnio 4 ir 5 dalių taikymo sritį, Taryba arba valstybė narė gali prašyti Komisijos atitinkamai pateikti rekomendaciją arba pasiūlymą. Komisija šį prašymą išnagrinėja ir nedelsdama pateikia Tarybai savo išvadas.

4 SKYRIUS

Pereinamojo laikotarpio nuostatos

116 straipsnis

1. Antrasis Ekonominės ir pinigų sąjungos kūrimo etapas prasideda 1994 m. sausio 1 d.

2. Iki tos dienos:

- a) kiekviena valstybė narė:
  - prireikus priima atitinkamas priemones, kad būtų laikomasi 56 straipsnyje ir 101 straipsnyje bei 102 straipsnio 1 dalyje numatytų draudimų;
  - kad būtų sudarytos sąlygos b punkte numatytam įvertinimui, prireikus priima daugiametes programas, skirtas užtikrinti ilgalaikę konvergencijai, reikalingai Ekonominėi ir pinigų sąjungai sukurti, ypač kainų stabilumo ir patikimų valstybės finansų atžvilgiu;
- b) Taryba, remdamasi Komisijos pateiktu pranešimu, įvertina ekonomikos ir pinigų srityse padarytą konvergencijos pažangą, ypač kainų stabilumo ir patikimų valstybės finansų atžvilgiu, ir pažangą, padarytą įgyvendinant Bendrijos teisę, susijusią su vidaus rinka.

3. 101 straipsnio, 102 straipsnio 1 dalies, 103 straipsnio 1 dalies ir 104 straipsnio, išskyrus 1, 9, 11 ir 14 dalis, nuostatos taikomos nuo antrojo etapo pradžios.

100 straipsnio 2 dalies, 104 straipsnio 1, 9 ir 11 dalių, 105, 106, 108, 111, 112, 113 straipsnio ir 114 straipsnio 2 ir 4 dalių nuostatos taikomos nuo trečiojo etapo pradžios.

4. Antrajame etape valstybės narės stengiasi vengti perviršinio bendrojo šalies biudžeto deficito.

5. Antrajame etape kiekviena valstybė narė, laikydama 109 straipsnio, atitinkamai pradeda procesą, kuriuo siekiama jos centrinio banko nepriklausomumo.

117 straipsnis

1. Antrojo etapo pradžioje įsteigiamas ir pradeda veikti Europos pinigų institutas (toliau – EPI); jis yra juridinis asmuo, o jam vadovauja ir jį valdo taryba, susidedanti iš pirmininko ir nacionalinių centrinių bankų valdytojų, iš kurių vienas yra pirmininko pavaduotojas.

Pirmininkas skiriamas valstybių narių vyriausybių bendru sutarimu valstybės ar vyriausybės vadovų lygiu pagal EPI tarybos pateiktą rekomendaciją ir pasikonsultavus su Europos Parlamentu ir Taryba. Pirmininkas renkamas iš pripažintą autoritetą ir profesinę patirtį pinigų ar bankininkystės srityse turinčių asmenų. EPI pirmininkas gali būti tik valstybės narės pilietis. EPI taryba skiria pirmininko pavaduotoją.

EPI statusas pateikiamas prie šios Sutarties priedamame protokole.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

2. EPI:

- stiprina nacionalinių centrinių bankų bendradarbiavimą;
- gerina valstybių narių pinigų politikos koordinavimą siekiant užtikrinti kainų stabilumą;
- prižiūri Europos pinigų sistemos veikimą;
- teikia konsultacijas nacionalinių centrinių bankų kompetencijai priklausančiais ir finansų įstaigų bei rinkų stabilumui poveikį darančiais klausimais;
- perima Europos bendradarbiavimo pinigų srityje fondo, kuris yra panaikinamas, uždavinius; panaikinimo sąlygos išdėstytos EPI statute;
- sudaro sąlygas naudoti ekiu ir prižiūrėti jo plėtrą, taip pat sklandų ekiu kliringo sistemos veikimą.

3. Rengiantis trečiajam etapui, EPI:

- parengia priemones ir tvarką bendrai pinigų politikai vykdyti trečiajame etape;
- kur reikia, skatina derinti taisykles ir praktiką, kuria vadovaujamasi renkant, kaupiant ir platinant statistinę informaciją jo kompetencijos srityse;
- parengia nacionalinių centrinių bankų ECBS struktūroje atliekamų operacijų taisykles;
- skatina tarptautinių mokėjimų veiksmingumą;
- prižiūri techninį ekiu banknotų rengimą.

Ne vėliau kaip iki 1996 m. gruodžio 31 d. EPI tiksliai apibrėžia reglamentavimo, organizacinę ir logistinę struktūrą, reikalingą, kad ECBS savo uždavinius atliktų trečiajame etape. Ši struktūra pateikiama ECB patvirtinti jo įsteigimo dieną.

4. EPI, sprenddamas dviejų trečdalių savo tarybos narių balsų dauguma, gali:

- rengti nuomones ar rekomendacijas dėl bendro pinigų politikos ir valiutos kurso politikos orientavimo, taip pat dėl kiekvienoje valstybėje narėje taikomų atitinkamų priemonių;
- teikti nuomones ar rekomendacijas vyriausybėms ir Tarybai dėl politikos krypčių, kurios galėtų paveikti Bendrijos vidaus ir išorės padėtį pinigų srityje, ypač Europos pinigų sistemos veikimą;
- teikti rekomendacijas valstybių narių pinigų institucijoms dėl jų pinigų politikos vykdymo.

5. EPI vieningai gali nuspręsti paskelbti savo nuomones ir rekomendacijas.

6. Taryba konsultuojasi su EPI dėl kiekvieno jo kompetencijos srityje siūlomo Bendrijos teisės akto.

Laikydamosi apribojimų ir sąlygų, kurias kvalifikuota balsų dauguma nustato Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu ir EPI, valstybių narių valdžios institucijos konsultuojasi su EPI dėl kiekvieno jų kompetencijai priklausančio teisinių nuostatų projekto.

7. Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu bei EPI, gali vieningai patikėti EPI kitus trečiojo etapo rengimo uždavinius.

8. Tais atvejais, kai ši Sutartis numato konsultacinį ECB vaidmenį, iki ECB įsteigimo nuorodos į ECB yra laikomos nuorodomis į EPI.

9. Antrajame etape terminas „ECB“, vartojamas 230, 232, 233, 234, 237 ir 288 straipsniuose, laikomas nuoroda į EPI.

118 straipsnis

Ekiu valiutų krepšelio sudėtis nekeičiama.

Nuo trečiojo etapo pradžios ekiu vertė neatšaukiamai nustatoma pagal 123 straipsnio 4 dalį.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

119 straipsnis

1. Tais atvejais, kai dėl visuotinio mokėjimų balanso sutrikimo arba dėl disponuojamos valiutos rūšies valstybės narės mokėjimų balansui iškyla sunkumų arba didelė jų grėsmė ir ypač kai tokie sunkumai gali kelti pavojų bendrosios rinkos veikimui ar laipsniškam bendros prekybos politikos įgyvendinimui, Komisija nedelsdama ištiria tos valstybės padėtį ir veiksmus, kurių ta valstybė, naudodamasi visomis savo turimomis priemonėmis, ėmėsi ar gali imtis pagal šios Sutarties nuostatas. Komisija nurodo, kokių priemonių tai valstybei ji rekomenduoja imtis.

Jei valstybės narės veiksmų ir Komisijos pasiūlytų priemonių nepakanka įveikti kilusiems ar gresiantiems sunkumams, Komisija, pasikonsultavusi su 114 straipsnyje minėtu komitetu, rekomenduoja Tarybai suteikti savitarpio pagalbą ir tinkamus tos pagalbos būdus.

Komisija reguliariai informuoja Tarybą apie padėtį ir tolesnius jos pokyčius.

2. Tokią savitarpio pagalbą Taryba suteikia spręsdama kvalifikuota balsų dauguma; ji priima tokios pagalbos sąlygas ir detales nustatančias direktyvas arba sprendimus, o ta pagalba gali būti teikiama tokiomis formomis:

- a) suderintas kreipimasis su pasiūlymu į kitas tarptautines organizacijas arba tose tarptautinėse organizacijose, į kurias arba kuriose valstybės narės gali kreiptis;
- b) priemonės, reikalingos išvengti prekybos srautų nukreipimo tais atvejais, kai sunkumus patirianti valstybė trečiosioms šalims palieka arba vėl nustato kiekybinius apribojimus;
- c) kitų valstybių narių pagal jų susitarimą teikiami riboti kreditai.

3. Jei Komisijos rekomenduotos savitarpio pagalbos Taryba nesuteikia arba jei suteiktos savitarpio pagalbos ir panaudotų priemonių nepakanka, Komisija leidžia sunkumus patiriančiai valstybei imtis apsaugos priemonių, kurių sąlygas ir detales nustato Komisija.

Taryba, spręsdama kvalifikuota balsų dauguma, gali tokį leidimą panaikinti, o tokias sąlygas ir detales pakeisti.

4. Atsižvelgiant į 122 straipsnio 6 dalį, šis straipsnis nuo trečiojo etapo pradžios nebetaikomas.

120 straipsnis

1. Kai staiga sutrinka mokėjimų balansas, o sprendimas pagal 119 straipsnio 2 dalį tuoj pat nepriimamas, suinteresuota valstybė narė gali prevencine tvarka imtis reikalingų apsaugos priemonių. Tokios priemonės turi kuo mažiausiai trikdyti bendrosios rinkos veikimą ir neturi būti taikomos platesniu mastu nei tikrai būtina staiga iškilusiems sunkumams įveikti.

2. Komisija ir kitos valstybės narės apie tokias priemones informuojamos ne vėliau kaip prieš joms įsigaliojant. Komisija gali rekomenduoti Tarybai suteikti savitarpio pagalbą pagal 119 straipsnį.

3. Gavusi Komisijos nuomonę ir pasikonsultavusi su 114 straipsnyje minėtu komitetu, Taryba kvalifikuota balsų dauguma gali nuspręsti, kad suinteresuota valstybė pirmiau minėtas apsaugos priemones turi pakeisti, sustabdyti arba panaikinti.

4. Atsižvelgiant į 122 straipsnio 6 dalį, šis straipsnis nuo trečiojo etapo pradžios nebetaikomas.

121 straipsnis

1. Komisija ir EPI praneša Tarybai apie pažangą, padarytą valstybėms narėms vykdant savo įsipareigojimus Ekonominei ir pinigų sąjungai sukurti. Šiuose pranešimuose įvertinama, kaip kiekvienos valstybės narės vidaus teisės aktai, taip pat jos nacionalinio centrinio banko statusas atitinka šios Sutarties 108 ir 109 straipsnius bei ECBS statutą. Pranešimuose taip pat nagrinėjama, ar pasiektas aukštas tvarios konvergencijos laipsnis, tuo tikslu nurodant, kaip kiekviena valstybė narė atitinka šiuos kriterijus:

- didelis kainų stabilumas; ar jis pasiektas, sprendžiama pagal infliacijos lygį, artimą tam, kurį yra pasiekusios ne daugiau kaip trys valstybės narės, kuriose kainos yra stabiliausios;

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

- valstybės finansinės padėties tvarumas; ar jis pasiektas, sprendžiama pagal bendrojo šalies biudžeto be perviršinio deficito, kuris nustatomas pagal 104 straipsnio 6 dalį, padėtį;
- Europos pinigų sistemos valiutos kurso mechanizmo nustatytų normalių svyravimo ribų laikymasis bent dvejus metus išvengiant nuvertėjimo bet kokios kitos valstybės narės valiutos atžvilgiu;
- valstybės narės pasiektas konvergencijos ir jos dalyvavimo Europos pinigų sistemos valiutos kurso mechanizme patvarumas, kurį atspindi ilgalaikių palūkanų normos.

Šioje dalyje paminėti keturi kriterijai ir atitinkami laikotarpiai, per kuriuos turi būti jų paisoma, išsamiau aptariami prie šios Sutarties pridedamame protokole. Komisijos ir EPI pranešimuose taip pat apibūdinama ekiu raida, rinkų integracijos rezultatai, einamosios sąskaitos mokėjimų balansų būklė ir pokyčiai bei gaminio vienetui tenkančių darbo sąnaudų ir kitų kainų rodiklių pokyčių tyrimas.

2. Pagal šiuos pranešimus Taryba, remdamasi Komisijos rekomendacija, kvalifikuota balsų dauguma įvertina:

- ar kiekviena valstybė narė tenkina bendrai valiutai įvesti reikalingas sąlygas;
- ar dauguma valstybių narių tenkina bendrai valiutai įvesti reikalingas sąlygas,

ir savo išvadas kaip rekomendacijas pateikia valstybių ar vyriausybių vadovų sudėties šaukiamai Tarybai. Konsultuojamasi su Europos Parlamentu, o jo nuomonė perduodama valstybių ar vyriausybių vadovų sudėties Tarybai.

3. Deramai atsižvelgdama į 1 dalyje nurodytus pranešimus ir 2 dalyje minėtą Europos Parlamento nuomonę, valstybių ar vyriausybių vadovų sudėties šaukiama Taryba, sprendama kvalifikuota balsų dauguma, ne vėliau kaip iki 1996 m. gruodžio 31 d.:

- remdamasi 2 dalyje nurodytomis Tarybos rekomendacijomis nusprendžia, ar dauguma valstybių narių tenkina bendrai valiutai įvesti reikalingas sąlygas;
- nusprendžia, ar reikėtų Bendrijai pereiti į trečiąjį etapą, o jei taip,
- nustato trečiojo etapo pradžios datą.

4. Jei iki 1997 m. pabaigos trečiojo etapo pradžios data nenustatoma, trečiasis etapas prasideda 1999 m. sausio 1 d. Iki 1998 m. liepos 1 d. valstybių ar vyriausybių vadovų sudėties Taryba, vėl atlikusi 1 ir 2 dalyse, išskyrus 2 dalies antrą įtrauką, numatytą procedūrą, atsižvelgdama į 1 dalyje nurodytus pranešimus ir Europos Parlamento nuomonę, sprendama kvalifikuota balsų dauguma ir remdamasi 2 dalyje nurodytomis Tarybos rekomendacijomis, patvirtina, kurios valstybės narės tenkina bendrai valiutai įvesti reikalingas sąlygas.

122 straipsnis

1. Jei pagal 121 straipsnio 3 dalį priimamas tą datą nustatantis sprendimas, Taryba, remdamasi 121 straipsnio 2 dalyje minimomis savo rekomendacijomis ir Komisijos rekomendacija, kvalifikuota balsų dauguma nusprendžia, ar kurioms nors ir jei taip, tai kurioms valstybėms narėms taikomas 3 dalyje apibrėžtas nukrypimas. Tokios valstybės narės šioje Sutartyje vadinamos „valstybėmis narėmis, kurioms taikomas nukrypimas“.

Jei Taryba yra pagal 121 straipsnio 4 dalį patvirtinusi, kurios valstybės narės tenkina bendrai valiutai įvesti reikalingas sąlygas, toms valstybėms narėms, kurios šių sąlygų netenkina, taikomas 3 dalyje apibrėžtas nukrypimas. Tokios valstybės narės šioje Sutartyje vadinamos „valstybėmis narėmis, kurioms taikomas nukrypimas“.

2. Ne rečiau kaip kartą per dvejus metus arba valstybės narės, kuriai taikomas nukrypimas, prašymu, Komisija ir ECB 121 straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka pateikia Tarybai pranešimą. Pasikonsultavusi su Europos Parlamentu ir po svarstymo valstybių ar vyriausybių vadovų sudėties Taryboje, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, kvalifikuota balsų dauguma nusprendžia, kuri iš valstybių narių, kurioms taikomas nukrypimas, pagal 121 straipsnio 1 dalyje

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

nustatytus kriterijus, tenkina reikalingas sąlygas, ir panaikina nukrypimus atitinkamoms valstybėms narėms.

3. 1 dalyje minimas nukrypimas reiškia, kad atitinkamai valstybei narei netaikomi šie straipsniai: 104 straipsnio 9 ir 11 dalys, 105 straipsnio 1, 2, 3 ir 5 dalys, 106, 110, 111 straipsniai ir 112 straipsnio 2 dalies b punktas. Kokių teisių ir prievolių tokia valstybė narė ir jos nacionalinis centrinis bankas Europos centrinių bankų sistemoje (ECBS) neturi, nustatyta ECBS statuto IX skyriuje.

4. 105 straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse, 106, 110, 111 straipsniuose ir 112 straipsnio 2 dalies b punkte „valstybės narės“ suprantamas kaip „valstybės narės, kurioms netaikomas nukrypimas“.

5. Valstybėms narėms, kurioms taikomas nukrypimas, sustabdomos balsavimo teisės Tarybai priimant sprendimus, nurodytus 3 dalyje paminėtuose šios Sutarties straipsniuose. Tuo atveju, nukrypstant nuo 205 straipsnio ir 250 straipsnio 1 dalies, kvalifikuota balsų dauguma apibrėžiama kaip du trečdaliai valstybių narių, kurioms netaikomas nukrypimas, atstovų balsų, skaičiuojamų pagal 205 straipsnio 2 dalį, o priimant aktą, kuriam reikalingas balsų vieningumas, reikia tų valstybių narių balsų vieningumo.

6. Valstybei narei, kuriai taikomas nukrypimas, ir toliau taikomi 119 ir 120 straipsniai.

Stojimo į Europos Sąjungą akto 4 straipsnis:

Nuo įstojimo dienos kiekviena naujoji valstybė narė dalyvauja Ekonominėje ir pinigų sąjungoje kaip valstybė narė, kuriai taikoma leidžianti nukrypti nuostata, kaip apibrėžta EB sutarties 122 straipsnyje.

123 straipsnis

1. Tuoju po to, kai pagal 121 straipsnio 3 dalį priimamas sprendimas dėl trečiojo etapo pradžios datos, arba, atsižvelgiant į aplinkybes, tuoju po 1998 m. liepos 1 d.:

- Taryba priima 107 straipsnio 6 dalyje nurodytas nuostatas;
- valstybių narių, kurioms netaikomas nukrypimas, vyriausybės ECBS statuto 50 straipsnyje nustatyta tvarka paskiria ECB Vykdomosios valdybos pirmininką, pirmininko pavaduotoją ir kitus narius. Jei yra valstybių narių, kurioms taikomas nukrypimas, Vykdomosios valdybos narių skaičius gali būti mažesnis negu numatyta ECBS statuto 11.1 straipsnyje, bet jokių būdu ne mažesnis kaip keturi.

Paskyrus Vykdomąją valdybą, netrukus įsteigiami ECBS ir ECB, kurie ima rengtis savo visapusiškai veiklai, kaip numatyta šioje Sutartyje ir ECBS statute. Naudotis visais savo įgaliojimais jie pradeda nuo pirmos trečiojo etapo dienos.

2. Įsteigus ECB, jis, jei reikia, netrukus perima EPI uždavinius. EPI, įsteigus ECB, likviduojamas; likvidavimo sąlygos nustatytos EPI statute.

3. Jei yra ir kol yra valstybių narių, kurioms taikomas nukrypimas, taip pat nepažeidžiant šios Sutarties 107 straipsnio 3 dalies, ECBS statuto 45 straipsnyje minima ECB Bendroji taryba steigiama kaip trečias ECB sprendimus priimančias organas.

4. Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu bei pasikonsultavusi su ECB ir sprendama valstybių narių, kurioms netaikomas nukrypimas, vieningu sutarimu, nuo pirmos trečiojo etapo dienos patvirtina neatšaukiamai nustatytus valiutų perskaičiavimo kursus ir pagal šiuos neatšaukiamai nustatytus kursus ekiu pakeičia šias valiutas, ir ekiu tampa visateisė valiuta. Pati ši priemonė nekeičia ekiu vertės už Bendrijos ribų. Remdamasi Komisijos pasiūlymu bei pasikonsultavusi su ECB ir sprendama minėtų valstybių narių kvalifikuota balsų dauguma, Taryba imasi ir kitų priemonių, reikalingų ekiu, kaip tų valstybių narių bendrai valiutai, greitai įvesti. Taikomas 122 straipsnio 5 dalies antrasis sakiny.

5. Jei 122 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka nusprendžiama panaikinti nukrypimą, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu bei pasikonsultavusi su ECB ir sprendama vieningu valstybių narių, kurioms netaikomas nukrypimas, ir suinteresuotos valstybės narės sutarimu nustato kursą,

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

koku ekiu pakeičia tos valstybės narės valiutą, ir imasi kitų priemonių, reikalingų ekiu, kaip bendrai valiutai, toje valstybėje narėje įvesti.

124 straipsnis

1. Iki trečiojo etapo pradžios kiekviena valstybė narė savo valiutos kurso politiką laiko bendru interesu. Šitaip elgdamosi, valstybės narės atsižvelgia į patirtį, įgytą bendradarbiaujant Europos pinigų sistemoje (EPS) bei plėtojant ekiu, ir gerbia šioje srityje nustatytus įgaliojimus.

2. Nuo trečiojo etapo pradžios ir tol, kol valstybei narei taikomas nukrypimas, 1 dalis analogiškai taikoma tos valstybės narės valiutos kurso politikai.

VIII ANTRAŠTINĖ DALIS

Užimtumas

125 straipsnis

Pagal šią antraštinę dalį valstybės narės ir Bendrija veikia siekdamos plėtoti suderintą užimtumo strategiją, ypač ugdydamos kvalifikuotą, profesiniu atžvilgiu pasirengusią ir mokančią prisitaikyti darbo jėgą bei darbo rinkas, prisitaikančias prie ekonomikos pokyčių, kad būtų pasiekti Europos Sąjungos sutarties 2 straipsnyje ir šios Sutarties 2 straipsnyje nustatyti tikslai.

126 straipsnis

1. Valstybės narės, nuosekliai laikydamosi pagal 99 straipsnio 2 dalį priimtų valstybių narių ir Bendrijos ekonominės politikos bendrųjų gairių, savo užimtumo politika padeda siekti 125 straipsnyje nustatytų tikslų.

2. Valstybės narės, atsižvelgdamos į nacionalinę nusistovėjusią administracijos ir darbuotojų pareigų pasidalijimo tvarką, užimtumą laiko bendru reikalu ir savo veiklą šiuo atžvilgiu Taryboje derina pagal 128 straipsnio nuostatas.

127 straipsnis

1. Bendrija siekti didelio užimtumo padeda skatindama valstybių narių bendradarbiavimą bei remdama, o prireikus ir papildydama, jų veiklą. Taip veikiant gerbiama valstybių narių kompetencija.

2. Į tikslą siekti didelio užimtumo atsižvelgiama nustatant ir įgyvendinant Bendrijos politikos ir veiklos kryptis.

128 straipsnis

1. Europos Vadovų Taryba, remdamasi bendru kasmetiniu Tarybos ir Komisijos pranešimu, kasmet svarsto užimtumo padėtį Bendrijoje ir patvirtina dėl jo padarytas išvadas.

2. Vadovaudamasi Europos Vadovų Tarybos išvadomis, Taryba, sprenddama kvalifikuota balsų dauguma bei remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, Regionų komitetu bei 130 straipsnyje minėtu Užimtumo komitetu, kasmet parengia gaires, į kurias valstybės narės atsižvelgia vykdydamos savo užimtumo politiką. Šios gairės atitinka bendras gaires, nustatytas pagal 99 straipsnio 2 dalį.

3. Kiekviena valstybė narė pateikia Tarybai ir Komisijai metų pranešimą apie svarbiausias priemones, kurių buvo imtasi užimtumo politiką įgyvendinant pagal šio straipsnio 2 dalyje paminėtas užimtumo politikos gaires.

4. Taryba, remdamasi šio straipsnio 3 dalyje paminėtais pranešimais ir susipažinusi su Užimtumo komiteto nuomone, valstybių narių užimtumo politikos įgyvendinimą kasmet nagrinėja atsižvelgdama į užimtumo politikos gaires. Taryba, remdamasi Komisijos rekomendacija, kvalifikuota balsų dauguma gali teikti valstybėms narėms rekomendacijas, jei mano, kad tokiam nagrinėjimui to reikia.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

5. Remdamosi to nagrinėjimo rezultatais, Taryba ir Komisija parengia Europos Vadovų Tarybai bendrą metų pranešimą apie užimtumo padėtį Bendrijoje ir užimtumo gairių įgyvendinimą.

129 straipsnis

Taryba 251 straipsnyje nustatyta tvarka, pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu, gali imtis skatinamųjų priemonių valstybių narių bendradarbiavimui ir jų veiklai užimtumo srityje paremti, imdamasi iniciatyvos plėtoti keitimąsi informacija ir geriausia praktika, teikti lyginamąją analizę ir patarimus, taip pat skatinti naujoviškus požiūrius ir patirties vertinimą, ypač pasiremama bandomaisiais projektais. Tos priemonės neapima valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų derinimo.

130 straipsnis

Valstybių narių užimtumo ir darbo rinkos politikos derinimui skatinti Taryba, pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, įsteigia patariamąjį statusą turintį Užimtumo komitetą. Šio komiteto uždaviniai:

- stebėti užimtumo padėtį bei užimtumo politikos kryptis valstybėse narėse ir Bendrijoje;
- nepažeidžiant 207 straipsnio Tarybos ar Komisijos prašymu arba savo iniciatyva formuluoti nuomones ir padėti rengti 128 straipsnyje nurodytą Tarybos veiklą.

Vykdydamas savo įgaliojimus komitetas tariai su administracija ir darbuotojais.

Kiekviena valstybė narė ir Komisija skiria po du komiteto narius.

IX ANTRAŠTINĖ DALIS

Bendra prekybos politika

131 straipsnis

Tarpusavyje sukurdamos muitų sąjungą, valstybės narės siekia bendram labai prisidėti prie darnaus pasaulio prekybos plėtojimo, laipsniško tarptautinės prekybos apribojimų panaikinimo ir muitų kliūčių mažinimo.

Vykdamas bendrą prekybos politiką atsižvelgiama į tai, kad muitų panaikinimas tarp valstybių narių gali palankiai paveikti tų valstybių įmonių pajėgumą konkuruoti jį didindamas.

132 straipsnis

1. Nepažeisdamos įsipareigojimų, kuriuos prisiima kaip kitų tarptautinių organizacijų narės, valstybės narės savo teikiamos pagalbos eksportui į trečiąsias šalis sistemas palaipsniui suderina tokiu mastu, koks yra reikalingas užtikrinti, kad Bendrijos įmonių konkurencija nebūtų iškraipoma.

Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, kvalifikuota balsų dauguma šiuo tikslu leidžia atitinkamas direktyvas.

2. Aukščiau išdėstytos nuostatos netaikomos nei muitų ar lygiaverčio poveikio mokesčių, nei netiesioginių mokesčių, tokių kaip apyvartos mokestis, akcizas ir kiti netiesioginiai mokesčiai, gražinimui, kurį leidžiama taikyti prekes eksportuojant iš valstybės narės į trečiąją šalį, jei tokios gražinamos sumos nėra didesnės už mokesčius ir muitus, kuriais eksportuojamos prekės kurie buvo tiesiogiai ar netiesiogiai apmokestinamos .

133 straipsnis

1. Bendra prekybos politika grindžiama vienodais principais, ypač keičiant muitų tarifų normas, sudarant muitų tarifų ir prekybos susitarimus, siekiant suvienodinti liberalizavimo priemones, eksporto politiką ir prekybos apsaugos priemones, kurios, pavyzdžiui, taikytinos dempingo ar subsidijų atveju.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

2. Komisija teikia Tarybai pasiūlymus dėl bendros prekybos politikos įgyvendinimo.
3. Tais atvejais, kai reikia derėtis dėl susitarimų su viena ar keleta valstybių arba tarptautinių organizacijų, Komisija teikia rekomendacijas Tarybai, kuri įgalioja Komisiją pradėti reikalingas derybas. Taryba ir Komisija yra atsakingos už tai, kad derybose pasiekti susitarimai atitiktų Bendrijos vidaus politikos kryptis bei taisykles. Šias derybas Komisija veda konsultuodamasi su specialiu komitetu, Tarybos paskirtu, kad padėtų Komisijai atlikti šią užduotį, ir laikydamasi nurodymų, kuriuos Taryba gali jai teikti. Specialiam komitetui Komisija reguliariai praneša apie derybų eigą. Taikomos atitinkamos 300 straipsnio nuostatos.
4. Naudodamasi šio straipsnio jai suteiktais įgaliojimais, Taryba sprendžia kvalifikuota balsų dauguma.
5. 1–4 dalys taip pat taikomos deryboms ir susitarimų dėl prekybos paslaugomis ir intelektinės nuosavybės komercinių aspektų srityse sudarymui, jei minėtos straipsnio dalys tiems susitarimams nėra taikomos, ir nepažeidžiant 6 dalies. Nukrypdoma nuo 4 dalies, Taryba vieningai sprendžia vedama derybas ir sudarydama susitarimą vienoje iš 1 dalyje nurodytų sričių tais atvejais, kai tame susitarime yra nuostatų, kurioms reikia balsų vieningumo priimant vidaus taisykles, arba tais atvejais, kai jis yra susijęs su sritimi, kurioje Bendrija, priimdama vidaus taisykles, dar nesinaudojo šios Sutarties jai suteiktais įgaliojimais. Taryba vieningai sprendžia dėl derybų ir horizontalaus susitarimo sudarymo, jei jis taip pat yra susijęs su pirmesne pastraipa arba su 6 dalies antrąja pastraipa. Ši straipsnio dalis neturi įtakos valstybių narių teisei išlaikyti ir sudaryti susitarimus su trečiosiomis šalimis ar tarptautinėmis organizacijomis, jei tokie susitarimai atitinka Bendrijos teisę ir kitus atitinkamus tarptautinius susitarimus.
6. Taryba negali sudaryti susitarimo, jei jame yra nuostatų, kurios viršytų Bendrijos vidaus įgaliojimus, ypač jei dėl jų prireikia valstybių narių įstatymus ar kitus teisės aktus suderinti tokioje srityje, kurioje ši Sutartis tokį suderinimą atmeta. Šiuo atžvilgiu, nukrypstant nuo 5 dalies pirmosios pastraipos, susitarimai, susiję su prekyba kultūros ir audiovizualinėmis paslaugomis, švietimo paslaugomis, socialinėmis ir žmogaus sveikatos paslaugomis, priklauso bendrai Bendrijos ir jos valstybių narių kompetencijai. Taigi, be Bendrijos sprendimo, priimamo pagal atitinkamas 300 straipsnio nuostatas, deryboms dėl tokių susitarimų reikia bendro valstybių narių sutarimo. Taip derybomis pasiektus susitarimus sudaro Bendrija ir valstybės narės kartu. Derybas ir tarptautinius susitarimus transporto srityje ir toliau reglamentuoja V antraštinės dalies ir 300 straipsnio nuostatos.
7. Nepažeisdama šio straipsnio 6 dalies pirmosios pastraipos, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, vieningu sprendimu šio straipsnio 1–4 dalis taip pat gali taikyti tarptautinėms deryboms ir susitarimams dėl intelektinės nuosavybės, jei šio straipsnio 5 dalis joms nėra taikytina.“

134 straipsnis

Siekdama užtikrinti, kad prekybos politikos priemonių, kurių pagal šią Sutartį imasi bet kokia valstybė narė, nekludytų vykdyti prekybos srautų nukreipimas, arba tais atvejais, kai dėl tokių priemonių skirtumų kyla ekonominių sunkumų vienoje ar keliose valstybėse narėse, Komisija rekomenduoja būdus reikalingam valstybių narių bendradarbiavimui. Jeigu tai nepavyksta, Komisija gali leisti valstybėms narėms imtis būtinų apsaugos priemonių, kurių sąlygas ir detales ji nustato.

Neatidėliotinu atveju valstybės narės prašo Komisijos leidimo pačioms imtis būtinų priemonių, o ši sprendimą priima kuo greičiau; tokios valstybės narės apie tas priemones paskui praneša kitoms valstybėms narėms. Komisija bet kuriuo metu gali nuspręsti, kad tokios valstybės narės tas priemones turi pakeisti ar panaikinti.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

Pasirenkant tokias priemones pirmenybė teikiama tom, kurios mažiausiai trikdo bendrosios rinkos veikimą.

X ANTRAŠTINĖ DALIS

Muitinių bendradarbiavimas

135 straipsnis

Šios Sutarties taikymo srityje Taryba 251 straipsnyje nustatyta tvarka imasi priemonių valstybių narių tarpusavio bei jų ir Komisijos bendradarbiavimui muitinių darbo srityje gerinti. Šios priemonės nėra susijusios su nacionalinės baudžiamosios teisės taikymu arba nacionaliniu teisingumo vykdymu.

XI ANTRAŠTINĖ DALIS

Socialinė politika, švietimas, profesinis mokymas ir jaunimas

1 SKYRIUS

Socialinės nuostatos

136 straipsnis

Bendrija ir valstybės narės, atsižvelgdamos į pagrindines socialines teises, nustatytas 1961 m. spalio 18 d. Turine pasirašytoje Europos socialinėje chartijoje ir 1989 m. Bendrijos darbuotojų pagrindinių socialinių teisių chartijoje, mano, jog tikslinga didinti užimtumą, skatinti kurti geresnes gyvenimo bei darbo sąlygas, kad palaikant jų gerėjimą būtų galima siekti jų suderinimo, deramos socialinės apsaugos, administracijos ir darbuotojų dialogo, žmogiškųjų išteklių plėtotės siekiant nuolatinio didelio užimtumo ir kovojant su socialine atskirtimi.

Šiuo tikslu Bendrija ir valstybės narės įgyvendina priemones, pagal kurias atsižvelgiama į įvairias nacionalinės patirties formas, ypač sutartinių santykių srityje, ir būtinumą išlaikyti Bendrijos ekonomikos konkurencingumą.

Jos tiki, kad tokia raida vyks ne tik dėl socialinių sistemų suderinimui palankaus bendrosios rinkos veikimo, bet ir dėl šioje Sutartyje numatytos tvarkos ir įstatymų bei kitų teisės aktų nuostatų suderinimo.

137 straipsnis

1. Siekdama 136 straipsnyje keliamų tikslų, Bendrija remia ir papildo valstybių narių veiklą šiose srityse:

- a) visų pirma darbo aplinkos gerinimo siekiant rūpintis darbuotojų sveikata ir sauga;
- b) darbo sąlygų;
- c) darbuotojų socialinio draudimo ir socialinės apsaugos;
- d) darbuotojų socialinės apsaugos nutraukus darbo sutartį;
- e) darbuotojų informavimo ir konsultavimo;
- f) atstovavimo darbuotojų ir darbdavių interesams bei šių interesų ir bendrų sprendimų kolektyvinio gynimo atsižvelgiant į šio straipsnio 5 dalį;
- g) Bendrijos teritorijoje tesėtai gyvenančių trečiųjų šalių piliečių įdarbinimo sąlygų;
- h) iš darbo rinkos išstumtų asmenų integracijos nepažeidžiant 150 straipsnio;
- i) moterų ir vyrų lygybės dėl galimybių darbo rinkoje ir požiūrio darbe;
- j) kovos su socialine atskirtimi;
- k) socialinės apsaugos sistemų modernizavimo nepažeidžiant c punkto.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

2. Šiuo tikslu Taryba:

a) gali numatyti priemones, skirtas valstybių narių bendradarbiavimui skatinti rodant iniciatyvą tobulinti žinias, plėtoti keitimąsi informacija ir geriausia patirtimi, remti naujoviškus požiūrius ir vertinti patirtį, išskyrus valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų derinimą;

b) atsižvelgdama į kiekvienoje valstybėje narėje esamas sąlygas ir technines taisykles, gali šio straipsnio 1 dalies a–i punktuose nurodytose srityse direktyvomis nustatyti būtiniausius laipsniško įgyvendinimo reikalavimus. Tokiose direktyvose vengiama nustatyti administracinius, finansinius ir teisinius apribojimus, galinčius varžyti mažųjų ir vidutinių įmonių kūrimą ir plėtojimą.

Taryba teisės aktus priima 251 straipsnyje nustatyta tvarka pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu, išskyrus 1 dalies c, d, f ir g punktuose nurodytas sritis, kai Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu bei minėtais komitetais, sprendžia vieningai. Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, gali vieningai nuspręsti 251 straipsnyje nurodytą tvarką taikyti 1 dalies d, f ir g punkтам.

3. Valstybė narė gali patikėti administracijai ir darbuotojams jų bendru prašymu įgyvendinti direktyvas, priimtas pagal šio straipsnio 2 dalį.

Šiuo atveju ji užtikrina, kad ne vėliau negu direktyva turi būti perkelta į nacionalinę teisę pagal 249 straipsnį administracija ir darbuotojai tarpusavio susitarimu jau būtų ėmęsi reikiamų priemonių, o atitinkama valstybė narė privalo imtis visų priemonių, kurios užtikrintų, kad ji bet kuriuo metu galėtų garantuoti pagal tą direktyvą siektinus rezultatus.

4. Pagal šį straipsnį priimtos nuostatos:

– neturi įtakos valstybių narių teisei nustatyti pagrindinius savo socialinio draudimo sistemų principus ir neturi didesniu mastu paveikti jų finansinės pusiausvyros;

– nekludo jokiai valstybei narei ir toliau laikytis arba imtis griežtesnių apsaugos priemonių atitinkančių šią Sutartį.

5. Šio straipsnio nuostatos netaikomos darbo užmokesčiui, teisei jungtis į asociacijas, teisei streikuoti arba teisei imtis lokautų.

138 straipsnis

1. Komisijai keliamas uždavinys skatinti administracijos ir darbuotojų konsultavimąsi Bendrijos lygmeniu ir imtis visų tinkamų priemonių jų dialogui palengvinti užtikrinant šalims lygiavertę paramą.

2. Šiuo tikslu Komisija, prieš pateikdama pasiūlymus socialinės politikos srityje, su administracija ir darbuotojais konsultuojasi dėl galimos Bendrijos veikimo linkmės.

3. Jei po tokio konsultavimosi Komisija mano, kad tikslinga imtis veiksmų Bendrijos mastu, ji su administracija ir darbuotojais konsultuojasi dėl numatomo pasiūlymo turinio. Administracija ir darbuotojai pateikia Komisijai nuomonę arba prirėikus – rekomendaciją.

4. Pasinaudodami tokiu konsultavimusi, socialiniai partneriai gali informuoti Komisiją apie savo ketinimą inicijuoti 139 straipsnyje numatytą procesą. Ši procedūra negali trukti ilgiau kaip devynis mėnesius, jeigu suinteresuoti administracija ir darbuotojai bei Komisija drauge nenusprendžia jos pratęsti.

139 straipsnis

1. Administracijos ir darbuotojų pageidavimu jų dialogas Bendrijos lygmeniu gali baigtis sutartiniais santykiais, įskaitant susitarimus.

2. Bendrijos lygmeniu sudaryti susitarimai yra įgyvendinami pagal administracijai ir darbuotojams bei valstybėms narėms būdingą ir nusistovėjusią tvarką arba dėl tų reikalų, kuriems taikomas 137 straipsnis, juos pasirašiusioms šalims bendrai paprašius remiantis Komisijos pasiūlymu priimtu Tarybos sprendimu.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

Taryba sprendžia kvalifikuota balsų dauguma, o tais atvejais, kai tame susitarime yra viena arba kelios nuostatos, susijusios su viena iš sričių, kurioms pagal 137 straipsnio 2 dalį reikia balsų vieningumo. Tuo atveju ji sprendžia vieningai.

140 straipsnis

Siekdama 136 straipsnyje iškeltų tikslų ir nepažeisdama kitų šios Sutarties nuostatų, Komisija skatina valstybių narių bendradarbiavimą ir sudaro sąlygas derinti jų veikimą visose socialinės politikos srityse pagal šį skyrių, ypač reikalais, susijusiais su:

- įdarbinimu;
- darbo teise ir darbo sąlygomis;
- pagrindiniu ir aukštesniuoju profesiniu mokymu;
- socialiniu draudimu;
- nelaimingų atsitikimų darbe ir ligų prevencija;
- darbo higiena;
- teise jungtis į asociacijas ir kolektyvines derybas tarp darbdavių ir darbuotojų.

Šiuo tikslu Komisija glaudžiai bendradarbiauja su valstybėmis narėmis atlikdama tyrimus, teikdama nuomones bei organizuodama pasitarimus ir nacionaliniu lygmeniu kylančiais, ir tarptautinėms organizacijoms rūpimais klausimais.

Prieš teikdama šiame straipsnyje numatytas nuomones Komisija konsultuojasi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu.

141 straipsnis

1. Kiekviena valstybė narė užtikrina, kad būtų taikomas principas už vienodą ar vienodos vertės darbą abiejų lyčių darbuotojams mokėti vienodą užmokestį.

2. Šiame straipsnyje „užmokestis“ – tai įprastinis bazinis arba minimalus darbo užmokestis arba alga ir bet koks kitas atlygis grynaisiais arba natūra, kurį darbuotojas tiesiogiai arba netiesiogiai gauna iš darbdavio už savo darbą.

Vienodas užmokestis nediskriminuojant dėl lyties reiškia, kad:

- a) užmokestis už tą patį akordinį darbą apskaičiuojamas taikant tą patį mato vieneta;
- b) valandinis užmokestis už tą patį darbą yra vienodas.

3. Taryba 251 straipsnyje nustatyta tvarka, pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, imasi priemonių užtikrinti, kad būtų taikomas moterų ir vyrų lygių galimybių ir vienodo požiūrio užimtumo bei profesinės veiklos principas, taip pat vienodo užmokesčio už vienodą arba vienodos vertės darbą principas.

4. Siekiant užtikrinti visišką moterų ir vyrų lygybę per visą darbingą amžių, vienodo požiūrio principas nekliudo valstybėms narėms ir toliau laikytis arba imtis priemonių, numatančių konkrečias lengvatas, padedančias nepakankamai atstovaujamai lyčiai verstis profesine veikla arba šalinančias ar kompensuojančias nepalankias profesinės veiklos sąlygas.

142 straipsnis

Valstybės narės stengiasi išlaikyti esamą mokamų atostogų sistemų lygiavertiškumą.

143 straipsnis

Komisija parengia metų pranešimą, apibūdinantį pažangą, padarytą įgyvendinant 136 straipsnio tikslus, įskaitant demografinę padėtį Bendrijoje. Tą pranešimą ji siunčia Europos Parlamentui, Tarybai bei Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui.

Europos Parlamentas gali paprašyti, kad Komisija parengtų pranešimus apie tam tikras socialinės padėties problemas.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

144 straipsnis

Taryba, pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, įsteigia patariamąjį statusą turintį Socialinės apsaugos komitetą, kad būtų skatinamas valstybių narių ir Komisijos bendradarbiavimas socialinės apsaugos politikos klausimais. Komiteto uždaviniai yra šie:

- stebėti socialinę padėtį ir socialinės apsaugos politikos raidą valstybėse narėse ir Bendrijoje;
- skatinti keitimąsi informacija, patirtimi ir gera praktika tarp valstybių narių ir Komisijos;
- nepažeidžiant 207 straipsnio, Tarybos ar Komisijos prašymu arba savo iniciatyva rengti pranešimus, formuluoti nuomones ar imtis kitokio darbo pagal savo kompetenciją.

Vykdydamas savo mandatą, Komitetas užmezga atitinkamus kontaktus su administracija ir darbuotojais.

Kiekviena valstybė narė ir Komisija paskiria du komiteto narius.

145 straipsnis

Savo metų pranešime Europos Parlamentui Komisija specialų skyrių skiria socialinei padėčiai Bendrijoje įvertinti.

Europos Parlamentas gali paprašyti Komisijos parengti pranešimus apie tam tikras socialinės padėties problemas.

2 SKYRIUS

Europos socialinis fondas

146 straipsnis

Kad darbuotojai turėtų geresnes galimybes įsidarbinti vidaus rinkoje ir taip padėti kelti gyvenimo lygį, pagal toliau išdėstytas nuostatas įsteigiamas Europos socialinis fondas; jo paskirtis – palengvinti darbuotojams įsidarbinti ir padidinti jų judėjimą Bendrijoje geografinės ir darbo vietos atžvilgiu, taip pat sudaryti sąlygas jiems prisitaikyti prie pramonės permainų ir gamybos sistemų pokyčių, ypač vykstant profesiniam mokymui ir perkvalifikavimui.

147 straipsnis

Fondą administruoja Komisija.

Šį uždavinį Komisijai atlikti padeda Komisijos nario pirmininkaujamas komitetas, sudarytas iš vyriausybių, profesinių sąjungų ir darbdavių organizacijų atstovų.

148 straipsnis

Taryba 251 straipsnyje nustatyta tvarka, pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu, priima su Europos socialiniu fondu susijusius įgyvendinimo sprendimus.

3 SKYRIUS

Švietimas, profesinis mokymas ir jaunimas

149 straipsnis

1. Bendrija prie geros kokybės švietimo plėtojimo prisideda skatindama valstybių narių bendradarbiavimą ir prireikus paremdama bei papildydama jų veiksmus, kartu visiškai pripažindama valstybių narių atsakomybę už mokymo turinį ir švietimo sistemų organizavimą ir gerbdama jų kultūrą bei kalbų įvairovę.

2. Bendrija savo veiksmams siekia:

- plėtoti europinę pakraipą švietimo srityje, ypač mokant valstybių narių kalbų ir jas populiarinant;

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

- skatinti studentų ir dėstytojų judėjimą, *inter alia* skatinant akademinį diplomų ir studijų trukmės pripažinimą;
  - remti švietimo įstaigų bendradarbiavimą;
  - plėtoti keitimąsi informacija ir patirtimi bendrais valstybių narių švietimo sistemų klausimais;
  - skatinti plėsti jaunimo ir socialinės-pedagoginės pakraipos instruktorių mainus;
  - skatinti nuotolinio švietimo plėtrą.
3. Bendrija ir valstybės narės skatina bendradarbiavimą švietimo srityje su trečiosiomis šalimis ir kompetentingomis tarptautinėmis organizacijomis, ypač su Europos Taryba.
4. Kad padėtų pasiekti šiame straipsnyje minėtus tikslus, Taryba:
- spręsdama 251 straipsnyje nustatyta tvarka, pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu, priima skatinančias priemones, išskyrus bet kokių valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų derinimą;
  - kvalifikuota balsų dauguma Komisijos pasiūlymu teikia rekomendacijas.

150 straipsnis

1. Bendrija įgyvendina profesinio mokymo politiką, kuri remia ir papildo valstybių narių veiksmus, kartu pripažindama visišką valstybių narių atsakomybę už profesinio mokymo turinį ir organizavimą.

2. Bendrija savo veiksmais siekia:

- palengvinti prisitaikyti prie pramonės permainų, ypač vykstant profesiniam mokymui ir perkvalifikavimui;
- tobulinti pradinį ir tolesnį profesinį mokymą siekiant palengvinti profesinę integraciją ir reintegraciją į darbo rinką;
- palengvinti profesinio mokymo prieinamumą ir skatinti instruktorių ir apmokamų asmenų, ypač jaunimo, judėjimą;
- skatinti švietimo ar mokymo įstaigų ir firmų bendradarbiavimą mokymo srityje;
- plėtoti keitimąsi informacija ir patirtimi bendrais valstybių narių mokymo sistemų klausimais.

3. Bendrija ir valstybės narės skatina bendradarbiavimą profesinio mokymo srityje su trečiosiomis šalimis ir kompetentingomis tarptautinėmis organizacijomis.

4. Taryba, spręsdama 251 straipsnyje nustatyta tvarka ir pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu, priima priemones, padėsiančias siekti šiame straipsnyje nurodytų tikslų, išskyrus bet kokių valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų derinimą.

XII ANTRAŠTINĖ DALIS

Kultūra

151 straipsnis

1. Bendrija prisideda prie valstybių narių kultūrų klestėjimo, gerbdama jų nacionalinę ir regioninę įvairovę ir kartu išskeldama bendrą kultūros paveldą.

2. Bendrija veikia siekdama skatinti valstybes nares bendradarbiauti, o prireikus – paremti ir papildyti jų veiklą šiose srityse:

- Europos tautų kultūros ir istorijos geresnio pažinimo ir populiarinimo;
- europinės reikšmės kultūros paveldo išsaugojimo ir apsaugos;
- nekomercinių kultūrinių mainų;
- meninės ir literatūrinės kūrybos, įskaitant audiovizualinę sritį.

3. Bendrija ir valstybės narės skatina bendradarbiavimą kultūros srityje su trečiosiomis šalimis ir kompetentingomis tarptautinėmis organizacijomis, ypač su Europos Taryba.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

4. Bendrija į kultūros aspektus atsižvelgia imdamasi veiksmų pagal kitas šios Sutarties nuostatas, visų pirma siekdama gerbti ir skatinti savo kultūrų įvairovę.

5. Kad padėtų siekti šiame straipsnyje minėtų tikslų, Taryba:

- spręsdama 251 straipsnyje nurodyta tvarka ir pasikonsultavusi su Regionų komitetu, priima skatinamąsias priemones, išskyrus bet kokių valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų derinimą. Veikdama 251 straipsnyje nurodyta tvarka, Taryba visais atvejais sprendžia vieningai;
- vieningai spręsdama Komisijos pasiūlymu teikia rekomendacijas.

XIII ANTRAŠTINĖ DALIS

Visuomenės sveikata

152 straipsnis

1. Žmonių sveikatos aukšto lygio apsauga užtikrinama nustatant ir įgyvendinant visas Bendrijos politikos ir veiklos kryptis.

Bendrija, savo veikla papildydama valstybių narių politiką, siekia gerinti visuomenės sveikatą, užkirsti kelią žmonių negalavimams ir ligoms bei pašalinti pavojaus žmonių sveikatai šaltinius. Tokia veikla apima kovą su labiausiai sveikatą pakertančiomis ligomis skatinant jų priežasčių, plitimo ir profilaktikos tyrimus, taip pat skleidžiant informaciją ir plėtojant švietimą sveikatos klausimais.

Bendrija papildo valstybių narių veiklą mažinant su narkotikais siejamą žalą sveikatai, taip pat plėtojant informavimą ir prevenciją.

2. Bendrija skatina valstybių narių bendradarbiavimą šiame straipsnyje nurodytose srityse ir prireikus remia jų veiksmus.

Valstybės narės, palaikydamos ryšį su Komisija, savitarpiai koordinuoja politikos kryptis ir programas 1 dalyje nurodytose srityse. Komisija, palaikydama glaudų ryšį su valstybėmis narėmis, gali imtis bet kokios naudingos iniciatyvos tokiam koordinavimui remti.

3. Bendrija ir valstybės narės skatina bendradarbiavimą visuomenės sveikatos srityje su trečiosiomis šalimis ir kompetentingomis tarptautinėmis organizacijomis.

4. Taryba, spręsdama 251 straipsnyje nustatyta tvarka ir pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu, šiame straipsnyje nurodytų tikslų padeda siekti imdamasi:

- a) priemonių, nustatančių aukštus žmogaus kilmės organų ir medžiagų, kraujo ir kraujo darinių kokybės bei saugos standartus; šios priemonės jokiai valstybei narei nekliudo ir toliau laikytis apsaugos priemonių arba jas sugriežtinti;
- b) nukrypstant nuo 37 straipsnio – priemonių veterinarijos ir fitosanitarijos srityse, kuriomis tiesiogiai siekiama apsaugoti visuomenės sveikatą;
- c) skatinamųjų priemonių, skirtų žmonių sveikatingumui saugoti bei gerinti, išskyrus bet kokių valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų derinimą.

Taryba, spręsdama kvalifikuota balsų dauguma, Komisijos pasiūlymu taip pat gali šiame straipsnyje nurodytais tikslais teikti rekomendacijas.

5. Bendrija savo veikloje visuomenės sveikatos srityje visiškai pripažįsta valstybių narių atsakomybę už sveikatos paslaugų ir sveikatos priežiūros organizavimą bei teikimą. Konkrečiai šio straipsnio 4 dalies a punkte nurodytos priemonės neturi įtakos nacionalinėms nuostatomis dėl organų ir kraujo donorystės ar naudojimo medicinos tikslams.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

XIV ANTRAŠTINĖ DALIS

Vartotojų apsauga

153 straipsnis

1. Siekdama remti vartotojų interesus ir užtikrinti vartotojų aukšto lygio apsaugą, Bendrija padeda užtikrinti vartotojų sveikatą, saugą ir ekonominius interesus, taip pat skatinti jų teisę į informaciją, šviečiamąją veiklą ir burtis į organizacijas savo interesams ginti.
2. Į vartotojų apsaugos reikalavimus atsižvelgiama nustatant bei įgyvendinant kitas Bendrijos politikos ir veiklos kryptis.
3. Bendrija šio straipsnio 1 dalyje nurodytų tikslų padeda siekti:
  - a) priemonėmis, kurios pagal 95 straipsnį priimamos vidaus rinkos sukūrimui užbaigti;
  - b) priemonėmis, kuriomis remiama, papildoma ir stebima valstybių narių vykdoma politika.
4. Taryba, sprendama 251 straipsnyje nustatyta tvarka ir pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, imasi šio straipsnio 3 dalies b punkte nurodytų priemonių.
5. Priemonės, kurių buvo imtasi pagal 4 dalį, jokiai valstybei narei nekliudo ir toliau laikytis apsaugos priemonių arba imtis griežtesnių apsaugos priemonių. Tokios priemonės turi atitikti šią Sutartį. Apie jas pranešama Komisijai.

XV ANTRAŠTINĖ DALIS

Transeuropiniai tinklai

154 straipsnis

1. Kad padėtų pasiekti 14 ir 158 straipsniuose nurodytus tikslus ir suteiktų Sąjungos piliečiams, ūkio subjektams ir regioninėms bei vietinėms bendruomenėms galimybę gauti visą vidaus sienų neturinčios erdvės teikiamą naudą, Bendrija prisideda prie transeuropinių tinklų kūrimo ir plėtojimo transporto, telekomunikacijų ir energijos infrastruktūrų srityse.
2. Atvirų ir konkurencingų rinkų sistemoje Bendrija savo veikla siekia remti nacionalinių tinklų tarpusavio ryšį ir sąveiką, taip pat galimybę tokiais tinklais naudotis. Ji ypač atsižvelgia į poreikį susieti salas, regionus, neturinčius prieigos prie jūros, bei periferinius regionus su centriniais Bendrijos regionais.

155 straipsnis

1. Kad pasiektų 154 straipsnyje minėtus tikslus, Bendrija:
  - nustato gaires, taikomas transeuropinių tinklų srityje numatytų priemonių tikslams, prioritetams ir bendroms linkmėms; šiose gairėse nustatomi bendrų interesų projektai;
  - įgyvendina priemones, kurių galėtų prireikti užtikrinant tinklų tarpusavio sąveiką, ypač techninio standartizavimo srityje;
  - gali remti valstybių narių remiamus bendrų interesų projektus, nustatytus pirmojoje įtrauktoje nurodytose gairėse, rengdama galimybių studijas, teikdama paskolų garantijas arba palūkanų subsidijas; Bendrija taip pat gali prisidėti prie konkrečių projektų valstybėse narėse transporto infrastruktūros srityje finansavimo per Sanglaudos fondą, įsteigtą pagal 161 straipsnį.

Savo veikloje Bendrija atsižvelgia į galimą tų projektų ekonominį gyvybingumą.

2. Palaikydamos ryšį su Komisija, valstybės narės savitarpiai koordinuoja nacionaliniu lygiu įgyvendinamą politiką, kuri gali turėti didelę įtaką siekiant 154 straipsnyje nurodytų tikslų.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

Komisija, glaudžiai bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, gali imtis bet kokios naudingos iniciatyvos tokiam koordinavimui skatinti.

3. Bendrija gali nuspręsti bendradarbiauti su trečiosiomis šalimis savitarpio interesus atitinkantiems projektams skatinti ir tinklų tarpusavio sąveikai užtikrinti.

156 straipsnis

155 straipsnio 1 dalyje minėtas gaires ir kitas priemones Taryba patvirtina sprendama 251 straipsnyje nustatyta tvarka ir pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu.

Gairėms ir bendrų interesų projektams, susijusiems su valstybės narės teritorija, reikalingas tos valstybės narės pritarimas.

XVI ANTRAŠTINĖ DALIS

Pramonė

157 straipsnis

1. Bendrija ir valstybės narės užtikrina, kad būtų sudarytos Bendrijos pramonės konkurencingumui reikalingos sąlygos.

Tuo tikslu pagal atvirų ir konkurencingų rinkų sistemą jų veikla yra siekiama:

- spartinti pramonės prisitaikymą prie struktūrinių pokyčių;
- skatinti palankios aplinkos, įmonių, ypač mažųjų ir vidutinių, iniciatyvai ir plėtrai visoje Bendrijoje kūrimą;
- skatinti aplinkos, palankios įmonėms bendradarbiauti, kūrimą;
- siekti geriau panaudoti inovacijų, mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros politikos sukuriama pramonės potencialą.

2. Valstybės narės konsultuojasi tarpusavyje, palaikydamos ryšį su Komisija, o prireikus koordinuoja savo veiklą. Komisija gali imtis bet kokios naudingos iniciatyvos šiam koordinavimui skatinti.

3. Bendrija 1 dalyje išdėstytų tikslų padeda siekti vykdydama savo politikos kryptis ir veiklą pagal kitas šios Sutarties nuostatas. Taryba, sprendama 251 straipsnyje nustatyta tvarka ir pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, gali nuspręsti dėl konkrečių priemonių, remiančių valstybių narių veiklą, kuria siekiama 1 dalyje išdėstytų tikslų.

Ši antraštinė dalis nesuteikia Bendrijai pagrindo imtis kokių nors priemonių, galinčių iškreipti konkurenciją arba turinčių mokesčių nuostatų ar nuostatų, susijusių su pagal sutartį dirbančių asmenų teisėmis ir interesais.

XVII ANTRAŠTINĖ DALIS

Ekonominė ir socialinė sanglauda

158 straipsnis

Kad skatintų visokeriopą darnią plėtrą, Bendrija plėtoja ir vykdo savo veiklą, padedančią stiprinti jos ekonominę ir socialinę sanglaudą.

Bendrija ypač siekia mažinti regionų plėtros lygio skirtumus ir nepalankiausias sąlygas turinčių regionų arba salų, įskaitant kaimo vietas, atsilikimą.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

159 straipsnis

Valstybės narės savo ekonominę politiką vykdo ir ją koordinuoja taip, kad būtų siekiama ir 158 straipsnyje išdėstytų tikslų. Nustatant bei įgyvendinant Bendrijos politikos kryptis ir veiksmus bei kuriant vidaus rinką atsižvelgiama į 158 straipsnyje išdėstytus tikslus ir prisidedama prie jų siekimo. Bendrijai siekti šių tikslų padeda ir veikla, kurios ji imasi panaudodama struktūrinius fondus (Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondo Orientavimo skyrių, Europos socialinį fondą, Europos regioninės plėtros fondą), Europos investicijų banką ir kitus esamus finansinius instrumentus.

Komisija kas treji metai pateikia Europos Parlamentui, Tarybai, Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui bei Regionų komitetui pranešimą apie ekonominės ir socialinės sanglaudos linkme pasiektą pažangą ir apie tai, kaip įvairios šiame straipsnyje numatytos priemonės padėjo jos siekti. Prireikus prie šio pranešimo pridedami atitinkami pasiūlymai.

Jei pasirodytų, kad reikia imtis konkrečių veiksmų, nesusijusių su fondais ir nepakenkiančių priemonėms, kurių yra imtasi kitų Bendrijos politikos sričių sistemoje, tokių veiksmų Taryba gali imtis sprendama 251 straipsnyje nustatyta tvarka ir pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu.

160 straipsnis

Europos regioninės plėtros fondo paskirtis – padėti ištaisyti pagrindinius Bendrijos regionų pusiausvyros sutrikimus prisidedant prie atsiliekančių regionų plėtros bei struktūrinio prisitaikymo ir nuosmukį patiriančių pramoninių regionų pertvarkos.

161 straipsnis

Nepažeisdama 162 straipsnio, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, gavusi Europos Parlamento pritarimą ir pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu, sprendama vieningai nustato struktūrinių fondų uždavinius, prioritetinius tikslus ir sąrangą, galinčią apimti ir fondų grupavimą. Taryba, sprendama ta pačia tvarka, taip pat nustato jiems taikytinas bendras taisykles ir nuostatas, reikalingas jų veiksmingumui ir fondų koordinavimui tarpusavyje bei su kitais esamais finansiniais instrumentais.

Tarybos ta pačia tvarka įsteigtas Sanglaudos fondas teikia finansinę paramą aplinkos apsaugos ir transeuropinių tinklų projektams transporto infrastruktūros srityje.

Nuo 2007 m. sausio 1 d. Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, gavusi Europos Parlamento sutikimą ir pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu, sprendžia kvalifikuota balsų dauguma, jei iki tos dienos jau bus priimti nuo 2007 m. sausio 1 d. taikytina daugiametė finansinė perspektyva ir su ja susijęs tarpinstitucinis susitarimas. Jei to nebus, šioje pastraipoje nustatyta tvarka taikoma nuo jų priėmimo dienos.

162 straipsnis

Su Europos regioninės plėtros fondu susijusius vykdomuosius sprendimus Taryba priima 251 straipsnyje nustatyta tvarka ir pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu.

Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondo Orientavimo skyriui bei Europos socialiniam fondui ir toliau taikomi atitinkamai 37 ir 148 straipsniai.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

XVIII ANTRAŠTINĖ DALIS

Moksliniai tyrimai ir technologijų plėtra

163 straipsnis

1. Bendrijos tikslas – stiprinti Bendrijos pramonės mokslinį bei technologinį pagrindą ir skatinti pramonę tapti konkurencingesnę tarptautiniu mastu, kartu remiant visus mokslinius tyrimus, kurie, manoma, yra reikalingi pagal kitus šios Sutarties skyrius.
2. Šiuo tikslu Bendrija visoje Bendrijoje skatina įmones, įskaitant mažąsias ir vidutines, mokslinių tyrimų centrus ir universitetus plėsti aukšto lygio mokslinius tyrimus ir tobulinti technologijas; ji remia jų pastangas savitarpiskai bendradarbiauti pirmiausia siekiant, kad įmonės galėtų visiškai išnaudoti vidaus rinkos potencialą, ypač padarant prieinamus nacionalinius viešuosius konkursus, apibrėžiant bendrus standartus ir šalinant teises bei fiskalines tokio bendradarbiavimo kliūtis.
3. Visa Bendrijos veikla pagal šią Sutartį mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros srityje, įskaitant parodomuosius projektus, nustatoma ir atliekama laikantis šios antraštinės dalies nuostatų.

164 straipsnis

Siekdama šių tikslų ir papildydama valstybių narių veiklą, Bendrija imasi tokių veiksmų:

- a) skatindama įmonių, mokslinių tyrimų centrų ir universitetų savitarpio bendradarbiavimą, įgyvendina mokslinių tyrimų, technologijų plėtros ir parodomąsias programas;
- b) skatina Bendrijos bendradarbiavimą su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis mokslinių tyrimų, technologijų plėtros ir demonstravimo srityse;
- c) skleidžia ir veiksmingai panaudoja Bendrijos mokslinių tyrimų, technologijų plėtros ir demonstravimo veiklos rezultatus;
- d) skatina mokslo darbuotojų mokymą ir laisvą judėjimą Bendrijoje.

165 straipsnis

1. Bendrija ir valstybės narės savo mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros veiklą koordinuoja taip, kad nacionalinė politika ir Bendrijos politika būtų savitarpiskai suderintos.
2. Glaudžiai bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, Komisija gali imtis bet kokios naudingos iniciatyvos šio straipsnio 1 dalyje nurodytam koordinavimui remti.

166 straipsnis

1. Taryba, sprenddama 251 straipsnyje nustatyta tvarka ir pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, priima visas Bendrijos veiklos kryptis nustatančią daugiametę pamatinę programą.

Pamatinė programa:

- nustato mokslinius ir technologinius tikslus, kurių siekiama 164 straipsnyje numatyta veikla, ir įtvirtina atitinkamus prioritetus;
- nurodo tokios veiklos bendrąsias linkmes;
- nustato Bendrijos finansinio dalyvavimo, vykdant pamatinę programą, maksimalią bendrą sumą ir išsamias taisykles bei atitinkamas jos dalis kiekvienai nustatytai veiklos sričiai.

2. Keičiantis aplinkybėms pamatinė programa yra pritaikoma arba papildoma.

3. Pamatinė programa įgyvendinama, vykdant konkrečias kiekvienai veiklos sričiai parengtas programas. Kiekvienoje konkrečioje programoje nustatomos išsamios įgyvendinimo taisyklės, apibrėžiama jos trukmė ir numatomos reikalingos priemonės. Konkrečiose programose nustatytų reikalingų lėšų suma negali viršyti maksimalios bendros sumos, nustatytos pamatinei programai ir kiekvienai veiklos sričiai.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

4. Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu ir Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, kvalifikuota balsų dauguma patvirtina konkrečias programas.

167 straipsnis

Daugiametei pamatinei programai įgyvendinti Taryba:

- nustato įmonių, mokslinių tyrimų centrų ir universitetų dalyvavimo taisykles;
- patvirtina mokslinių tyrimų rezultatų skleidimą reglamentuojančias taisykles.

168 straipsnis

Įgyvendinant daugiametę pamatinę programą gali būti priimami sprendimai dėl papildomų programų, kuriose dalyvauja tik tam tikros valstybės narės, jas finansuojančios atsižvelgiant į galimą Bendrijos dalyvavimą.

Taryba priima papildomoms programoms taikytinas taisykles, svarbiausia, reglamentuojančias žinių skleidimą ir prieinamumą kitoms valstybėms narėms.

169 straipsnis

Įgyvendinama daugiametę pamatinę programą, Bendrija, susitarusi su suinteresuotomis valstybėmis narėmis, gali nuspręsti dalyvauti mokslinių tyrimų ir plėtros programose, kurių imasi kelios valstybės narės, taip pat dalyvauti toms programoms vykdyti sukurtose struktūrose.

170 straipsnis

Įgyvendinama daugiametę pamatinę programą, Bendrija gali nuspręsti bendradarbiauti su trečiosiomis šalimis ar tarptautinėmis organizacijomis Bendrijos mokslinių tyrimų, technologijų plėtros ir demonstravimo srityse.

Konkretūs tokio bendradarbiavimo būdai gali būti nustatomi Bendrijos ir atitinkamų trečiųjų šalių susitarimuose, dėl kurių vedamos derybos ir kurie sudaromi pagal 300 straipsnį.

171 straipsnis

Bendrija gali kurti bendras įmones ar kokias nors kitas struktūras, reikalingas Bendrijos mokslinių tyrimų, technologijų plėtros ir demonstravimo programoms veiksmingai vykdyti.

172 straipsnis

Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu bei Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, kvalifikuota balsų dauguma priima 171 straipsnyje nurodytas nuostatas.

167, 168 ir 169 straipsniuose nurodytas nuostatas Taryba priima 251 straipsnyje nustatyta tvarka ir pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu. Papildomoms programoms priimti reikalingas suinteresuotų valstybių narių sutikimas.

173 straipsnis

Kiekvienų metų pradžioje Komisija siunčia Europos Parlamentui ir Tarybai pranešimą. Pranešime pateikiama informacija apie mokslinius tyrimus ir technologijų plėtrą bei rezultatų skleidimą praėjusiais metais ir einamųjų metų darbo programą.

XIX ANTRAŠTINĖ DALIS

Aplinka

174 straipsnis

1. Bendrijos aplinkos politika padeda siekti šių tikslų:

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

- išlaikyti, saugoti ir gerinti aplinkos kokybę;
- saugoti žmonių sveikatą;
- apdairiai ir racionaliai naudoti gamtos išteklius;
- remti tarptautinio lygio priemones, skirtas regioninėms ar pasaulinėms aplinkos problemoms spręsti.

2. Bendrijos aplinkos politika siekiama aukšto apsaugos lygio atsižvelgiant į skirtingų Bendrijos regionų būklės įvairovę. Ši politika yra grindžiama atsargumo principu bei principais, kad reikia imtis prevencinių veiksmų, kad žala aplinkai pirmiausia turėtų būti atitaisoma ten, kur yra jos šaltinis, ir kad atlygina teršėjas.

Šiuo požiūriu aplinkos apsaugos reikalavimus atitinkančios derinimo priemonės prirėkus apima ir apsaugos sąlygą, leidžiančią valstybėms narėms dėl neekonominių aplinkos priežasčių imtis laikinų priemonių, kartu taikant joms Bendrijos tikrinimo tvarką.

3. Rengdama savo aplinkos politiką, Bendrija atsižvelgia į:

- turimus mokslo ir techninius duomenis;
- aplinkos sąlygas įvairiuose Bendrijos regionuose;
- galimą veiklos arba neveikimo naudą ir išlaidas;
- visos Bendrijos ekonominę bei socialinę plėtrą ir darnią jos regionų plėtrą.

4. Atitinkamose savo kompetencijos srityse Bendrija ir valstybės narės bendradarbiauja su trečiosiomis šalimis ir kompetentingomis tarptautinėmis organizacijomis. Bendrijos bendradarbiavimo būdai gali būti nustatomi Bendrijos ir atitinkamų trečiųjų šalių susitarimuose, dėl kurių vedamos derybos ir kurie sudaromi pagal 300 straipsnį.

Pirmesnė pastraipa nepažeidžia valstybių narių kompetencijos vesti derybas tarptautinėse institucijose ir sudaryti tarptautinius susitarimus.

175 straipsnis

1. Taryba 251 straipsnyje nustatyta tvarka, pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu, sprendžia, kokių veiksmų Bendrijai reikia imtis, kad būtų pasiekti 174 straipsnyje nurodyti tikslai.

2. Nukrypdama nuo 1 dalyje numatytų sprendimų priėmimo tvarkos ir nepažeisdama 95 straipsnio, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu, vieningai priima:

- a) iš esmės fiskalinio pobūdžio nuostatas;
- b) priemones, turinčias įtakos:
  - miestų ir kaimų planavimui;
  - kiekybinio vandens išteklių valdymo priemonėms arba tiesiogiai ar netiesiogiai tų išteklių buvimui;
  - žemės naudojimui, išskyrus atliekų tvarkymą;
- c) priemones, turinčias nemažai įtakos valstybėms narėms, kai šios renkasi skirtingus energijos šaltinius ir savo energijos tiekimo bendrą struktūrą.

Taryba pirmojoje pastraipoje išdėstytomis sąlygomis nustato, dėl kurių šio straipsnio šioje dalyje nurodytų dalykų sprendimai priimami kvalifikuota balsų dauguma.

3. Kitose srityse siektinus prioritetinius tikslus nustatančias bendrąsias veiksmų programas Taryba priima 251 straipsnyje nustatyta tvarka ir pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu.

Taryba, priklausomai nuo aplinkybių, sprenddama pagal 1 arba 2 dalyje nurodytas sąlygas, priima šioms programoms įgyvendinti reikalingas priemones.

4. Nepažeidžiant tam tikrų Bendrijos lygmens priemonių, aplinkos politiką finansuoja ir įgyvendina valstybės narės.

5. Nepažeidžiant principo, kad teršėjas atlygina, jei 1 dalies nuostatomis grindžiamai priemonei prirėkia valstybės narės valdžios institucijų išlaidų, Taryba tą priemonę nustatančiame akte numato atitinkamas nuostatas dėl:

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

- laikinų nukrypimų ir (arba)
- finansinės paramos, teikiamos iš Sanglaudos fondo, įsteigto pagal 161 straipsnį.

176 straipsnis

Pagal 175 straipsnį patvirtintos apsaugos priemonės neužkerta kelio jokiai valstybei narei ir toliau laikytis arba priimti griežtesnių apsaugos priemonių. Tokios priemonės privalo atitikti šią Sutartį. Apie jas pranešama Komisijai.

XX ANTRAŠTINĖ DALIS

Bendradarbiavimas vystymosi labui

177 straipsnis

1. Bendradarbiavimo vystymosi labui srityje Bendrijos politika, papildanti valstybių narių vykdomos politikos kryptis, skatina:

- tvarų besivystančių šalių, pirmiausia turinčių nepalankiausias sąlygas, ekonominę ir socialinę vystymąsi;
- sklandžią ir laipsnišką besivystančių šalių integraciją į pasaulio ekonomiką;
- kovą su skurdu besivystančiose šalyse.

2. Bendrijos politika šioje srityje padeda siekti bendro tikslo – plėtoti ir įtvirtinti demokratiją ir teisinę valstybę bei gerbti žmogaus teises ir pagrindines laisves.

3. Bendrija ir valstybės narės laikosi išipareigojimų ir atsižvelgia į tikslus, kuriems jos pritarė Jungtinėse Tautose ir kitose kompetentingose tarptautinėse organizacijose.

178 straipsnis

Į 177 straipsnyje nurodytus tikslus Bendrija atsižvelgia įgyvendinama įvairių sričių politiką, kuri gali turėti poveikio besivystančioms šalims.

179 straipsnis

1. Nepažeisdama kitų šios Sutarties nuostatų, Taryba 251 straipsnyje nustatyta tvarka tvirtina priemones, reikalingas 177 straipsnyje nurodytiems tikslams įgyvendinti. Tokios priemonės gali būti daugiamečių programos.

2. Europos investicijų bankas pagal savo statute nustatytas sąlygas prisideda prie 1 dalyje nurodytų priemonių įgyvendinimo.

3. Šio straipsnio nuostatos neturi poveikio bendradarbiavimui su Afrikos, Karibų jūros ir Ramiojo vandenyno šalimis pagal AKR-EB konvenciją.

180 straipsnis

1. Bendrija ir valstybės narės koordinuoja savo politiką bendradarbiavimo vystymosi labui srityje ir konsultuojasi dėl savo pagalbos programų, taip pat ir tarptautinėse organizacijose ir per tarptautines konferencijas. Jos gali imtis bendrų veiksmų. Prireikus valstybės narės prisideda prie Bendrijos pagalbos programų įgyvendinimo.

2. Komisija gali imtis bet kokios naudingos iniciatyvos šio straipsnio 1 dalyje nurodytam koordinavimui remti.

181 straipsnis

Atitinkamose savo kompetencijos srityse Bendrija ir valstybės narės bendradarbiauja su trečiosiomis šalimis ir kompetentingomis tarptautinėmis organizacijomis. Bendrijos bendradarbiavimo sąlygos gali būti nustatomos Bendrijos ir atitinkamų trečiųjų šalių susitarimuose, dėl kurių vedamos derybos ir kurie sudaromi pagal 300 straipsnį.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

Pirmesnė pastraipa nepažeidžia valstybių narių kompetencijos vesti derybas tarptautinėse institucijose ir sudaryti tarptautinius susitarimus.

XXI antraštinė dalis

EKONOMINIS, FINANSINIS IR TECHNINIS BENDRADARBIAVIMAS SU TREČIOSIOMIS ŠALIMIS

181a straipsnis

1. Nepažeisdama kitų šios Sutarties, ypač XX antraštinės dalies, nuostatų, Bendrija, neperžengdama savo kompetencijos ribų, įgyvendina ekonominio, finansinio ir techninio bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis priemones. Tokios priemonės papildo tas, kurias įgyvendina valstybės narės ir kurios atitinka plėtrą remiančio Bendrijos bendradarbiavimo politiką.

Bendrijos politika šioje srityje padeda siekti bendro tikslo plėtoti bei įtvirtinti demokratiją ir teisinę valstybę, gerbti žmogaus teises ir pagrindines laisves.

2. Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, kvalifikuota balsų dauguma priima priemones, būtinas 1 daliai įgyvendinti. Dėl 310 straipsnyje nurodytų asociacijos susitarimų ir sutarčių, sudaromų su valstybėmis, kurios yra kandidatės stoti į Sąjungą, Taryba sprendžia vieningai.

3. Bendrija ir valstybės narės su trečiosiomis šalimis ir kompetentingomis tarptautinėmis organizacijomis bendradarbiauja neperžengdamos savo atitinkamos kompetencijos ribų. Bendrijos bendradarbiavimo priemonės gali būti Bendrijos ir atitinkamų trečiųjų šalių pagal 300 straipsnį derybomis siekiamų ir sudaromų susitarimų dalyku.

Pirmoji pastraipa nepažeidžia valstybių narių kompetencijos vesti derybas tarptautinėse organizacijose ir sudaryti tarptautinius susitarimus.

KETVIRTOJI DALIS

ASOCIACIJA SU UŽJŪRIO ŠALIMIS IR TERITORIJOMIS

182 straipsnis

Valstybės narės susitaria dėl Bendrijos asociacijos su ne Europos šalimis ir teritorijomis, kurios palaiko ypatingus santykius su Danija, Prancūzija, Nyderlandais ir Jungtine Karalyste. Šios šalys ir teritorijos (toliau – šalys ir teritorijos) išvardijamos šios Sutarties II priede.

Šios asociacijos tikslas – skatinti tų šalių ir teritorijų ekonominę ir socialinę plėtrą bei užmegzti glaudžius jų tarpusavio ekonominius santykius ir su Bendrija kaip visuma.

Pagal šios Sutarties preambulėje išdėstytus principus asociacija pirmiausia turi būti naudinga šių šalių ir teritorijų gyventojų interesams ir gerovei, kad ekonominė, socialinė ir kultūrinė raida atitiktų jų siekius.

183 straipsnis

Asociacija siekiama šių uždavinių:

1. Prekybai su šalimis ir teritorijomis valstybės narės taiko tą patį režimą, kokį jos pagal šią Sutartį nustato viena kitai.

2. Kiekviena šalis ir teritorija prekybai su valstybėmis narėmis ir kitomis šalimis bei teritorijomis taiko tokį pat režimą kaip ir Europos valstybei, su kuria palaiko ypatingus santykius.

3. Valstybės narės prisideda prie investicijų, kurių reikia šių šalių ir teritorijų laipsniškam vystymuisi.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

4. Bendrijos finansuojamoms investicijoms skelbiami konkursai ir pasiūlymai yra lygiais pagrindais atviri visiems fiziniams ir juridiniams asmenims, kurie yra valstybės narės arba šalių ir teritorijų nacionaliniai subjektai.

5. Valstybių narių santykiuose su šalimis ir teritorijomis piliečių ir bendrovių arba firmų įsisteigimo teisė be jokios diskriminacijos reglamentuojama pagal įsisteigimo teisei skirtame skyriuje išdėstytas nuostatas ir tvarką, atsižvelgiant į specialias nuostatas, nustatytas pagal 187 straipsnį.

184 straipsnis

1. Importo muitai šalių ir teritorijų kilmės prekėms, įvežamoms į valstybes nares, draudžiami taip, kaip draudžiami muitai valstybių narių tarpusavio prekyboje pagal šios Sutarties nuostatas.

2. Importo muitai prekėms, įvežamoms į šalis ir teritorijas iš valstybių narių arba kitų šalių ir teritorijų, draudžiami pagal 25 straipsnio nuostatas.

3. Tačiau šalys ir teritorijos gali rinkti muitus savo plėtros ir industrializavimo reikmėms arba savo biudžeto įplaukoms papildyti.

Pirmesnėje pastraipoje minimi muitai negali viršyti iš valstybės narės, su kuria šalis ar teritorija palaiko ypatingus santykius, importuojamoms prekėms taikomų muitų.

4. Šio straipsnio 2 dalis netaikoma šalims ir teritorijoms, kurios dėl ypatingų joms privalomų tarptautinių įpareigojimų jau taiko nediskriminacinį muitų tarifą.

5. Muitų prekėms, importuojamoms į šalis ir teritorijas, įvedimas ar bet koks pakeitimas nei teisiškai, nei faktiškai, nei tiesiogiai ar netiesiogiai neturi diskriminuoti importo iš skirtingų valstybių narių.

185 straipsnis

Jei pritaikius 184 straipsnio 1 dalį muitų, taikomų prekėms, įvežamoms iš trečiosios šalies į šalį arba teritoriją, dydis gali nukreipti prekybos srautą kurios nors valstybės narės nenaudai, ši gali prašyti Komisiją pasiūlyti kitoms valstybėms narėms imtis priemonių padėčiai pataisyti.

186 straipsnis

Atsižvelgiant į visuomenės sveikatos, visuomenės saugumo arba viešosios tvarkos nuostatas, darbuotojų judėjimo iš šalių ir teritorijų į valstybes nares ir darbuotojų judėjimo iš valstybių narių į šalis ir teritorijas laisvė reglamentuojama vėliau sudaromais ir valstybių narių vieningai patvirtinamais susitarimais.

187 straipsnis

Remdamasi šių šalių ir teritorijų asociacijos su Bendrija įgyta patirtimi ir šioje Sutartyje nustatytais principais, Taryba vieningai nustato šių šalių ir teritorijų asociacijos su Bendrija išsamias taisykles ir tvarką.

188 straipsnis

182–187 straipsnių nuostatos Grenlandijai taikomos atsižvelgiant į konkrečias Grenlandijai skirtas nuostatas, išdėstytas prie šios Sutarties pridedamame Protokole dėl Grenlandijai skirtų priemonių.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

PENKTOJI DALIS

BENDRIJOS INSTITUCIJOS

I ANTRAŠTINĖ DALIS

Institucijas reglamentuojančios nuostatos

1 SKYRIUS

Institucijos

I skirsnis

Europos Parlamentas

189 straipsnis

Europos Parlamentas, kurį sudaro į Bendriją susibūrusių valstybių tautų atstovai, vykdo šia Sutartimi jam suteiktus įgaliojimus.

Europos Parlamento narių skaičius neviršija 732.

190 straipsnis

1. Į Bendriją susibūrusių valstybių tautų atstovai į Europos Parlamentą renkami remiantis tiesiogine visuotine rinkimų teise.

Kiekvienoje valstybėje narėje renkamų atstovų skaičius yra toks:

Belgija	24
Čekija	24
Danija	14
Vokietija	99
Estija	6
Graikija	24
Ispanija	54
Prancūzija	78
Airija	13
Italija	78
Kipras	6
Latvija	9
Lietuva	13
Liuksemburgas	6
Vengrija	24
Malta	5
Nyderlandai	27
Austrija	18
Lenkija	54
Portugalija	24

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

Slovėnija	7
Slovakija	14
Suomija	14
Švedija	19
Jungtinė Karalystė	78

Darant šio straipsnio šios dalies pakeitimus, valstybėse narėse renkamų atstovų skaičius turi užtikrinti atitinkamą į Bendriją susibūrusių valstybių tautų atstovavimą.

3. Atstovai renkami penkerių metų kadencijai.

4. Europos Parlamentas parengia pasiūlymą dėl rinkimų remiantis tiesiogine visuotine rinkimų teise pagal visose valstybėse narėse taikomą vienodą tvarką arba pagal visoms valstybėms narėms bendrus principus.

Gavusi visos sudėties Europos Parlamento daugumos narių patvirtintą pritarimą, Taryba, sprendama vieningai, nustato atitinkamas nuostatas, kurias ji rekomenduoja valstybėms narėms priimti pagal savo atitinkamas konstitucines nuostatas.

5. Europos Parlamentas, paprašęs Komisijos nuomonės ir kvalifikuota balsų dauguma pritarus Tarybai, patvirtina nuostatus ir bendras sąlygas, reglamentuojančias jo narių pareigas. Visoms su narių arba buvusių narių apmokestinimu susijusioms taisyklėms ar sąlygoms patvirtinti reikalingas Tarybos balsų vieningumas.

191 straipsnis

Europos masto politinės partijos yra svarbus Sąjungos integracijos veiksnys. Jos prisideda prie Sąjungos piliečių europietiško sąmoningumo ugdymo ir padeda išreikšti Sąjungos piliečių politinę valią.

Taryba, laikydamosi 251 straipsnyje nustatytos tvarkos, priima reglamentus, Europos lygmeniu reglamentuojančius politines partijas, ypač jų finansavimo taisykles.

192 straipsnis

Šioje Sutartyje numatytu mastu Europos Parlamentas Bendrijos teisės aktų priėmimo procese dalyvauja 251 ir 252 straipsniuose nustatyta tvarka naudodamasis savo įgaliojimais ir duodamas savo sutikimą arba teikdamas patarimojo pobūdžio nuomones.

Europos Parlamentas, sprenddamas savo narių balsų dauguma, gali paprašyti, kad Komisija pateiktų bet kokią atitinkamą pasiūlymą klausimais, kuriais, jo nuomone, šiai Sutarčiai įgyvendinti reikalingas Bendrijos teisės aktas.

193 straipsnis

Atlikdamas savo pareigas, Europos Parlamentas ketvirtadalio savo narių prašymu gali sudaryti laikinąjį Tyrimo komitetą, kuris, nepažeisdamas kitoms institucijoms ar organams šios Sutarties suteiktų įgaliojimų, tirtų įtariamus pažeidimus ar netinkamą administravimą įgyvendinant Bendrijos teisę, išskyrus atvejus, kai tuos įtariamus faktus nagrinėja teismas, ir tol, kol bus baigtas tos bylos teisminis nagrinėjimas.

Pateikęs savo ataskaitą, laikinasis Tyrimo komitetas nustoja veikti.

Išsamias naudojimąsi tyrimo teise reglamentuojančias nuostatas bendru sutarimu nustato Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija.

194 straipsnis

Kiekvienas Sąjungos pilietis, taip pat kiekvienas valstybėje narėje gyvenantis ar savo registruotą buveinę turintis fizinis arba juridinis asmuo turi teisę individualiai arba kartu su kitais piliečiais ar

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

asmenimis pateikti Europos Parlamentui peticiją bet koku reikalu, priklausančiu Bendrijos veiklos sritims ir turinčiu jam ar jai tiesioginį poveikį.

195 straipsnis

1. Europos Parlamentas skiria ombudsmeną, turintį įgaliojimus priimti kiekvieno Sąjungos piliečio arba kiekvieno valstybėje narėje gyvenančio ar savo registruotą buveinę turinčio fizinio arba juridinio asmens skundus dėl netinkamo administravimo atvejų Bendrijos institucijų ar įstaigų veikloje, išskyrus Teisingumo Teismą ir Pirmosios instancijos teismą, kai šie vykdo teismines funkcijas.

Eidamas savo pareigas, ombudsmenas, jo nuomone, reikalingus tyrimus atlieka arba savo paties iniciatyva, arba remdamasis jam tiesiogiai ar per Europos Parlamento narį pateiktais skundais, išskyrus atvejus, kai įtariamieji faktai yra ar buvo nagrinėjami teismine tvarka. Tais atvejais, kai ombudsmenas nustato netinkamo administravimo atvejį, jis šiuo reikalu kreipiasi į atitinkamą instituciją, kuri per tris mėnesius privalo informuoti jį apie savo požiūrį. Paskui ombudsmenas siunčia pranešimą Europos Parlamentui ir atitinkamai institucijai. Skundą pateikęs asmuo informuojamas apie tokių tyrimų rezultatus.

Ombudsmenas Europos Parlamentui pateikia metų pranešimą apie savo tyrimų rezultatus.

2. Ombudsmenas skiriamas po kiekvienų Europos Parlamento rinkimų visai Parlamento kadencijai. Ombudsmenas gali būti skiriamas kitai kadencijai.

Europos Parlamento prašymu Teisingumo Teismas gali ombudsmeną atleisti, jei jis nebeatitinka šioms pareigoms keliamų reikalavimų arba yra kaltas padaręs sunkų nusižengimą.

3. Eidamas savo pareigas, ombudsmenas yra visiškai nepriklausomas. Eidamas savo pareigas, jis nesiekia gauti ir nepriima niekieno nurodymų. Per savo kadenciją ombudsmenas negali turėti jokio kito mokamo ar nemokamo darbo.

4. Europos Parlamentas, pasiteiravęs Komisijos nuomonės ir gavęs kvalifikuota balsų dauguma sprendžiančios Tarybos patvirtinimą, nustato ombudsmeno pareigų atlikimą reglamentuojančius nuostatus ir bendras sąlygas.

196 straipsnis

Europos Parlamentas renkasi į metines sesijas. Nešaukiamas jis susirenka antrąjį kovo mėnesio antradienį.

Daugumos savo narių, Tarybos arba Komisijos prašymu Europos Parlamentas gali rinktis į neeilines sesijas.

197 straipsnis

Europos Parlamentas iš savo narių išsirenka pirmininką ir biurą.

Komisijos nariai gali dalyvauti visuose posėdžiuose ir jų pačių prašymu būti išklausomi Komisijos vardu.

Komisija žodžiu arba raštu atsako į Europos Parlamento ar jo narių jai pateiktus klausimus.

Europos Parlamentas išklauso Tarybą Tarybos darbo tvarkos taisyklėse nustatytais sąlygomis.

198 straipsnis

Išskyrus atvejus, kai šioje Sutartyje nustatyta kitaip, Europos Parlamentas priima sprendimus absoliučia atiduotų balsų dauguma.

Kvorumo dydį nustato Darbo tvarkos taisyklės.

199 straipsnis

Europos Parlamentas savo narių balsų dauguma priima savo Darbo tvarkos taisykles.

Europos Parlamento posėdžių medžiaga skelbiama jo Darbo tvarkos taisyklėse nustatyta tvarka.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

200 straipsnis

Europos Parlamentas viešame posėdyje apsvarsto Komisijos jam pateiktą bendrą metų pranešimą.

201 straipsnis

Jei Europos Parlamente siūloma pareikšti nepasitikėjimą Komisijos veikla, balsuoti dėl sprendimo jis gali tik praėjus ne mažiau kaip trims dienoms po tokio pasiūlymo pateikimo ir tik atviru balsavimu.

Jei pasiūlymas pareikšti nepasitikėjimą priimamas dviem trečdaliais atiduotų balsų, atitinkančių Europos Parlamento narių daugumą, Komisijos nariai visi drauge atsistatydina. Einamuosius reikalus jie tvarko tol, kol yra pakeičiami pagal 214 straipsnio nuostatas. Šiuo atveju Komisijos narių, paskirtų pakeisti, kadencija baigiasi tą dieną, kurią būtų pasibaigusi įpareigotų visų drauge atsistatydinti Komisijos narių kadencija.

2 skirsnis

Taryba

202 straipsnis

Kad šioje Sutartyje nustatyti tikslai būtų pasiekti, pagal joje numatytas nuostatas Taryba:

- užtikrina valstybių narių bendros ekonominės politikos sričių koordinavimą;
- turi galią priimti sprendimus;
- Tarybos priimamuose teisės aktuose suteikia Komisijai įgaliojimus įgyvendinti Tarybos nustatytas taisykles. Tokiems įgaliojimams vykdyti Taryba gali nustatyti tam tikrus reikalavimus. Ji taip pat turi teisę tam tikrais atvejais pati tiesiogiai naudotis šiais įgaliojimais. Minėtosios procedūros turi atitikti principus ir taisykles, kurias Taryba iš anksto vieningai nustato remdamasi Komisijos pasiūlymu ir gavusi Europos Parlamento nuomonę.

203 straipsnis

Tarybą sudaro po vieną kiekvienos valstybės narės ministro lygio atstovą, įgaliotą tos valstybės narės vyriausybės vardu prisimti išipareigojimus.

Taryboje paeiliui po šešis mėnesius pirmininkauja kiekviena valstybė narė Tarybos vieningai nustatyta seka.

204 straipsnis

Taryba renkasi šaukiama savo pirmininko iniciatyva arba vieno iš jos narių ar Komisijos prašymu.

205 straipsnis

1. Išskyrus atvejus, kai šioje Sutartyje yra nustatyta kitaip, Taryba sprendimus priima savo narių balsų dauguma.

Kiekvienoje valstybėje narėje renkamų atstovų skaičius yra toks:

Belgija	24
Čekija	24
Danija	14
Vokietija	99
Estija	6
Graikija	24
Ispanija	54

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

Prancūzija	78
Airija	13
Italija	78
Kipras	6
Latvija	9
Lietuva	13
Liuksemburgas	6
Vengrija	24
Malta	5
Nyderlandai	27
Austrija	18
Lenkija	54
Portugalija	24
Slovėnija	7
Slovakija	14
Suomija	14
Švedija	19
Jungtinė Karalystė	78

Darant šio straipsnio šios dalies pakeitimus, valstybėse narėse renkamų atstovų skaičius turi užtikrinti atitinkamą į Bendriją susibūrusių valstybių tautų atstovavimą.

3. Dalyvaujančių Tarybos narių arba jų atstovų susilaikymas balsuojant neužkerta kelio Tarybai priimti aktus, kurie turi būti priimti vieningai.

4. Kai Tarybai reikia spręsti kvalifikuota balsų dauguma, Tarybos narys gali reikalauti patvirtinimo, kad kvalifikuotą daugumą sudarančios valstybės narės atstovauja bent 62 % bendro Sąjungos gyventojų skaičiaus. Jei pasirodo, kad tos sąlygos nesilaikoma, atitinkamas sprendimas nėra priimtas.

206 straipsnis

Balsuojant kiekvienas Tarybos narys gali taip pat atstovauti kitam Tarybos nariui, bet ne daugiau kaip vienam.

207 straipsnis

1. Iš valstybių narių nuolatinių atstovų sudarytas komitetas yra atsakingas už Tarybos darbo rengimą ir Tarybos jam pavestų užduočių atlikimą. Tarybos darbo tvarkos taisyklėse numatytais atvejais komitetas gali priimti procedūrinius sprendimus.

2. Tarybai padeda Generalinis sekretoriatas, už kurio veiklą yra atsakingas generalinis sekretorius – vyriausiasis įgaliotinis bendrai užsienio ir saugumo politikai, kuriam padeda generalinio sekretoriaus pavaduotojas, atsakingas už kasdienį vadovavimą Generaliniam sekretariatui. Generalinį sekretorių ir generalinio sekretoriaus pavaduotoją kvalifikuota balsų dauguma skiria Taryba.

Taryba sprendžia dėl Generalinio sekretoriato organizavimo.

3. Taryba priima savo Darbo tvarkos taisykles.

Kad būtų galima taikyti 255 straipsnio 3 dalį, Taryba šiose taisyklėse detaliau išdėsto sąlygas, kuriomis visuomenei prieinami Tarybos dokumentai. Kad būtų galima taikyti šio straipsnio šią dalį, Taryba nustato, kada ji turi būti laikoma veikiančia kaip teisės aktų leidimo institucija, kad tais atvejais būtų galima padaryti dokumentus lengviau prieinamus ir kartu išlaikyti jos sprendimų priėmimo procesą veiksmingą. Bet kuriuo atveju, kai Taryba veikia kaip teisės aktų leidėja, balsavimo rezultatai ir balsavimo motyvai, taip pat užprotokuluoti pareiškimai yra vieši.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

208 straipsnis

Taryba gali Komisijos prašyti atlikti bet kurį tyrimą, jos nuomone, pageidautiną siekiant bendrų tikslų, ir pateikti jai atitinkamus pasiūlymus.

209 straipsnis

Taryba, susipažinusi su Komisijos nuomone, patvirtina šioje Sutartyje nustatytų komitetų veiklos nuostatus.

210 straipsnis

Taryba, sprendama kvalifikuota balsų dauguma, nustato Komisijos pirmininko ir narių bei Teisingumo Teismo pirmininko, teisėjų, generalinių advokatų bei sekretoriaus ir Pirmosios instancijos teismo narių bei sekretoriaus algas, išmokas ir pensijas. Ji, taip pat kvalifikuota balsų dauguma nustato ir bet kokias vietoj darbo užmokesčio mokamas išmokas.

3 skirsnis

Komisija

211 straipsnis

Siekdama, kad bendroji rinka tinkamai veiktų ir plėtotųsi, Komisija:

- užtikrina, kad šios Sutarties nuostatos ir priemonės, kurių jomis vadovaudamasi imasi institucijos, būtų taikomos;
- rengia rekomendacijas arba teikia nuomones šioje Sutartyje aptariamais klausimais, kai to aiškiai reikalauja Sutartis arba kai Komisija mano, kad to reikia;
- turi savarankišką sprendimo teisę ir šioje Sutartyje nustatytu būdu dalyvauja rengiant Tarybos ir Europos Parlamento aktus;
- Tarybos įgaliota įgyvendina jos nustatytas taisykles.

212 straipsnis

Komisija kasmet ne vėliau kaip likus vienam mėnesiui iki Europos Parlamento sesijos pradžios paskelbia bendrą pranešimą apie Bendrijos veiklą.

*213 straipsnis**

1. Komisija susideda iš 20 narių, kurie parenkami pagal jų bendrą kompetenciją ir kurių nepriklausomumas nekelia abejonių.

Vieningai priimtu Tarybos sprendimu Komisijos narių skaičius gali būti pakeistas.

Komisijos nariais gali būti tik valstybių narių piliečiai.

Komisijoje privalo būti bent po vieną kiekvienos valstybės narės pilietį, bet negali būti daugiau kaip du tos pačios valstybės narės pilietybę turintys nariai.

*[Stojimo į Europos Sąjungą akto 45 straipsnis] Nepaisant EB sutarties 213 straipsnio 1 dalies antrosios pastraipos...:

- a) kiekvienos valstybės narės pilietis skiriamas į Komisiją nuo jos įstojimo dienos. Naujus Komisijos narius skiria Taryba kvalifikuota balsų dauguma bendru susitarimu su Komisijos pirmininku,
- b) tiek pagal a punktą, tiek nuo 2000 m. sausio 23 d. paskirtų Komisijos narių kadencija baigiasi 2004 m. spalio 31 d.,

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

- c) nauja Komisija, kurią sudaro po vieną kiekvienos valstybės narės paskirtą pilietį, pradeda savo darbą 2004 m. lapkričio 1 d.; šios naujos Komisijos narių kadencija baigiasi 2009 m. spalio 31 d.,

...

2. Bendrijos bendram interesui Komisijos nariai, eidami savo pareigas, yra visiškai nepriklausomi.

Eidami šias pareigas, jie nesiekia gauti ir nepriima jokios vyriausybės ar bet kurio kito subjekto nurodymų. Jie susilaiko nuo bet kokios su savo pareigomis nesuderinamos veiklos. Kiekviena valstybė narė įsipareigoja gerbti šį principą ir nesiekti paveikti Komisijos narių, kai jie atlieka savo užduotis.

Per savo kadenciją Komisijos nariai negali turėti jokio kito mokamo ar nemokamo darbo. Pradėdami eiti savo pareigas jie iškilmingai pasižada per savo kadenciją ir jai pasibaigus gerbti su savo pareigomis susijusius įsipareigojimus, ypač savo pareigą sąžiningai ir apdairiai elgtis nustoje eiti šias pareigas, sutikdami eiti tam tikras skiriamąsias pareigas ar gauti tam tikrą naudą. Pažeidus šiuos įsipareigojimus, Teisingumo Teismas, Tarybai ar Komisijai kreipusis, gali nuspręsti, kad atitinkamas narys, atsižvelgiant į aplinkybes, arba atstatydinamas pagal 216 straipsnį, arba netenka teisės į pensiją ar kitas ją pakeičiančias išmokas.

214 straipsnis

1. Komisijos nariai šio straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka skiriami penkerių metų kadencijai, prireikus atsižvelgiant į 201 straipsnį.

Jie gali būti paskiriami kitai kadencijai.

2. Valstybių ar vyriausybių vadovų sudėties Taryba kvalifikuota balsų dauguma pasiūlo asmenį, kurį ji ketina skirti Komisijos pirmininku; pasiūlytąjį asmenį tvirtina Europos Parlamentas.

Taryba, sprendama kvalifikuota balsų dauguma, bendru sutarimu su pasiūlytuoju į pirmininko pareigas asmeniu priima pagal kiekvienos valstybės narės pasiūlymus sudarytą sąrašą kitų asmenų, kuriuos ji ketina skirti Komisijos nariais.

Šitaip pasiūlytą Komisijos pirmininką ir kitus jos narius visus drauge balsuodamas tvirtina Europos Parlamentas. Europos Parlamentui patvirtinus, Komisijos pirmininką ir kitus jos narius kvalifikuota balsų dauguma skiria Taryba.

215 straipsnis

Išskyrus įprasto pakeitimo ar mirties atvejį, Komisijos narys savo pareigas nustoja eiti, kai atsistatydina arba yra atstatydinamas.

Į dėl atsistatydinimo, atstatydinimo ar mirties atsiradusią laisvą vietą likusiam to nario kadencijos laikui Taryba kvalifikuota balsų dauguma paskiria naują narį. Taryba gali vieningai nuspręsti į tokią laisvą vietą nieko nebeskirti.

Atsistatydinimo, atstatydinimo ar mirties atveju pirmininkas keičiamas likusiam jo kadencijos laikui. Pirmininkas keičiamas 214 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka.

Išskyrus atstatydinimo pagal 216 straipsnį atvejį, Komisijos nariai savo pareigas eina tol, kol yra pakeičiami arba kol Taryba nusprendžia, kad tos laisvos vietos nereikia užimti, kaip nustatyta šio straipsnio antrojoje pastraipoje.

216 straipsnis

Jei kuris nors Komisijos narys nebeatitinka šioms pareigoms keliamų reikalavimų arba yra kaltas padaręs sunkų nusižengimą, Teisingumo Teismas, Tarybai ar Komisijai kreipusis, gali jį atstatydyti.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

217 straipsnis

1. Komisija dirba vadovaudamasi savo pirmininko nustatytais politiniais gairėmis; pirmininkas sprendžia jos vidaus organizavimo klausimus, siekdamas užtikrinti, kad ji veiktų darniai, veiksmingai ir kolegialiai.
2. Komisijai priklausančias atlikti pareigas struktūriškai padalija ir jos nariams paskirsto jos pirmininkas. Komisijos kadencijos metu pirmininkas gali keisti tų pareigų paskirstymą. Komisijos nariai atlieka pareigas, kurias, vadovaudamasis jam suteiktais įgaliojimais, jiems paveda pirmininkas.
3. Gavęs kolegijos patvirtinimą, pirmininkas iš Komisijos narių skiria pirmininko pavaduotojus.
4. Komisijos narys atsistatydina, jei, gavęs kolegijos pritarimą, to reikalauja pirmininkas

218 straipsnis

1. Taryba ir Komisija viena su kita konsultuojasi ir bendru sutarimu nustato savo bendradarbiavimo būdus.
2. Komisija patvirtina savo Darbo tvarkos taisykles, kad užtikrintų, jog ji ir jos padaliniai veiks pagal šios Sutarties nuostatas. Ji užtikrina, kad šios taisyklės būtų paskelbtos.

219 straipsnis

Komisija sprendžia 213 straipsnyje nustatyto narių skaičiaus balsų dauguma. Komisijos posėdis yra teisėtas tik tuo atveju, jei dalyvauja jos Darbo tvarkos taisyklėse nustatytas narių skaičius.

2 skirsnis

Teisingumo Teismas

220 straipsnis

Teisingumo Teismas ir Pirmosios instancijos teismas, kiekvienas pagal savo jurisdikciją, užtikrina, kad aiškinant ir taikant šią Sutartį būtų laikomasi teisės.

Be to, 225a straipsnyje nustatytais sąlygomis prie Pirmosios instancijos teismo gali būti steigiamos teisėjų kolegijos, galinčios tam tikrose konkrečiose srityse naudotis šioje Sutartyje nustatyta Teismo jurisdikcija.

221 straipsnis

Teisingumo Teismą sudaro po vieną teisėją iš kiekvienos valstybės narės.

Teisingumo Teismas dirba susirinkęs į teisėjų kolegijas arba sudaręs Didžiąją kolegiją pagal šiam tikslui Teisingumo Teismo statute nustatytas taisykles.

Statute nustatytais atvejais Teisingumo Teismas gali posėdžiauti ir visos sudėties.

222 straipsnis

Teisingumo Teismui padeda aštuoni generaliniai advokatai. Teisingumo Teismo prašymu Taryba, sprendama vieningai, gali padidinti generalinių advokatų skaičių.

Generalinio advokato pareiga – viešame posėdyje visiškai nešališkai ir nepriklausomai teikti argumentus dėl bylų, kuriose pagal Teisingumo Teismo statutą jis turi dalyvauti.

223 straipsnis

Teisingumo Teismo teisėjai ir generaliniai advokatai parenkami iš asmenų, kurių nepriklausomumas nekelia abejonių ir kurie tenkina atitinkamos jų šalies reikalavimus, keliamus aukščiausios teisėjo pareigoms, arba yra pripažintos kompetencijos teisės specialistai; valstybių narių vyriausybių bendru sutarimu jie skiriami šešerių metų kadencijai.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

Teisingumo Teismo statute nustatytais sąlygomis kas treji metai yra keičiama dalis teisėjų ir generalinių advokatų.

Teisingumo Teismo pirmininką teisėjai renka iš savo narių trejų metų kadencijai. Jis gali būti perrenkamas kitai kadencijai.

Baigę kadenciją teisėjai ir generaliniai advokatai gali būti paskiriami kitai kadencijai.

Teisingumo Teismas skiria savo sekretorių ir nustato jo tarnybą reglamentuojančias taisykles.

Teisingumo Teismas nustato savo Darbo reglamentą. Šį reglamentą kvalifikuota balsų dauguma patvirtina Taryba.

224 straipsnis

Pirmosios instancijos teismą sudaro po bent vieną teisėją iš kiekvienos valstybės narės. Teisėjų skaičius nustatomas Teisingumo Teismo statute. Statute gali būti nustatyta, kad Pirmosios instancijos teismui padeda generaliniai advokatai.

Pirmosios instancijos teismo nariai parenkami iš asmenų, kurių nepriklausomumas nekelia abejonių ir kurie tenkina aukštomis teisėjo pareigoms keliamus reikalavimus. Valstybių narių vyriausybių bendru sutarimu jie skiriami šešerių metų kadencijai. Sudėtis kas treji metai iš dalies atnaujinama. Baigę kadenciją nariai gali būti paskiriami kitai kadencijai.

Pirmosios instancijos teismo pirmininką teisėjai renka iš savo narių trejų metų kadencijai. Jis gali būti perrenkamas kitai kadencijai.

Pirmosios instancijos teismas skiria savo sekretorių ir nustato jo tarnybą reglamentuojančias taisykles.

Pirmosios instancijos teismas, Teisingumo Teismo pritarimu nustato savo Darbo reglamentą. Šį reglamentą kvalifikuota balsų dauguma patvirtina Taryba.

Jeigu Teisingumo Teismo statutas nenustato kitaip, šios Sutarties nuostatos, susijusios su Teisingumo Teismu, taikomos ir Pirmosios instancijos teismui.

225 straipsnis

1. Pirmosios instancijos teismo jurisdikcijai priklauso kaip pirmajai instancijai nagrinėti ir spręsti 230, 232, 235, 236 ir 238 straipsniuose nurodytus ieškinius arba bylas, išskyrus tas, kurios pagal Statutą yra skirtos teisėjų kolegijai, ir tas, kurios yra paliktos Teisingumo Teismui. Statutas gali nustatyti Pirmosios instancijos teismo jurisdikciją kitoms ieškinių ar bylų kategorijoms.

Apeliacinis skundas dėl Pirmosios instancijos teismo sprendimų pagal šią straipsnio dalį Teisingumo Teismui gali būti paduodamas tik teisės klausimais ir Statute išdėstytais sąlygomis.

2. Pirmosios instancijos teismo jurisdikcijai priklauso nagrinėti ir spręsti ieškinius ar bylas, keliamas dėl teisėjų kolegijų, įsteigtų pagal 225a straipsnį, sprendimų.

Pirmosios instancijos teismo sprendimus pagal šią straipsnio dalį išimties tvarka Statute nustatytais sąlygomis Teisingumo Teismas gali peržiūrėti tais atvejais, kai yra didelis pavojus, kad bus paveikta Bendrijos teisės vienovė ar darnumas.

3. Konkrečiose Statuto nustatytoje srityse Pirmosios instancijos teismo jurisdikcijai priklauso nagrinėti ir spręsti klausimus, pateiktus pagal 234 straipsnį dėl preliminarus nutarimo.

Tais atvejais, kai Pirmosios instancijos teismas mano, kad byloje reikalingas principinis sprendimas, galintis turėti įtakos Bendrijos teisės vienovei ar darnumui, jis gali perduoti bylą Teisingumo Teismui, kad šis priimtų nutarimą.

Pirmosios instancijos teismo sprendimus klausimais, perduotais dėl preliminarus nutarimo, tais atvejais, kai yra didelis pavojus, kad bus paveikta Bendrijos teisės vienovė ar darnumas, išimties tvarka Statute nustatytais sąlygomis gali peržiūrėti Teisingumo Teismas.

225a straipsnis

Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu bei pasikonsultavusi su Europos Parlamentu ir Teisingumo Teismu arba Teisingumo Teismo prašymu bei pasikonsultavusi su Europos

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

Parlamentu ir Komisija, sprendama vieningai, gali konkrečiose srityse iškeltoms tam tikrų kategorijų byloms nagrinėti ir spręsti sudaryti teisėjų kolegijas kaip pirmąją teismo instanciją.

Sprendimas, kuriuo sudaroma teisėjų kolegija, nustato tos kolegijos organizavimo taisykles ir jai suteikiamos jurisdikcijos mastą.

Apeliacinis skundas dėl teisėjų kolegijų priimtų sprendimų Pirmosios instancijos teismui gali būti paduodamas tikrai teisės klausimais arba, jei tai buvo nustatyta sprendime dėl kolegijos steigimo, gali būti paduodamas apeliacinis skundas dėl su byla susijusių faktų.

Teisėjų kolegijų nariai parenkami iš asmenų, kurių nepriklausomumas nekelia abejonių ir kurie tenkina teisėjo pareigoms keliamus reikalavimus. Sprendama vieningai, juos skiria Taryba.

Teisėjų kolegijos Teisingumo Teismo pritarimu nustato savo Darbo reglamentą. Šį reglamentą, sprendama kvalifikuota balsų dauguma, patvirtina Taryba.

Jei sprendime dėl teisėjų kolegijos steigimo nenustatyta kitaip, teisėjų kolegijoms taikomos šios Sutarties nuostatos dėl Teisingumo Teismo ir Teisingumo Teismo statuto nuostatos.

226 straipsnis

Jei Komisija mano, kad kuri nors valstybė narė neįvykdė kokios nors pareigos pagal šią Sutartį, ji šiuo reikalu pareiškia pagrįstą savo nuomonę, pirma suteikusi atitinkamai valstybei narei galimybę išdėstyti savo samprotavimus.

Jei atitinkama valstybė narė per Komisijos nustatytą laiką neatsižvelgia į tą nuomonę, Komisija gali perduoti šį reikalą svarstyti Teisingumo Teismui.

227 straipsnis

Valstybė narė, kuri mano, kad kita valstybė narė neįvykdė kokios nors pareigos pagal šią Sutartį, gali šiuo reikalu kreiptis į Teisingumo Teismą.

Valstybė narė, prieš pradėdama bylą prieš kitą valstybę narę dėl įtariamo kokios nors pareigos pagal šią Sutartį nevykdymo, pirmiau kreipiasi šiuo reikalu į Komisiją.

Suteikusi suinteresuotoms valstybėms narėms galimybę viena kitai išdėstyti savo samprotavimus ir į juos atsakyti ir žodžiu, ir raštu, Komisija pareiškia savo pagrįstą nuomonę.

Jei Komisija per tris mėnesius nuo tos dienos, kai į ją buvo kreiptasi, nepareiškia savo nuomonės, tai neužkerta kelio šiuo reikalu kreiptis į Teisingumo Teismą.

228 straipsnis

1. Jei Teisingumo Teismas nustato, kad valstybė narė neįvykdė kokios nors pareigos pagal šią Sutartį, reikalaujama, kad ta valstybė narė imtųsi būtinų priemonių Teisingumo Teismo sprendimui įvykdyti.

2. Jei Komisija mano, kad atitinkama valstybė narė tokių priemonių nesiėmė, tai ji, suteikusi tai valstybei galimybę pateikti savo samprotavimus, pareiškia pagrįstą nuomonę, nurodydama, kurių Teisingumo Teismo sprendimo reikalavimų ta valstybė narė neįvykdė.

Jei atitinkama valstybė narė per Komisijos nustatytą terminą nesiima būtinų priemonių Teisingumo Teismo sprendimui įvykdyti, Komisija gali kreiptis į Teisingumo Teismą. Tai darydama, ji nurodo iš tos valstybės narės pagal aplinkybes atitinkamai reikalaujamo sumokėti vienkartinio arba baudos mokesčio dydį.

Jei Teisingumo Teismas nustato, kad atitinkama valstybė narė neįvykdė jo sprendimo, jis gali paskirti jai už tai sumokėti vienkartinį arba baudos mokesčių.

Ši procedūra nepažeidžia 227 straipsnio nuostatų.

229 straipsnis

Pagal šios Sutarties nuostatas Europos Parlamento ir Tarybos bendrai priimti ir Tarybos priimti reglamentai gali suteikti Teisingumo Teismui neribotą jurisdikciją skirti tokiuose reglamentuose numatytas baudas.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

229a straipsnis

Nepažeisdama kitų šios Sutarties nuostatų, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, gali vieningai priimti nuostatas dėl jurisdikcijos suteikimo Teisingumo Teismui jos nustatytu mastu ginčiuose, susijusiuose su šios Sutarties pagrindu priimtų teisės aktų, sukuriančių Bendrijos pramoninės nuosavybės teises, taikymu. Taryba rekomenduoja valstybėms narėms priimti tas nuostatas pagal savo atitinkamas konstitucines nuostatas.“

230 straipsnis

Teisingumo Teismas prižiūri Europos Parlamento ir Tarybos bendrai priimtų, Tarybos, Komisijos ir ECB priimtų teisės aktų, išskyrus rekomendacijas ir nuomones, ir Europos Parlamento aktų, galinčių turėti teisinių padarinių trečiosioms šalims, teisėtumą.

Šiuo tikslu Teisingumo Teismo jurisdikcijai priklauso nagrinėti valstybės narės, Europos Parlamento, Tarybos ar Komisijos pateiktus ieškinius dėl kompetencijos trūkumo, esminio procedūrinio reikalavimo pažeidimo, šios Sutarties ar kokios nors su jos taikymu susijusios teisės normos pažeidimo arba piktnaudžiavimo įgaliojimais.

Tomis pačiomis sąlygomis Teisingumo Teismo jurisdikcijai priklauso spręsti Audito Rūmų ir ECB dėl savo prerogatyvų gynimo pateiktus ieškinius.

Kiekvienas fizinis ar juridinis asmuo gali tokiomis pačiomis sąlygomis pateikti ieškinį dėl jam skirto sprendimo arba sprendimo, kuris, nors ir būtų kitam asmeniui skirtas reglamento ar sprendimo formos, yra tiesiogiai ir konkrečiai su juo susijęs.

Šiame straipsnyje numatyti ieškiniai pateikiami per du mėnesius nuo to akto paskelbimo arba nuo pranešimo apie jį ieškovui dienos arba, jei to nebuvo padaryta, nuo tos dienos, kai ieškovas apie jį sužinojo.

231 straipsnis

Jei ieškinyje yra pagrįstas, Teisingumo Teismas atitinkamą teisės aktą paskelbia negaliojančiu.

Tačiau jei Teisingumo Teismas mano, kad tai reikalinga, skelbdamas reglamentą negaliojančiu jis nurodo, kurie paskelbto negaliojančiu reglamento padariniai lieka galutiniai.

232 straipsnis

Jei Europos Parlamentas, Taryba ar Komisija, pažeisdami šią Sutartį, nesiima atitinkamų veiksmų, valstybės narės ir kitos Bendrijos institucijos gali kreiptis į Teisingumo Teismą su ieškiniu dėl šio pažeidimo nustatymo.

Ieškinyje priimamas tikslai tuo atveju, jeigu ta institucija buvo pirmiau paraginta imtis atitinkamų veiksmų. Jei per du mėnesius po tokio paraginimo ta institucija neapibrėžia savo pozicijos, ieškinyje gali būti pateikiamas per kitus du mėnesius.

Kiekvienas fizinis ar juridinis asmuo pirmesnėse pastraipose išdėstytais sąlygomis gali paduoti Teisingumo Teismui skundą, kad Bendrijos institucija to asmens atžvilgiu nepriėmė kokio nors akto, išskyrus rekomendaciją ar nuomonę.

Tomis pačiomis sąlygomis Teisingumo Teismo jurisdikcijai priklauso nagrinėti ieškinius, kuriuos pateikia ECB savo kompetencijai priklausančiose srityse, taip pat prieš ECB pateiktus ieškinius.

233 straipsnis

Institucija ar institucijos, kurios ar kurių aktas buvo paskelbtas negaliojančiu arba kurios ar kurių neveikimas pripažintas prieštaraujančiu šiai Sutarčiai, privalo imtis būtinų priemonių Teisingumo Teismo sprendimui įvykdyti.

Ši pareiga nepažeidžia jokių pareigų, galinčių atsirasti taikant 288 straipsnio antrąją pastraipą.

Šis straipsnis taikomas ir ECB.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

234 straipsnis

Teisingumo Teismo jurisdikcijai priklauso priimti preliminarų nutarimą dėl:

- a) šios Sutarties išaiškinimo;
- b) Bendrijos institucijų ir ECB aktų galiojimo ir išaiškinimo;
- c) Tarybos aktu įkurtų įstaigų statutų išaiškinimo, kai tuose statutuose tai numatyta.

Tokiam klausimui iškilus valstybės narės teisme, tas teismas, manydamas, kad sprendimui priimti reikia nutarimo šiuo klausimu, gali prašyti Teisingumo Teismą priimti dėl jo preliminarų nutarimą.

Tokiam klausimui iškilus nagrinėjant bylą valstybės narės teisme, kurio sprendimas pagal nacionalinę teisę negali būti toliau apskundžiamas, tas teismas dėl jo kreipiasi į Teisingumo Teismą.

235 straipsnis

Teisingumo Teismo jurisdikcijai priklauso spręsti ginčus, susijusius su žalos atlyginimu, numatytu 288 straipsnio antrojeje pastraipoje.

236 straipsnis

Teisingumo Teismo jurisdikcijai priklauso spręsti Bendrijos ir jos tarnautojų ginčus neperžengiant tarnybos nuostatuose arba įdarbinimo sąlygose nustatytų ribų ir laikantis juose numatytų sąlygų.

237 straipsnis

Neperžengiant toliau nustatytų ribų, Teisingumo Teismo jurisdikcijai priklauso spręsti ginčus dėl:

- a) valstybių narių pareigų pagal Europos investicijų banko statutą vykdymo. Šiuo atveju Banko direktorių valdyba naudojasi Komisijai pagal 226 straipsnį suteiktais įgaliojimais;
- b) Europos investicijų banko Valdytojų tarybos priimtų sprendimų. Šiuo atveju bet kuri valstybė narė, Komisija ar Banko direktorių valdyba gali pateikti ieškinius 230 straipsnyje nustatyta tvarka;
- c) Europos investicijų Banko direktorių valdybos priimtų sprendimų. Ieškinius dėl tokių sprendimų gali pateikti tik valstybės narės arba Komisija 230 straipsnyje nustatytomis sąlygomis ir tik dėl to, kad nesilaikoma Banko statuto 21 straipsnio 2, 5, 6 ir 7 dalyse nustatytos tvarkos;
- d) nacionalinių centrinių bankų pareigų vykdymo pagal šią Sutartį ir ECBS statutą. Šiuo atveju ECB tarybos įgaliojimai nacionalinių centrinių bankų atžvilgiu yra tokie pat, kaip ir tie, kurie pagal 226 straipsnį yra suteikti Komisijai valstybių narių atžvilgiu. Jeigu Teisingumo Teismas nustato, kad nacionalinis centrinis bankas neįvykdė pareigos pagal šią Sutartį, reikalaujama, kad tas bankas imtųsi būtinų priemonių Teisingumo Teismo sprendimui įvykdyti.

238 straipsnis

Teisingumo Teismo jurisdikcijai priklauso priimti sprendimus pagal bet kurią Bendrijos ar jos vardu sudarytos sutarties arbitražinę išlygą, nepaisant to, ar ta sutartis reguliuojama pagal viešąją ar pagal privatinę teisę.

239 straipsnis

Teisingumo Teismo jurisdikcijai priklauso spręsti visus valstybių narių tarpusavio ginčus, susijusius su šios Sutarties dalyku, jei tokie ginčai jam pateikiami pagal specialų šalių susitarimą.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

240 straipsnis

Išskyrus tuos atvejus, kai ši Sutartis numato Teisingumo Teismo jurisdikciją, valstybių narių teismų jurisdikcijai priklauso spręsti ginčus, kurių viena iš šalių yra Bendrija.

241 straipsnis

Nepaisant to, kad 230 straipsnio penktojoje pastraipoje nustatytas terminas yra pasibaigęs, bet kuri teismo proceso, kuriame ginčijamas Europos Parlamento ir Tarybos bendrai priimtas reglamentas arba Tarybos, Komisijos ar ECB priimtas reglamentas, šalis gali remtis 230 straipsnio antrojoje pastraipoje nurodytais pagrindais, kad Teisingumo Teismas tą reglamentą pripažintų netaikytinu.

242 straipsnis

Bylos iškėlimas Teisingumo Teisme nesustabdo ginčijamo akto galiojimo. Tačiau jei Teisingumo Teismas mano, kad tai reikalinga dėl susiklosčiusių aplinkybių, jis gali sustabdyti ginčijamo akto taikymą.

243 straipsnis

Nagrinėjamose bylose Teisingumo Teismas gali nustatyti bet kurias būtinas laikinas apsaugos priemones.

244 straipsnis

Teisingumo Teismo sprendimai vykdomi 256 straipsnyje nustatytais sąlygomis.

245 straipsnis

Teisingumo Teismo statusas nustatomas atskiru protokolu.

Teisingumo Teismo prašymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu bei Komisija arba Komisijos prašymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu bei Teisingumo Teismu Taryba gali vieningai keisti Statuto nuostatas, išskyrus I antraštinę dalį.“

5 skirsnis

Audito Rūmai

246 straipsnis

Audito Rūmai atlieka auditą.

247 straipsnis

1. Audito Rūmus sudaro po vieną kiekvienos valstybės narės pilietį.

2. Audito Rūmų nariai parenkami iš asmenų, savo šalyse priklausančių ar priklausiusių nepriklausomo audito įstaigoms arba turinčių šioms pareigoms ypač tinkamą kvalifikaciją. Jų nepriklausomumas neturi kelti abejonių.

3. Audito Rūmų nariai skiriami šešerių metų kadencijai. Taryba, sprendama kvalifikuota balsų dauguma ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, priima pagal kiekvienos valstybės narės pateiktus pasiūlymus sudarytą narių sąrašą. Audito Rūmų nariai gali būti paskiriami kitai kadencijai.

Iš savo tarpo trejų metų kadencijai jie išsirenka Audito Rūmų pirmininką. Pirmininkas gali būti perrenkamas kitai kadencijai.

4. Bendrijos bendram interesui Audito Rūmų nariai, eidami savo pareigas, yra visiškai nepriklausomi.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

Eidami šias pareigas, jie nesiekia gauti ir nepriima jokios vyriausybės ar kurios kitos organizacijos nurodymų. Jie susilaiko nuo bet kokios su pareigomis nesuderinamos veiklos.

5. Per savo kadenciją Audito Rūmų nariai negali turėti jokio kito mokamo ar nemokamo darbo. Pradėdami eiti savo pareigas jie išskilmingai pasižada per savo kadenciją ir jai pasibaigus gerbti su savo pareigomis susijusius įsipareigojimus, ypač savo pareigą sąžiningai ir apdairiai elgtis nustoje eiti šias pareigas, sutikdami eiti tam tikras skiriamąsias pareigas ar gauti tam tikrą naudą.

6. Išskyrus įprasto pakeitimo ar mirties atvejus, Audito Rūmų nario kadencija baigiasi jam atsistatydinus arba jį atstatydinus Teisingumo Teismo sprendimu pagal 7 dalį.

Į taip atsiradusią laisvą vietą skiriama likusiam to nario kadencijos laikui.

Išskyrus atstatydinimo atvejį, Audito Rūmų nariai savo pareigas eina tol, kol yra pakeičiami.

7. Audito Rūmų narys gali būti atleistas iš pareigų arba netekti teisės į pensiją ar kitas vietoj jos mokamas išmokas tik tai tuo atveju, kai Teisingumo Teismas Audito Rūmų prašymu pripažįsta, kad jis nebeatitinka keliamų reikalavimų ar nevykdo su šiomis pareigomis susijusių įsipareigojimų.

8. Taryba, sprendama kvalifikuota balsų dauguma, nustato Audito Rūmų pirmininko ir narių įdarbinimo sąlygas ir visų pirma jų algas, išmokas ir pensijas. Ji ta pačia balsų dauguma taip pat nustato kitas vietoj darbo užmokesčio mokamas išmokas.

9. Teisingumo Teismo teisėjams taikytinos Protokolo dėl Europos Bendrijų privilegijų ir imunitetų nuostatos yra taikomos ir Audito Rūmų nariams.

248 straipsnis

1. Audito Rūmai tikrina visų Bendrijos pajamų ir išlaidų sąskaitas. Jie taip pat tikrina visų Bendrijos įsteigtų organų visų pajamų ir išlaidų sąskaitas, jei tokio tikrinimo nedraudžia atitinkamas steigimo dokumentas.

Audito Rūmai pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai sąskaitų patikimumo ir pagal jas atliktų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo patikinimo pareiškimą, kuris yra skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*. Pareiškimas gali būti papildomas konkrečiais kiekvienos svarbios Bendrijos veiklos srities įvertinimais.

2. Audito Rūmai tikrina, ar visos pajamos buvo gautos ir visos išlaidos padarytos teisėtai bei tvarkingai, taip pat ar finansų valdymas yra patikimas. Atlikdami šį darbą, jie visų pirma praneša apie neatitikimus.

Pajamų auditas atliekamas atsižvelgiant į Bendrijai mokėtinas ir Bendrijai faktiškai sumokėtas sumas.

Išlaidų auditas atliekamas atsižvelgiant į prisiimtus įsipareigojimus ir atliktus mokėjimus.

Šių rūšių auditas gali būti atliekamas prieš uždarant atitinkamų finansinių metų sąskaitas.

3. Auditas remiasi pateiktais apskaitos dokumentais ir prireikus atliekamas vietoje kitose Bendrijos institucijose, bet kurios pajamas ir išlaidas Bendrijos vardu tvarkančios įstaigos patalpose ir valstybėse narėse, taip pat bet kurio iš biudžeto išmokas gavusio fizinio ar juridinio asmens patalpose. Valstybėse narėse auditas atliekamas kartu su nacionalinėmis audito įstaigomis arba, jei šios įstaigos neturi reikiamų įgaliojimų, su kompetentingomis nacionalinėmis tarnybomis. Audito Rūmai ir valstybių narių nacionalinės audito įstaigos bendradarbiauja pasitikėjimo dvasia ir toliau likdamos nepriklausomos. Šios įstaigos ir tarnybos Audito Rūmus informuoja, ar jos ketina dalyvauti atliekant auditą.

Kitos Bendrijos institucijos, Bendrijos vardu pajamas ir išlaidas tvarkančios įstaigos, iš biudžeto išmokas gavę fiziniai ar juridiniai asmenys ir nacionalinės audito įstaigos arba, jei šios įstaigos neturi reikiamų įgaliojimų, kompetentingos nacionalinės tarnybos Audito Rūmų prašymu teikia jiems bet kokius dokumentus bei informaciją, reikalingus atliekant savo užduotį.

Audito Rūmų teisė gauti Europos investicijų banko turimą informaciją apie Bendrijos pajamų ir išlaidų tvarkymą reglamentuojama Audito Rūmų, šio Banko ir Komisijos susitarimu. Jei nėra susitarimo, Audito Rūmai vis tiek gali susipažinti su šio banko tvarkomų Bendrijos išlaidų ir pajamų auditui reikalinga informacija.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

4. Pasibaigus kiekvieniems finansiniams metams, Audito Rūmai parengia metų pranešimą. Jis siunčiamas kitoms Bendrijos institucijoms ir kartu su šių institucijų atsakymais į Audito Rūmų pastabas yra skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Audito Rūmai taip pat gali bet kada vienos iš kitų Bendrijos institucijų prašymu pateikti pastabas konkrečiais klausimais, ypač specialių pranešimų forma, ir pareikšti nuomones.

Savo metų pranešimus, specialius pranešimus ar nuomones jie priima savo narių balsų dauguma. Tačiau tam tikrų kategorijų pranešimams ar nuomonėms tvirtinti pagal savo Darbo tvarkos taisykles jie gali sudaryti vidaus kolegijas.

Jie padeda Europos Parlamentui ir Tarybai įgyvendinti biudžeto vykdymo priežiūros įgaliojimus.

Audito Rūmai parengia savo Darbo tvarkos taisykles. Tas taisykles kvalifikuota balsų dauguma patvirtina Taryba.

2 SKYRIUS

Kelioms institucijoms bendros nuostatos

249 straipsnis

Kad įvykdytų savo uždavinius, Europos Parlamentas ir Taryba kartu, Taryba ir Komisija, laikydamosi šios Sutarties nuostatų, priima reglamentus ir leidžia direktyvas, priima sprendimus, teikia rekomendacijas ar nuomones.

Reglamentas yra taikomas visuotinai. Jis privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Direktyva yra privaloma kiekvienai valstybei narei, kuriai ji skirta, rezultato, kurį reikia pasiekti, atžvilgiu, bet nacionalinės valdžios institucijos pasirenka jos įgyvendinimo formą ir būdus.

Sprendimas yra privalomas visas tiems, kam jis skirtas.

Rekomendacijos ir nuomonės neturi privalomosios galios.

250 straipsnis

1. Tais atvejais, kai pagal šią Sutartį Taryba sprendžia remdamasi Komisijos pasiūlymu, teisės aktas pagal pakeistą pasiūlymą gali būti priimamas tiktai vieningai 251 straipsnio 4 ir 5 dalyse nurodytomis sąlygomis.

2. Kol Taryba nėra nusprendusi, Komisija savo pasiūlymą gali keisti bet kuriuo Bendrijos akto priėmimo procedūros metu.

251 straipsnis

1. Kai dėl teisės akto priėmimo šioje Sutartyje daroma nuoroda į šį straipsnį, laikomasi tokios tvarkos.

2. Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai pasiūlymą.

Taryba, gavusi Europos Parlamento nuomonę ir sprendama kvalifikuota balsų dauguma,

- jei pritaria visiems Europos Parlamento nuomonėje pateiktiems pakeitimams, gali priimti pasiūlytą teisės aktą su tokiais pakeitimais;
- jei Europos Parlamentas nesiūlo jokių pakeitimų, gali priimti pasiūlytą teisės aktą;
- kitais atvejais patvirtina bendrąją poziciją ir apie ją praneša Europos Parlamentui. Taryba išsamiai informuoja Europos Parlamentą apie motyvus, paskatinusius patvirtinti bendrąją poziciją. Komisija išsamiai informuoja Europos Parlamentą apie savo poziciją.

Jei per tris mėnesius nuo tokio pranešimo gavimo Europos Parlamentas:

- a) patvirtina bendrąją poziciją arba nepriima jokie sprendimo, atitinkamas teisės aktas laikomas priimtu pagal tą bendrąją poziciją;
- b) absoliučia savo narių balsų dauguma atmeta tą bendrąją poziciją, pasiūlytas teisės aktas laikomas nepriimtu;

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

- c) absoliučia savo narių balsų dauguma pateikia bendrosios pozicijos pakeitimus, tai pakeistas tekstas siunčiamas Tarybai ir Komisijai, o pastaroji pareiškia savo nuomonę dėl tų pakeitimų.
3. Jei per tris mėnesius nuo klausimo perdavimo jai Taryba kvalifikuota balsų dauguma patvirtina visus Europos Parlamento pakeitimus, atitinkamas teisės aktas laikomas priimtu pagal bendrąją poziciją su tais pakeitimais; tačiau dėl pakeitimų, dėl kurių Komisija pateikia neigiamą nuomonę, Taryba sprendžia vieningai. Jei Taryba nepatvirtina visų pakeitimų, Tarybos pirmininkas, susitaręs su Europos Parlamento pirmininku, per šešias savaites sušaukia Taikinimo komiteto posėdį.
4. Taikinimo komitetui, sudarytam iš Tarybos narių arba jų atstovų ir tiek pat Europos Parlamento atstovų, keliama užduotis pasiekti susitarimą dėl bendro teksto kvalifikuota Tarybos narių arba jų atstovų balsų dauguma ir Europos Parlamento atstovų balsų dauguma. Komisija dalyvauja Taikinimo komiteto posėdžiuose ir imasi visokios reikiamos iniciatyvos, siekdama suderinti Europos Parlamento ir Tarybos pozicijas. Atlikdamas šią užduotį, Taikinimo komitetas bendrąją poziciją nagrinėja remdamasis Europos Parlamento pasiūlytais pakeitimais.
5. Jei per šešias savaites nuo jo sušaukimo Taikinimo komitetas patvirtina bendrą tekstą, Europos Parlamentas, sprenddamas absoliučia atiduotų balsų dauguma, ir Taryba, sprendama kvalifikuota balsų dauguma, per šešias savaites nuo to patvirtinimo turi atskirai priimti tą aktą pagal bendrą tekstą. Jei viena iš šių dviejų institucijų pasiūlyto akto per tą laiką nepatvirtina, jis laikomas nepriimtu.
6. Taikinimo komitetui nepatvirtinus bendro teksto, pasiūlytas teisės aktas laikomas nepriimtu.
7. Šiame straipsnyje nurodyti trijų mėnesių ir šešių savaičių terminai Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva pratęsimi atitinkamai ne daugiau kaip vienu mėnesiu ir dviem savaitėmis.

252 straipsnis

Kai dėl teisės akto priėmimo šioje Sutartyje daroma nuoroda į šį straipsnį, laikomasi tokios tvarkos:

- a) Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir gavusi Europos Parlamento nuomonę, kvalifikuota balsų dauguma patvirtina bendrąją poziciją.
- b) Tarybos bendroji pozicija pateikiama Europos Parlamentui. Taryba ir Komisija išsamiai informuoja Europos Parlamentą apie motyvus, paskatinusius Tarybą patvirtinti bendrąją poziciją, taip pat ir apie Komisijos poziciją. Jei per tris mėnesius nuo tokio pranešimo gavimo Europos Parlamentas pritaria šiai bendrajai pozicijai arba per tą laiką nepriima sprendimo, Taryba, vadovaudamasi bendrąją pozicija, galutinai priima svarstomą aktą.
- c) Europos Parlamentas gali per b punkte nurodytus tris mėnesius absoliučia savo narių balsų dauguma pasiūlyti Tarybos bendrosios pozicijos pakeitimus. Europos Parlamentas taip pat gali ta pačia balsų dauguma atmesti Tarybos bendrąją poziciją. Apie šių svarstymų rezultatus pranešama Tarybai ir Komisijai. Jei Europos Parlamentas atmetė Tarybos bendrąją poziciją, reikalaujama, kad Taryba per antrąjį svarstymą spęstų vieningai.
- d) Per vieną mėnesį Komisija, atsižvelgdama į Europos Parlamento pasiūlytus pakeitimus, dar kartą apsvarsto pasiūlymą, kuriuo remdamasi Taryba yra priėmusi savo bendrąją poziciją. Kartu su dar kartą apsvarstytu pasiūlymu Komisija Tarybai siunčia nepriimtinius Europos Parlamento pakeitimus ir pareiškia savo nuomonę dėl jų. Taryba gali vieningai priimti šiuos pakeitimus.
- e) Taryba kvalifikuota balsų dauguma priima Komisijos dar kartą apsvarstyta pasiūlymą. Kad Taryba pakeistų Komisijos dar kartą apsvarstyta pasiūlymą, reikalaujama, kad Taryba spęstų vieningai.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

- f) Tais atvejais, kurie nurodyti c, d ir e punktuose reikalaujama, kad Taryba nuspręstų per tris mėnesius. Jei sprendimas per šį laikotarpį nepriimamas, Komisijos pasiūlymas laikomas nepriimtu.
- g) Bendru Tarybos ir Europos Parlamento sutarimu b ir f punktuose nurodyti terminai gali būti pratęsimi ne daugiau kaip vienu mėnesiu.

253 straipsnis

Europos Parlamento ir Tarybos bendrai priimtuose reglamentuose, direktyvose ir sprendimuose bei Tarybos ar Komisijos priimtuose tokiuose aktuose nurodomi jų priėmimo motyvai ir visi pasiūlymai ar nuomonės, kuriuos pagal šią Sutartį reikėjo gauti.

254 straipsnis

1. 251 straipsnyje nurodyta tvarka priimtus reglamentus, direktyvas ir sprendimus pasirašo Europos Parlamento pirmininkas ir Tarybos pirmininkas, ir jie yra skelbiami *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*. Jie įsigalioja juose nurodytą dieną arba, jei ji nenurodoma, dvidešimtą dieną nuo jų paskelbimo.

2. Tarybos ir Komisijos reglamentai, taip pat šių institucijų visoms valstybėms narėms skirtos direktyvos skelbiami *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*. Jie įsigalioja juose nurodytą dieną arba, jei ji nenurodoma, dvidešimtą dieną nuo jų paskelbimo.

3. Apie kitas direktyvas, sprendimus pranešama tiems, kuriems jie skirti, ir jie įsigalioja po tokio pranešimo.

255 straipsnis

1. Visi Sąjungos piliečiai ir visi fiziniai ar juridiniai asmenys, gyvenantys ar turintys registruotą buveinę valstybėje narėje, turi teisę, laikydamiesi pagal šio straipsnio 2 ir 3 dalis nustatytinų principų bei sąlygų, susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais.

2. Bendruosius principus ir visuomenės arba asmens interesais grindžiamus apribojimus, reglamentuojančius šią teisę susipažinti su dokumentais, per dvejus metus nuo Amsterdamo sutarties įsigaliojimo 251 straipsnyje nurodyta tvarka nustato Taryba.

3. Kiekviena pirmiau nurodyta institucija savo Darbo tvarkos taisyklėse išsamiau išdėsto konkrečias savo dokumentų prieinamumo nuostatas.

256 straipsnis

Tarybos ar Komisijos sprendimai, kuriais asmenims, išskyrus valstybes, skiriama pinigine prievolė, yra vykdomi privaloma tvarka.

Vykdomą reglamentuoja civilinio proceso taisyklės, galiojančios toje valstybėje, kurioje jis vykdomas. Vykdomąjį raštą neatliekant jokių formalumų, tik patikrinus sprendimo autentiškumą, prie sprendimo prideda nacionalinė institucija, kurią šiam tikslui paskiria kiekvienos valstybės narės vyriausybė ir apie kurią praneša Komisijai ir Teisingumo Teismui.

Suinteresuotos šalies prašymu atlikus šiuos formalumus, ji gali pradėti sprendimo vykdymo procedūrą pagal nacionalinę teisę kreipdamasi tiesiogiai į kompetentingą instituciją.

Vykdomą galima sustabdyti tik Teisingumo Teismo sprendimu. Tačiau sprendimų vykdymo tinkamumo kontrolė priklauso nacionalinių teismų jurisdikcijai.

3 SKYRIUS

Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas

257 straipsnis

Įsteigiamas Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas. Jis turi patariamąsios institucijos statusą.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

Komitetas susideda iš įvairių organizuotos pilietinės visuomenės ekonominės ir socialinės veiklos sričių atstovų, būtent gamintojų, ūkininkų, vežėjų, darbuotojų, prekybininkų, amatininkų, laisvųjų profesijų, vartotojų ir plačiosios visuomenės atstovų.

258 straipsnis

Ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto narių skaičius neviršija 350.

Komiteto narių skaičius nustatomas toks:

Belgija	12
Čekija	12
Danija	9
Vokietija	24
Estija	7
Graikija	12
Ispanija	21
Prancūzija	24
Airija	9
Italija	24
Kipras	6
Latvija	7
Lietuva	9
Liuksemburgas	6
Vengrija	12
Malta	5
Nyderlandai	12
Austrija	12
Lenkija	21
Portugalija	12
Slovėnija	7
Slovakija	9
Suomija	9
Švedija	12
Jungtinė Karalystė	24 ⁴

Komiteto narių negali varžyti jokie privalomi nurodymai. Bendrijos bendram interesui, eidami savo pareigas, jie yra visiškai nepriklausomi.

Taryba kvalifikuota balsų dauguma nustato komiteto nariams mokamas išmokas.

259 straipsnis

1. Komiteto nariai skiriami ketveriems metams valstybių narių siūlymu. Taryba, sprendama kvalifikuota balsų dauguma, patvirtina pagal kiekvienos valstybės narės pateiktus pasiūlymus sudarytą narių sąrašą. Komiteto nariai gali būti paskiriami kitai kadencijai.

2. Taryba konsultuojasi su Komisija. Ji gali prašyti Europos organizacijų, kurios atstovauja įvairioms Bendrijos veikla suinteresuotoms ekonominio ir socialinio gyvenimo sritims, nuomonės.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

260 straipsnis

Iš savo narių dvejų metų kadencijai komitetas išsirenka pirmininką ir biurą.

Jis priima savo Darbo tvarkos taisykles.

Komitetą Tarybos ar Komisijos prašymu sušaukia jo pirmininkas. Jis gali susirinkti ir savo iniciatyva.

261 straipsnis

Komitetą sudaro specializuoti pagrindinių sričių, kurioms taikoma ši Sutartis, skyriai.

Specializuoti skyriai veikia paisydami bendrų komitetui suteiktų įgaliojimų. Su jais negali būti konsultuojamasi atskirai nuo komiteto.

Komitete taip pat gali būti sudaryti pakomitečiai rengti nuomones konkrečiais klausimais arba konkrečiose srityse projektams, kuriuos jie teikia svarstyti komitetui.

Darbo tvarkos taisyklės nustato, kaip specializuoti skyriai ir pakomitečiai yra sudaromi ir kokie jų įgaliojimai.

262 straipsnis

Šioje Sutartyje numatytais atvejais Taryba ir Komisija privalo konsultuotis su komitetu. Šios institucijos su komitetu gali konsultuotis visais, jų manymu, reikalingais atvejais. Jis gali pareikšti nuomonę savo iniciatyva tokiais atvejais, kai jis mano, kad tai reikalinga.

Prireikus Taryba ar Komisija nustato komitetui terminą, per kurį jis turėtų pateikti savo nuomonę ir kuris negali būti trumpesnis kaip vienas mėnuo nuo tos dienos, kai pirmininkas gauna atitinkamą pranešimą. Jei terminui pasibaigus nuomonė nepateikiama, tai nekliudo toliau veikti.

Komiteto ir specializuoto skyriaus nuomonė kartu su posėdžių protokolu siunčiami Tarybai ir Komisijai.

Europos Parlamentas gali konsultuotis su komitetu.

4 SKYRIUS

Regionų komitetas

263 straipsnis

Įsteigiamas patariamąsios institucijos statusą turintis, iš regionų ir vietos valdžios atstovų, regiono ir vietos valdžios institucijoje turinčių rinkėjų mandatą ar politiškai atskaitingų išrinktam susirinkimui, susidedantis komitetas, toliau vadinamas Regionų komitetu.

Regionų komiteto narių skaičius neviršija 350.

Komiteto narių skaičius nustatomas toks:

Belgija	12
Čekija	12
Danija	9
Vokietija	24
Estija	7
Graikija	12
Ispanija	21
Prancūzija	24
Airija	9
Italija	24
Kipras	6
Latvija	7

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

Lietuva	9
Liuksemburgas	6
Vengrija	12
Malta	5
Nyderlandai	12
Austrija	12
Lenkija	21
Portugalija	12
Slovėnija	7
Slovakija	9
Suomija	9
Švedija	12
Jungtinė Karalystė	24 ⁶

Komiteto nariai ir tiek pat pakaitinių narių skiriami ketveriems metams remiantis atitinkamų valstybių narių pasiūlymais. Jie gali būti paskiriami kitai kadencijai. Taryba, sprendama kvalifikuota balsų dauguma, tvirtina pagal kiekvienos valstybės narės pateiktus pasiūlymus sudarytą narių ir pakaitinių narių sąrašą. Pasibaigus pirmojoje pastraipoje mandato, kuriuo remiantis jie buvo pasiūlyti, galiojimo laikui, Komiteto narių kadencija automatiškai baigiasi, ir paskui jie likusiam kadencijos laikui keičiami ta pačia tvarka. Komiteto nariai tuo pačiu metu negali būti ir Europos Parlamento nariais.

Komiteto narių negali varžyti jokie privalomi nurodymai. Bendrijos bendro intereso labui, eidami savo pareigas, jie yra visiškai nepriklausomi.

264 straipsnis

Iš savo narių dvejų metų kadencijai Regionų komitetas išsirenka pirmininką ir biurą.

Komitetas patvirtina savo Darbo tvarkos taisykles.

Komitetą Tarybos ar Komisijos prašymu sušaukia jo pirmininkas. Jis gali susirinkti ir savo iniciatyva.

265 straipsnis

Taryba arba Komisija su Regionų komitetu konsultuojasi šioje Sutartyje numatytais atvejais ir visais kitais atvejais, ypač susijusiais su tarpvalstybiniu bendradarbiavimu, kai viena iš šių institucijų mano, kad tai reikalinga.

Prereikęs Taryba ir Komisija nustato komitetui terminą, per kurį jis turėtų pateikti savo nuomonę ir kuris negali būti trumpesnis kaip vienas mėnuo nuo tos dienos, kai pirmininkas gauna atitinkamą pranešimą. Jei terminui pasibaigus nuomonė nepateikiama, tai nekliudo toliau veikti.

Kai pagal 262 straipsnį konsultuojamasi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, Taryba ar Komisija Regionų komitetą informuoja apie šį nuomonės paklausimą. Manydamas, kad reikalas susijęs su konkrečiais regioniniais interesais, Regionų komitetas gali dėl jo pareikšti savo nuomonę.

Europos Parlamentas gali konsultotis su Regionų komitetu.

Jis gali pateikti nuomonę ir savo iniciatyva, jei mano, kad tai tikslinga.

Komiteto nuomonė kartu su jo posėdžių protokolu siunčiami Tarybai ir Komisijai.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

5 SKYRIUS

Europos investicijų bankas

266 straipsnis

Europos investicijų bankas yra juridinis asmuo.

Europos investicijų banko nariai yra valstybės narės.

Europos investicijų banko statutas yra pateiktas prie šios Sutarties pridedamame protokole. Europos investicijų banko prašymu bei pasikonsultavusi su Europos Parlamentu ir Komisija arba Komisijos prašymu bei pasikonsultavusi su Europos Parlamentu ir Europos investicijų banku Taryba, vieningai sprendama, gali keisti Banko statuto 4, 11 bei 12 straipsnius ir 18 straipsnio 5 dalį.

267 straipsnis

Europos investicijų banko uždavinys – naudojantis kapitalo rinka ir savo ištekliais prisidėti prie darnios ir stabilios bendrosios rinkos plėtros Bendrijos interesui. Šiuo tikslu bankas, nesiekdamas pelno, teikia paskolas ir garantijas, visuose ekonomikos sektoriuose palengvinančias projektų finansavimą:

- a) menkiau išsivysčiusių regionų plėtros projektus;
- b) projektus, skirtus įmonėms modernizuoti ar pertvarkyti arba naujoms veiklos rūšims, reikalingoms laipsniškai kuriant bendrąją rinką, plėtoti, kai šių projektų dėl jų masto ar pobūdžio neįmanoma finansuoti vien atskirų valstybių narių įvairiomis turimomis lėšomis;
- c) kelioms valstybėms narėms svarbius projektus, kai šių projektų dėl jų masto ar pobūdžio neįmanoma finansuoti vien atskirų valstybių narių įvairiomis turimomis lėšomis.

Atlikdamas šį uždavinį, bankas sudaro palankias sąlygas finansuoti investicijų programas, savo veiklą derindamas su struktūrinių fondų ir kitų Bendrijos finansinių instrumentų pagalba.

II ANTRAŠTINĖ DALIS

Finansinės nuostatos

268 straipsnis

Visi Bendrijos pajamų ir išlaidų straipsniai, taip pat ir susijusieji su Europos socialiniu fondu, įtraukiami į kiekvieniems finansiniams metams sudaromas sąmatas ir nurodomi biudžete.

Institucijų administracinės išlaidos, atsirandančios pagal Europos Sąjungos sutarties nuostatas, susijusias su bendra užsienio ir saugumo politika bei bendradarbiavimu teisingumo ir vidaus reikalų srityse, padengiamos iš biudžeto. Einamosios išlaidos, atsirandančios įgyvendinant minėtas nuostatas, pagal Sutartyje nurodytas sąlygas gali būti padengiamos iš biudžeto.

Biudžete nurodytos pajamos ir išlaidos turi būti subalansuotos.

269 straipsnis

Neatmetant kitų įplaukų, visas biudžetas finansuojamas nuosavais ištekliais.

Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, vieningai nustato nuostatas, susijusias su Bendrijos nuosavų išteklių sistema, kurias ji rekomenduoja valstybėms narėms priimti pagal savo atitinkamas konstitucines nuostatas.

270 straipsnis

Kad būtų užtikrinta biudžetinė drausmė, Komisija neteikia jokio pasiūlymo dėl Bendrijos akto, nekeičia savo pasiūlymų ir nepatvirtina jokių įgyvendinimo priemonių, galinčių turėti pastebimą

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

poveikį biudžetui, nepateikusi patikinimo, kad tas pasiūlymas arba ta priemonė gali būti finansuojami neviršijant Bendrijos nuosavų išteklių, nustatytų vadovaujantis pagal 269 straipsnį Tarybos numatytais nuostatomis.

271 straipsnis

Biudžete numatytas išlaidas leidžiama daryti vienerius finansinius metus, jei pagal 279 straipsnį priimti reglamentai nenustato kitaip.

Bet kokie neišnaudoti asignavimai, išskyrus asignavimus personalo išlaikymui, finansinių metų pabaigoje 279 straipsnyje nustatytais sąlygomis gali būti perkelti, bet tik į kitus finansinius metus.

Grupuoiant išlaidų straipsnius pagal jų pobūdį arba paskirtį, asignavimai klasifikuojami atskirais skyriais ir, jei reikia, poskyriais laikantis pagal 279 straipsnį priimtų reglamentų.

Europos Parlamento, Tarybos, Komisijos ir Teisingumo Teismo išlaidos nustatomos atskiroje biudžeto dalyje nepažeidžiant specialių nuostatų dėl tam tikrų bendrų išlaidų.

272 straipsnis

1. Finansiniai metai prasideda sausio 1 d. ir baigiasi gruodžio 31 d.

2. Kiekviena Bendrijos institucija iki liepos 1 d. sudaro savo išlaidų sąmatą. Komisija konsoliduoja šias sąmatas parengdama preliminarų veiklos biudžeto projektą. Prie jo ji prideda nuomonę, kurioje gali būti pateikiamos kitokios sąmatos.

Preliminarus biudžeto projektas susideda iš pajamų sąmatos ir išlaidų sąmatos.

3. Komisija preliminarų biudžeto projektą pateikia Tarybai ne vėliau kaip iki tų metų, po kurių tas biudžetas bus vykdomas, rugsėjo 1 d.

Taryba, ketindama nukrypti nuo preliminarus biudžeto projekto, konsultuojasi su Komisija, o prireikus – su kitomis suinteresuotomis institucijomis.

Taryba kvalifikuota balsų dauguma sudaro biudžeto projektą ir perduoda jį Europos Parlamentui.

4. Biudžeto projektas Europos Parlamentui pateikiamas ne vėliau kaip iki tų metų, po kurių tas biudžetas bus vykdomas, spalio 5 d.

Europos Parlamentas turi teisę savo narių balsų dauguma pakeisti biudžeto projektą ir absoliučia atiduotų balsų dauguma siūlyti Tarybai biudžeto projekto pataisas, susijusias su išlaidomis, kurios privalomai atsiranda pagal šią Sutartį arba ja remiantis priimtus aktus.

Jei Europos Parlamentui pateikus biudžeto projektą, jis per 45 dienas jį patvirtino, biudžetas tampa galutinai patvirtintu. Jei per šį laikotarpį Europos Parlamentas nepakeitė biudžeto projekto pakeitimų ir nepasiūlė jokių pataisų, biudžetas laikomas galutinai patvirtintu.

Jei per šį laikotarpį Europos Parlamentas priėmė pakeitimus arba pasiūlė pataisas, biudžeto projektas kartu su pakeitimais arba siūlomomis pataisomis perduodamas Tarybai.

5. Biudžeto projektą aptarusi su Komisija, o prireikus – su kitomis suinteresuotomis institucijomis, Taryba toliau veikia laikydama šią sąlygą:

- a) Taryba gali kvalifikuota balsų dauguma pakeisti bet kokį Europos Parlamento padarytą pakeitimą;
- b) siūlomų pataisų atžvilgiu:
  - jei dėl Europos Parlamento siūlomos pataisos bendros institucijos išlaidos nepadidėja, būtent dėl to, kad padidintas išlaidas aiškiai kompensuotų vienas ar keletas siūlomų pataisų, susijusių su atitinkamu kitų išlaidų mažinimu, Taryba kvalifikuota balsų dauguma gali atmesti siūlomą pataisą. Jei nepriimamas sprendimas ją atmesti, siūloma pataisa laikoma priimta;

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

- jei dėl Europos Parlamento siūlomos pataisos bendros institucijos išlaidos padidėja, Taryba kvalifikuota balsų dauguma gali priimti tą siūlomą pataisą. Jei nepriimamas sprendimas jį priimti, siūlomas patikslinimas laikomas atmestu;
- jei pagal vieną iš dviejų pirmesnių pastraipų Taryba atmeta siūlomą pataisą, ji gali kvalifikuota balsų dauguma palikti biudžeto projekte nurodytą sumą arba nustatyti kitą.

Biudžeto projektas pataisomas remiantis siūlomomis pataisomis, kurias priima Taryba.

Jei pateikus projektą Tarybai ji per 15 dienų nepataisė jokių Europos Parlamento priimtų pakeitimų ir pritarė jo siūlomoms pataisoms, biudžetas laikomas galutinai priimtu. Taryba Europos Parlamentą informuoja, kad ji nepataisė nė vieno pakeitimo ir kad pritarė pasiūlytomis pataisoms.

Jei per šį laikotarpį Taryba pakeitė vieną ar keletą Europos Parlamento priimtų pakeitimų arba nepritarė jo siūlomoms pataisoms, biudžeto projektas vėl perduodamas Europos Parlamentui. Taryba informuoja Europos Parlamentą apie savo svarstymų rezultatus.

6. Biudžeto projektą pateikus Europos Parlamentui, kuriam buvo pranešta apie veiksmus, kurių buvo imtasi jo siūlomų pataisų atžvilgiu, jis per 15 dienų savo narių balsų dauguma ir trijų penktadalių atiduotų balsų dauguma sprendžia dėl Tarybos padarytų pataisų jo pakeitimams ir atitinkamai priima biudžetą. Jei per šį laikotarpį Europos Parlamentas nesiėmė veiksmų, biudžetas laikomas galutinai priimtu.

7. Užbaigus šiame straipsnyje nustatytą procedūrą, Europos Parlamento pirmininkas paskelbia, kad biudžetas galutinai priimtas.

8. Tačiau Europos Parlamentas visų narių balsų dauguma ir dviejų trečdalių balsavusių narių balsų dauguma gali dėl rimtų priežasčių atmesti biudžeto projektą ir paprašyti jam pateikti naują projektą.

9. Didžiausia tos pačios kategorijos išlaidų, kurios numatytos einamiesiems metams, padidėjimo norma kasmet nustatoma visoms išlaidoms, išskyrus tas, kurios privalomai atsiranda pagal šią Sutartį arba ja remiantis priimtus aktus.

Komisija, pasikonsultavusi su Ekonominės politikos komitetu, paskelbia, kokia yra ši didžiausia norma, priklausoma nuo:

- Bendrijos bendrojo nacionalinio produkto dydžio raidos tendencijos;
- valstybių narių biudžetų vidutinių pokyčių ir
- pragyvenimo išlaidų praėjusiais metais tendencijos.

Visos Bendrijos institucijos apie didžiausią normą informuojamos iki gegužės 1 d. Jos privalo į ją atsižvelgti biudžetinės procedūros metu, laikantis šios dalies ketvirtosios ir penktosios pastraipų nuostatų.

Jei Tarybos sudarytame biudžeto projekte išlaidų, išskyrus tas, kurios privalomai atsiranda pagal šią Sutartį arba ja remiantis priimtus aktus, faktinė padidėjimo norma yra didesnė negu pusė didžiausios normos, Europos Parlamentas, naudodamasis savo teise daryti pakeitimus, gali dar padidinti bendrą tų išlaidų sumą neviršydamas pusės didžiausios normos.

Kai išimtiniais atvejais Europos Parlamentas, Taryba ar Komisija mano, kad Bendrijos veikla reikalauja viršyti šioje dalyje numatyta tvarka nustatytą normą, Tarybos, sprendžiančios kvalifikuota balsų dauguma, ir Europos Parlamento, sprendžiančio savo narių balsų dauguma ir trijų penktadalių atiduotų balsų dauguma, sutarimu gali būti nustatyta kita norma.

10. Kiekviena institucija šio straipsnio suteiktais įgaliojimais naudojasi deramai atsižvelgdama į šios Sutarties nuostatas ir ja remiantis priimtus aktus, ypač į susijusius su Bendrijų nuosavais ištekliais ir pajamų bei išlaidų balansu.

273 straipsnis

Jei finansinių metų pradžioje dėl biudžeto dar nėra balsuota, suma, lygi ne daugiau kaip vienai dvyliktajai praėjusių finansinių metų biudžeto asignavimų daliai, gali būti išleista kiekviena

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

mėnesį pagal bet kokį biudžeto skyrių ar poskyrį, laikantis pagal 279 straipsnį priimtų reglamentų nuostatų; tačiau ši tvarka nesuteikia Komisijai teisės disponuoti asignavimais, viršijančiais vieną dvyliktąją asignavimų, numatytų rengiamame biudžeto projekte.

Taryba, laikydamosi kitų pirmojoje pastraipoje nurodytų sąlygų, kvalifikuota balsų dauguma gali leisti išlaidas, didesnes už vieną dvyliktąją dalį.

Jei sprendimas susijęs su išlaidomis, kurios privalomai neatsiranda pagal šią Sutartį ir ja remiantis priimtus aktus, Taryba nedelsdama perduoda jį Europos Parlamentui; Europos Parlamentas, sprenddamas savo narių balsų dauguma ir trimis penktadaliais atiduotų balsų, per 30 dienų gali priimti kitokią sprendimą dėl išlaidų, viršijančių pirmojoje pastraipoje paminėtą vieną dvyliktąją dalį. Šios Tarybos sprendimo dalies vykdymas sustabdomas, kol Europos Parlamentas priima savo sprendimą. Jei per minėtą laikotarpį Europos Parlamentas nepriima sprendimo, kuris skiriasi nuo Tarybos sprendimo, šis laikomas galutinai priimtu.

Antrojoje ir trečiojoje pastraipose paminėtuose sprendimuose nustatomos būtinos priemonės dėl lėšų, reikalingų šiam straipsniui įgyvendinti.

274 straipsnis

Biudžetą vykdo Komisija, laikydamosi pagal 279 straipsnį priimtų reglamentų nuostatų, savo pačios atsakomybe ir neperžengdama nustatytą asignavimo ribų, atsižvelgdama į patikimo finansų valdymo principus. Siekdamas užtikrinti, kad asignavimai būtų naudojami pagal patikimo finansų valdymo principus, valstybės narės bendradarbiauja su Komisija.

Reglamentai nustato išsamias taisykles, kuriomis vadovaudamasi kiekviena institucija daro savo išlaidas.

Neviršydama biudžeto, Komisija, laikydamosi apribojimų ir sąlygų, nustatytų pagal 279 straipsnį priimtuose reglamentuose, gali perkelti asignavimus iš vieno biudžeto skyriaus į kitą arba iš vieno poskyrio į kitą.

275 straipsnis

Kasmet Komisija pateikia Tarybai ir Europos Parlamentui praėjusių finansinių metų biudžeto vykdymo ataskaitas. Komisija jiems taip pat perduoda Bendrijos turto ir išipareigojimų finansinę ataskaitą.

276 straipsnis

1. Europos Parlamentas, remdamasis Tarybos kvalifikuota balsų dauguma priimta ir teikiama rekomendacija, patvirtina, kad Komisija biudžetą įvykdė. Šiuo tikslu Europos Parlamentas, išnagrinėjęs Tarybai, nagrinėja 275 straipsnyje minimas ataskaitas ir finansinę ataskaitą, Audito Rūmų metų pranešimą kartu su audituotų institucijų atsakymais į Audito Rūmų pastabas, 248 straipsnio 1 dalies antrojoje pastraipoje minėtą patikrinimo pareiškimą ir bet kokius kitus svarbius specialius Audito Rūmų pranešimus.

2. Prieš patvirtindamas, kad Komisija biudžetą įvykdė, arba kitais tikslais, susijusiais su jo įgaliojimų biudžeto įgyvendinimo srityje vykdymu, Europos Parlamentas gali Komisijos paprašyti, kad ji pateiktų įrodymus dėl išlaidų vykdymo arba finansų kontrolės sistemos veikimo. Komisija teikia Europos Parlamentui visą jo prašymu reikalingą informaciją.

3. Komisija imasi visų atitinkamų priemonių, kad atsižvelgtų į biudžeto įvykdymą patvirtinančiuose sprendimuose padarytas pastabas ir kitas Europos Parlamento pastabas dėl išlaidų vykdymo, taip pat Tarybos pastabas, pridėdamas prie jos priimtų rekomendacijų dėl biudžeto įvykdymo.

Europos Parlamento arba Tarybos prašymu Komisija praneša apie priemones, kurių buvo imtasi atsižvelgiant į šias pastabas ir komentarus, ir ypač apie padalinius, kurie yra atsakingi už biudžeto vykdymą, duotus nurodymus. Šie pranešimai siunčiami ir Audito Rūmams.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

277 straipsnis

Biudžetas sudaromas apskaitos vienetais, nustatytais laikantis pagal 279 straipsnį priimtų reglamentų nuostatų.

278 straipsnis

Komisija, pranešusi atitinkamų valstybių narių kompetentingoms institucijoms, gali turimas lėšas kurios nors valstybės narės valiuta pakeisti į kitos valstybės narės valiutą, jei to reikia, kad tokias lėšas būtų galima naudoti šioje Sutartyje numatytiems tikslams. Komisija kiek galėdama stengiasi tokių keitimų nedaryti, jei ji turi grynųjų pinigų ar likvidaus turto jai reikalinga valiuta.

Komisija ryšius su kiekviena valstybe nare palaiko per atitinkamos valstybės paskirtą instituciją. Atlikdama finansines operacijas, ji naudojami atitinkamos valstybės narės emisijos banko arba kurios nors kitos tos valstybės narės patvirtintos finansų institucijos paslaugomis.

279 straipsnis

1. Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu bei gavusi Audito Rūmų nuomonę, vieningai:

- a) priima finansinius reglamentus, pirmiausia nurodančius biudžeto sudarymo ir vykdymo bei sąskaitų pateikimo ir auditavimo tvarką;
- b) nustato taisykles, reglamentuojančias finansų kontrolierių, įgaliojimus suteikiančių pareigūnų ir apskaitos pareigūnų atsakomybę bei atitinkamą inspektavimo tvarką.

Nuo 2007 m. sausio 1 d. Taryba sprendžia kvalifikuota balsų dauguma, remdamasi Komisijos pasiūlymu bei pasikonsultavusi su Europos Parlamentu ir gavusi Audito Rūmų nuomonę.

2. Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu bei pasikonsultavusi su Europos Parlamentu ir gavusi Audito Rūmų nuomonę, vieningai nustato būdus ir tvarką, kaip biudžeto pajamos, numatytos pagal susitarimus dėl Bendrijos nuosavų išteklių, tampa prieinamos Komisijai, ir nustato priemones, taikomas prireikus patenkinti grynųjų pinigų poreikį.

280 straipsnis

1. Bendrija ir valstybės narės Bendrijos finansiniams interesams kenkiančiam sukčiavimui ir kitoms neteisėtoms veikoms priešinasi taikydamos pagal šį straipsnį nustatytinas priemones, kurių paskirtis yra atgrasinti ir valstybėse narėse užtikrinti veiksmingą apsaugą.

2. Valstybės narės prieš Bendrijos finansiniams interesams kenkiantį sukčiavimą imasi tų pačių priemonių, kurių jos imasi prieš savo pačių finansiniams interesams kenkiantį sukčiavimą.

3. Nepažeisdamos kitų šios Sutarties nuostatų, valstybės narės derina savo veiksmus, skirtus Bendrijos finansiniams interesams nuo sukčiavimo apsaugoti. Šiuo tikslu jos, Komisijos padedamos, organizuoja glaudų ir reguliarių kompetentingų institucijų bendradarbiavimą.

4. Taryba, sprendama 251 straipsnyje nustatyta tvarka ir pasikonsultavusi su Audito Rūmais, nustato būtinas priemones Bendrijos finansiniams interesams kenkiančio sukčiavimo prevencijos ir kovos su juo srityse, kad valstybėse narėse sudarytų veiksmingos ir lygiavertės apsaugos galimybes. Šios priemonės nesiejamos su nacionalinės baudžiamosios teisės taikymu ar nacionaliniu teisingumo vykdymu.

5. Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, kasmet pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai pranešimą apie priemones, kurių buvo imtasi įgyvendinant šį straipsnį.

ŠEŠTOJI DALIS

BENDROSIOS IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

281 straipsnis

Bendrija yra juridinis asmuo.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

282 straipsnis

Kiekvienoje valstybėje narėje Bendrija naudojasi plačiausiu teismumu, suteikiamu juridiniams asmenims pagal jų įstatymus; ji gali įsigyti kilnojamąjį ir nekilnojamąjį turtą bei juo disponuoti ir būti šalimi teismo procese. Šiuo tikslu Bendrijai atstovauja Komisija.

283 straipsnis

Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su kitomis suinteresuotomis institucijomis, kvalifikuota balsų dauguma patvirtina Europos Bendrijų pareigūnų tarnybos nuostatus ir tų Bendrijų kitų tarnautojų įdarbinimo sąlygas.

284 straipsnis

Komisija, laikydama pagal šios Sutarties nuostatas Tarybos nustatytų apribojimų ir sąlygų, gali rinkti bet kokią informaciją ir daryti bet koki patikrinimą, reikalingą jai patikėtoms užduotims atlikti.

285 straipsnis

1. Nepažeisdama Protokolo dėl Europos centrinių bankų sistemos ir Europos centrinio banko statuto 5 straipsnio, Taryba 251 straipsnyje nurodyta tvarka nustato priemones Bendrijos veiklos rezultatams apibūdinti reikalingai statistinei informacijai rengti.

2. Bendrijos statistinė informacija rengiama laikantis nešališkumo, patikimumo, objektyvumo, mokslinio nepriklausomumo, išlaidų efektyvumo ir statistinio konfidencialumo principų; ji netampa pernelyg sunkia našta ūkio subjektams.

286 straipsnis

1. Nuo 1999 m. sausio 1 d. Bendrijos teisės aktai dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo taikomi ir šia Sutartimi arba ja remiantis įsteigtoms institucijoms bei įstaigoms.

2. 1 dalyje nurodytos datos Taryba 251 straipsnyje nustatyta tvarka įsteigia nepriklausomą priežiūros įstaigą, atsakingą už tokių Bendrijos teisės aktų taikymo Bendrijos institucijoms ir įstaigoms stebėjimą, ir atitinkamai priima kitas su ja susijusias nuostatas.

287 straipsnis

Bendrijos institucijų nariai, komitetų nariai, Bendrijos pareigūnai ir kiti tarnautojai, netgi nustoję eiti savo pareigas, neturi teisės atskleisti informacijos, kurią jie yra įsipareigoję saugoti kaip tarnybinę paslaptį, ypač informacijos apie įmones, jų verslo ryšius ar sąnaudų sudedamąsias dalis.

288 straipsnis

Bendrijos sutartinę atsakomybę reglamentuoja atitinkamai sutarčiai taikoma teisė.

Deliktinės atsakomybės atveju Bendrija pagal bendrus valstybių narių įstatymams būdingus principus atlygina bet kokią žalą, kurią, eidami savo pareigas, padaro jos institucijos ar jų tarnautojai.

Pirmesnė dalis tomis pačiomis sąlygomis taikoma žalai, kurią padaro ECB ar jo tarnautojai, eidami savo pareigas.

Asmeninę jos tarnautojų atsakomybę Bendrijai reglamentuoja nuostatos, numatytos jiems taikomuose tarnybos nuostatuose arba įdarbinimo sąlygose.

289 straipsnis

Bendrijos institucijų būstinės vieta nustatoma bendru valstybių narių vyriausybės sutarimu.

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

290 straipsnis

Kalbų vartojimą Bendrijos institucijose reglamentuojančias taisykles, nepažeisdama Teisingumo Teismo statuto nuostatų, vieningai nustato Taryba.

291 straipsnis

Valstybių narių teritorijose Bendrija 1965 m. balandžio 8 d. Protokole dėl Europos Bendrijų privilegijų ir imunitetų nustatytais sąlygomis naudojami privilegijomis ir imunitetais, kurie yra būtini jos uždaviniams atlikti. Tas pats taikoma Europos centriniam bankui, Europos pinigų institutui ir Europos investicijų bankui.

292 straipsnis

Valstybės narės įsipareigoja ginčų dėl šios Sutarties aiškinimo ar taikymo nespręsti kitais būdais nei nustatyta šioje Sutartyje.

293 straipsnis

Prireikus valstybės narės veda tarpusavio derybas, kad savo nacionaliniams subjektams užtikrintų:

- asmens apsaugą, teisių garantiją ir apsaugą tokiomis pat sąlygomis, kurias kiekviena valstybė taiko savo nacionaliniams subjektams;
- dvigubo apmokestinimo panaikinimą Bendrijoje;
- bendrovių ar firmų, apibrėžtų 48 straipsnio antroje pastraipoje, abipusį pripažinimą, jų juridinio asmens statuso išlaikymą tais atvejais, kai buveinė yra perkeliama iš vienos šalies į kitą, ir galimybę jungtis bendrovėms ar firmoms, reglamentuojamoms skirtingų šalių įstatymais;
- formalumų, reguliuojančių abipusį teismų ir arbitražo sprendimų pripažinimą ir vykdymą, supaprastinimą.

294 straipsnis

Valstybės narės sudaro kitų valstybių narių nacionaliniams subjektams tokias pat sąlygas dalyvauti bendrovių ar firmų, apibrėžtų 48 straipsnyje, kapitale, kokias turi jos pačios nacionaliniai subjektai, nepažeisdamos kitų šios Sutarties nuostatų taikymo.

295 straipsnis

Ši Sutartis jokių būdu nepažeidžia valstybių narių normų, reglamentuojančių nuosavybės sistemą.

296 straipsnis

1. Šios Sutarties nuostatos nekliudo taikyti šias taisykles:

- a) jokia valstybė narė neprivalo teikti informacijos, kurios atskleidimą ji laiko prieštaraujančiu gyvybiniais savo saugumo interesams;
- b) kiekviena valstybė narė gali imtis priemonių, kurias mano esant būtinas apsaugoti gyvybiniais savo saugumo interesams, susijusiems su ginklų, amunicijos ir karinės paskirties medžiagų gamyba ar prekyba; šios priemonės neturi kenkti gaminiams, kurie nėra specialiai skirti karo tikslams, konkurencijos bendrojoje rinkoje sąlygoms.

2. Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, gali vieningai pakeisti 1958 m. balandžio 15 d. jos pačios sudarytą gaminių, kuriems taikomos šio straipsnio 1 dalies b punkto nuostatos, sąrašą.

297 straipsnis

Valstybės narės konsultuojasi viena su kita siekdamos prireikus veikti drauge, kad bendrosios rinkos veikimui nedarytų poveikio priemonės, kurių valstybei narei gali tekti imtis įvykus rimtiems viešąją tvarką trikdančioms vidaus neramumams, kilus karui ar atsiradus didelei, karo

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

grėsmę keliančiai tarptautinei įtampai, arba siekiant vykdyti įsipareigojimus, kuriuos ji prisiėmė taikai ir tarptautiniam saugumui palaikyti.

298 straipsnis

Jei 296 ir 297 straipsniuose minėtais atvejais taikomos priemonės bendrojoje rinkoje trikdo konkurencijos sąlygas, Komisija, veikdama kartu su suinteresuota valstybe, ištiria, kaip tas priemonės būtų galima suderinti su šioje Sutartyje nustatytais taisyklėmis.

Nukrypdamą nuo 226 ir 227 straipsniuose numatytos tvarkos, Komisija ar bet kuri valstybė narė gali tiesiogiai kreiptis į Teisingumo Teismą, jei mano, kad kita valstybė narė piktnaudžiauja 296 ir 297 straipsniuose numatytais galiomis. Teisingumo Teismas savo išvadą pateikia uždaramame posėdyje.

299 straipsnis

1. Ši Sutartis taikoma Belgijos Karalystei, Čekijos Respublikai, Danijos Karalystei, Vokietijos Federacinei Respublikai, Estijos Respublikai, Graikijos Respublikai, Ispanijos Karalystei, Prancūzijos Respublikai, Airijai, Italijos Respublikai, Kipro Respublikai, Latvijos Respublikai, Lietuvos Respublikai, Liuksemburgo Didžiajai Hercogystei, Vengrijos Respublikai, Maltos Respublikai, Nyderlandų Karalystei, Austrijos Respublikai, Lenkijos Respublikai, Portugalijos Respublikai, Slovėnijos Respublikai, Slovakijos Respublikai, Suomijos Respublikai, Švedijos Karalystei ir Jungtinei Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystei.

2. Šios Sutarties nuostatos taikomos Prancūzijos užjūrio departamentams, Azorų, Maderos ir Kanarų saloms.

Tačiau, atsižvelgdama į Prancūzijos užjūrio departamentų, Azorų, Maderos ir Kanarų salų socialinės ir ekonominės struktūros padėtį, kurią sunkina jų atokumas, izoliuotumas, mažumas, sunkios topografinės ir klimato sąlygos, ekonominis priklausomumas nuo keleto produktų, o šių veiksmų pastovumas ir derinys labai riboja šių regionų plėtrą, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, kvalifikuota balsų dauguma nustato konkrečias priemones, kuriomis siekiama būtent šiems regionams nustatyti šios Sutarties, taip pat bendrų politikos krypčių taikymo sąlygas.

Nustatydamą atitinkamas antrojoje pastraipoje nurodytas priemones, Taryba atsižvelgia į tokias sritis kaip muitų ir prekybos politika, fiskalinė politika, laisvosios zonos, žemės ūkio ir žuvininkystės politika, žaliavų ir būtino vartojimo prekių tiekimo sąlygos, valstybės pagalbos bei paramos iš struktūrinių fondų ir pagal horizontaliąsias Bendrijos programas gavimo sąlygos.

Atsižvelgdama į atokiausių regionų ypatumus ir ribotas galimybes, antrojoje pastraipoje minėtas priemones Taryba nustato nesumenkindama Bendrijos teisinės tvarkos, taip pat vidaus rinkos ir bendros politikos krypčių vientisumo bei darnos.

3. Užjūrio šalims ir teritorijoms, išvardytoms šios Sutarties II priede, taikomi specialūs susitarimai dėl asociacijos, išdėstyti Sutarties ketvirtojoje dalyje.

Ši Sutartis netaikoma toms užjūrio šalims ir teritorijoms, specialiais ryšiais susijusioms su Jungtine Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalyste, kurios neįtrauktos į pirmiau minėtą sąrašą.

4. Šios Sutarties nuostatos taikomos Europos teritorijoms, už kurių išorės santykius atsako kuri nors valstybė narė.

5. Šios Sutarties nuostatos Alandų saloms taikomos pagal 2 protokolo, pridedamo prie Akto dėl Austrijos Respublikos, Suomijos Respublikos ir Švedijos Karalystės stojimo sąlygų, nuostatas.

6. Nepaisant to, kas išdėstyta pirmesnėse šio straipsnio dalyse:

- a) ši Sutartis netaikoma Farerų saloms;
- b) ši Sutartis netaikoma Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės suverenioms bazių teritorijoms Kipre;
- c) ši Sutartis taikoma Normanų saloms ir Meno salai tik tiek, kiek reikia įgyvendinti susitarimams dėl šių salų, nurodytiems Sutartyje dėl naujų valstybių narių įstojimo į

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

Europos ekonominę bendriją ir į Europos atominės energijos bendriją, pasirašytoje 1972 m. sausio 22 d.

300 straipsnis

1. Tais atvejais, kai ši Sutartis numato Bendrijos ir vienos arba keleto valstybių ar tarptautinių organizacijų susitarimų sudarymą, Komisija teikia rekomendacijas Tarybai, o ši įgalioja Komisiją pradėti reikalingas derybas. Komisija derybas veda konsultuodamasi su specialiais komitetais, Tarybos paskirtais padėti jai atlikti šią užduotį, ir vadovaudamasi Tarybos šiuo tikslu duotais nurodymais.

Naudodamasi šios dalies jai suteiktais įgaliojimais, Taryba sprendžia kvalifikuota balsų dauguma, išskyrus 2 dalies pirmojoje pastraipoje numatytus atvejus, kai ji sprendžia vieningai.

2. Atsižvelgdama į Komisijai šioje srityje suteiktus įgaliojimus, klausimus dėl susitarimų pasirašymo, kuri gali lydėti sprendimas dėl laikino taikymo prieš jiems įsigaliojant, ir sudarymo Taryba sprendžia kvalifikuota balsų dauguma remdamasi Komisijos pasiūlymu. Taryba sprendžia vieningai, kai susitarimas priklauso sričiai, kurioje vidaus taisyklėms nustatyti reikia balsų vieningumo, ir sudarant 310 straipsnyje nurodytus susitarimus.

Nukrypstant nuo 3 dalyje nustatytų taisyklių, ta pati tvarka taikoma priimant sprendimą sustabdyti susitarimo taikymą ir nustatant Bendrijos vardu priimamas pozicijas susitarimu sukurtoje institucijoje, kai tai institucijai reikia priimti teisinę galią turinčius sprendimus, išskyrus sprendimus, papildančius arba pakeičiančius susitarimo institucinę struktūrą.

Europos Parlamentas nedelsiant ir išsamiai informuojamas apie visus pagal šią straipsnio dalį priimtus sprendimus dėl susitarimų laikino taikymo ar sustabdymo arba Bendrijos pozicijos nustatymo susitarimu sukurtoje institucijoje.

3. Taryba susitarimus sudaro pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, išskyrus 133 straipsnio 3 dalyje nurodytus susitarimus, įskaitant atvejus, kai susitarimas priklauso sričiai, kurioje vidaus taisyklėms nustatyti taikoma 251 arba 252 straipsnyje nurodyta tvarka. Europos Parlamentas savo nuomonę pateikia per tokį laiką, kurį Taryba gali nustatyti atsižvelgdama į reikalo skubumą. Nepateikus nuomonės per tą laiką, Taryba gali imtis veiksmų.

Nukrypstant nuo pirmesnės pastraipos, 310 straipsnyje nurodyti susitarimai, kiti susitarimai, nustatantys konkrečią institucinę struktūrą organizuojant bendradarbiavimo procedūras, susitarimai, turintys svarbių padarinių Bendrijos biudžetui, ir susitarimai, dėl kurių reikalingas 251 straipsnyje nurodyta tvarka priimto akto pakeitimas, sudaromi gavus Europos Parlamento pritarimą.

Skubiais atvejais Taryba ir Europos Parlamentas gali susitarti dėl pritarimo termino.

4. Sudarydama susitarimą, Taryba gali, nukrypdamą nuo 2 dalies nuostatų, įgaluoti Komisiją Bendrijos vardu patvirtinti pakeitimus, kai susitarimas numato, kad jie priimami supaprastinta tvarka arba kai juos priima pagal tą susitarimą įsteigta institucija; Taryba gali tokiam įgaliojimui nustatyti konkrečias sąlygas.

5. Kai Taryba numato sudaryti susitarimą, kuriam reikalingi šios Sutarties pakeitimai, tie pakeitimai pirmiau privalo būti priimti Europos Sąjungos sutarties 48 straipsnyje nustatyta tvarka.

6. Europos Parlamentas, Taryba, Komisija arba valstybė narė gali gauti Teisingumo Teismo nuomonę dėl to, ar numatytas sudaryti susitarimas yra suderinamas su šios Sutarties nuostatomis. Jei Teisingumo Teismo nuomonė yra neigiama, susitarimas gali įsigalioti tik pagal Europos Sąjungos sutarties 48 straipsnį.

7. Šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis sudaryti susitarimai yra privalomi Bendrijos institucijoms ir valstybėms narėms.

301 straipsnis

Tais atvejais, kai bendroji pozicija ar bendrieji veiksmai, priimti pagal Europos Sąjungos sutarties nuostatas, susijusias su bendra užsienio ir saugumo politika, numato, kad Bendrija visiškai nutrauks arba iš dalies apribos ekonominius santykius su viena ar keleta trečiųjų šalių, Taryba

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

imasi būtinų skubių priemonių. Taryba sprendžia kvalifikuota balsų dauguma, remdamasi Komisijos pasiūlymu.

302 straipsnis

Komisija užtikrina, kad būtų palaikomi tinkami ryšiai su Jungtinių Tautų organais ir jos specializuotosiomis agentūromis.

Ji taip pat rūpinasi tinkamais ryšiais su visomis tarptautinėmis organizacijomis.

303 straipsnis

Bendrija visais tinkamais būdais bendradarbiauja su Europos Taryba.

304 straipsnis

Bendrija su Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija užmezga glaudų bendradarbiavimą, kuris detaliau nustatomas bendru sutarimu.

305 straipsnis

1. Šios Sutarties nuostatos neturi įtakos *Europos anglių ir plieno bendrijos steigimo sutarčiai*, ypač valstybių narių teisėms ir pareigoms, minėtos Bendrijos institucijų įgaliojimams ir minėtos Sutarties nustatytioms bendrosios anglių ir plieno rinkos veikimo taisyklėms.

2. Šios Sutarties nuostatos nepažeidžia Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutarties nuostatų.

306 straipsnis

Šios Sutarties nuostatos nekliudo egzistuoti regioninėms sąjungoms tarp Belgijos ir Liuksemburgo ar tarp Belgijos, Liuksemburgo ir Nyderlandų arba jų kurti, jei šių regioninių sąjungų tikslų negalima pasiekti taikant šią Sutartį.

307 straipsnis

Šios Sutarties nuostatos neturi paveikti teisių ir pareigų, kylančių iš susitarimų, sudarytų iki 1958 m. sausio 1 d. arba stojančioms valstybėms — iki įstojimo dienos, tarp vienos ar keleto valstybių narių ir vienos ar keleto trečiųjų šalių.

Jei tokie susitarimai yra nesuderinami su šia Sutartimi, atitinkama valstybė narė ar atitinkamos valstybės narės stengiasi pašalinti egzistuojantį nesuderinamumą. Prireikus valstybės narės viena kitai padeda siekti šio tikslo ir atitinkamais atvejais nustato bendrą požiūrį.

Įgyvendindamos pirmojoje pastraipoje minimus susitarimus, valstybės narės atsižvelgia į tai, kad nuolaidos, kurias kiekviena valstybė narė daro remdamasi šia Sutartimi, yra neatskiriama Bendrijos kūrimo dalis ir dėl to jie yra neatsiejamai susiję su bendrų institucijų kūrimu, galių joms suteikimu ir tuo, kad visos valstybės narės daro tas pačias nuolaidas.

308 straipsnis

Jei pasirodytų, kad veikiant bendrajai rinkai vienam iš Bendrijos tikslų pasiekti reikia imtis Bendrijos veiksmų, kuriems ši Sutartis nenumato reikalingų įgaliojimų, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, vieningu sprendimu imasi reikiamų priemonių.

309 straipsnis

1. Priėmus sprendimą pagal Europos Sąjungos sutarties 7 straipsnio 3 dalį sustabdyti valstybės narės vyriausybės atstovo balsavimo teises, šios balsavimo teisės sustabdomos ir šios Sutarties atžvilgiu.

2. Be to, pagal Europos Sąjungos sutarties 7 straipsnio 2 dalį nustačius, kad valstybė narė šiurkščiai ir nuolat pažeidžia tos Sutarties 6 straipsnio 1 dalyje minimus principus, Taryba

EB sutartis (2004 m. gegužės 1 d. suvestinė redakcija) - LT

kvalifikuota balsų dauguma gali nuspręsti sustabdyti tos valstybės narės tam tikras šią Sutartį taikant atsirandančias teises. Taip darydama Taryba atsižvelgia į tokio sustabdymo galimus padarinius fizinių ir juridinių asmenų teisėms bei pareigoms.

Atitinkamos valstybės narės įsipareigojimai pagal šią Sutartį visais atvejais lieka tai valstybei privalomi.

3. Taryba kvalifikuota balsų dauguma gali vėliau nuspręsti keisti arba panaikinti priemones, kurių buvo imtasi pagal 2 dalį, atsižvelgdama į tai, kaip pasikeitė padėtis, privertusi jų imtis.

4. Priimdama 2 ir 3 dalyse minėtus sprendimus, Taryba neatsižvelgia į atitinkamos valstybės narės vyriausybės atstovo balsus. Nukrypstant nuo 205 straipsnio 2 dalies, kvalifikuota balsų dauguma apibrėžiama kaip ta pati atitinkamų Tarybos narių skaičiuojamų balsų, nustatytų 205 straipsnio 2 dalyje, dalis.

Ši straipsnio dalis taikoma ir pagal 1 dalį sustabdžius balsavimo teises. Tokiais atvejais sprendimai, kuriems priimti reikalingas balsų vieningumas, priimami neatsižvelgiant į atitinkamos valstybės narės vyriausybės atstovo balsavimą.

310 straipsnis

Bendrija su viena arba keleta valstybių ar tarptautinių organizacijų gali sudaryti susitarimus steigti asociaciją, numatančią abipuses teises ir pareigas, bendrą veiklą ir specialią tvarką.

311 straipsnis

Bendru valstybių narių sutarimu prie šios Sutarties pridedami protokolai sudaro neatskiriamą šios Sutarties dalį.

312 straipsnis

Ši Sutartis sudaroma neribotam laikui.

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

313 straipsnis

Aukštosios Susitariančios Šalys šią Sutartį ratifikuoja pagal savo atitinkamas konstitucines nuostatas. Ratifikavimo dokumentai deponuojami Italijos Respublikos Vyriausybei.

Ši Sutartis įsigalioja pirmą kito mėnesio dieną po to, kai ratifikavimo dokumentus deponuoja paskutinė valstybė signatarė. Tačiau jei dokumentai deponuojami likus mažiau kaip penkiolikai dienų iki kito mėnesio pradžios, Sutartis įsigalioja pirmą antrojo po deponavimo mėnesio dieną.

314 straipsnis

Ši vienu originaliu egzemplioriumi sudaryta Sutartis, kurios visi keturi tekstai italų, olandų, prancūzų ir vokiečių kalbomis yra autentiški, deponuojama Italijos Respublikos Vyriausybės archyvuose, o Italijos Respublikos Vyriausybė patvirtintą Sutarties kopiją perduoda kitų valstybių signatarių vyriausybėms.

[Pagal 1994 m. ir 2004 m. Stojimo sutartis šios Sutarties tekstai čekų, danų, anglų, estų, suomių, graikų, vengrų, airių, latvių, lietuvių, maltiečių, lenkų, portugalų, slovakų, slovėnų, ispanų ir švedų kalbomis taip pat yra autentiški.]